

**ФОРМУЛАР ЗА ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ КОНВЕНЦИЈЕ О
ДОСТУПНОСТИ ИНФОРМАЦИЈА, УЧЕШЋУ ЈАВНОСТИ У ДОНОШЕЊУ
ОДЛУКА И ПРАВУ НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ У ПИТАЊИМА ЖИВОТНЕ
СРЕДИНЕ (АРХУСКА КОНВЕНЦИЈА)**

Овај извештај се предаје у име РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ [име стране потписнице или потписника/це] у складу са одлуком I/8 и II/10

Име одговорног/е за подношење националног извештаја:	Бранислав Недимовић, министар, Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Потпис:	
Датум:	27.12.2016.

ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ

Молимо Вас да пружите потребне податке о пореклу извештаја

Страна потписница	РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Национална контакт особа	
Пуно име институције:	Министарство пољопривреде и заштите животне средине
Име и звање државног службеника:	Тина Јањатовић, самостални саветник
Поштанска адреса:	Београд, Омладинских бригада 1.
Телефон:	+38111-260-44-56
Факс:	+38111-31-31-355
Имејл:	tina.janjatovic@eko.minpolj.gov.rs
Контакт особа за национални извештај (ако се разликује од националне контакт особе):	

Пуно име институције:	
Име и звање службеника:	
Поштанска адреса:	
Телефон:	
Факс:	
Имејл:	

I. ПРОЦЕС ПРИПРЕМЕ ИЗВЕШТАЈА

Наведите укратко како је текао процес припреме извештаја, укључујући и податке о врсти органа јавне управе који су били консултовани или учествовали у његовој припреми, о начину на који је јавност консултована и како је резултат тих консултација узет у обзир, као и о материјалу који је коришћен као основа за припрему извештаја.

Одговор:

а) Извештај о спровођењу Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине (Архус, 1998.) („Извештај“) сачинило је Министарство пољопривреде и заштите животне средине (МПЗЖС) у сарадњи са представницима надлежних органа и организација. Током израде Извештаја затражена су мишљења од свих релевантних државних и других органа у Републици Србији на републичком, покрајинском, градском нивоу (Београд, Крагујевац, Нови Сад, Ниш) као и Сталне конференције градова и општина. Такође, затражена су мишљења надлежних стручних организација, агенција, завода, итд. који се баве питањима од значаја за спровођење Архуске конвенције као и Београдске канцеларије Регионалног центра за животну средину (РЕЦ). Већи део надлежних органа и организација доставио је своја мишљења у писаној форми.

б) Након доношења одлуке о изради Извештаја обавештење о тој одлуци, са позивом јавности да достави своје ставове, мишљења, итд. стављено је на сајт МПЗЖС: <http://www.eko.minpolj.gov.rs/izrada-treceg-nacionalnog-izvestaja-o-sprovodjenju-arhuske-konvencije/> .

Такође, обавештење о изради, стављено је на сајт удружења Архус центар јужне и источне Србије (<http://www.aarhuscentarjis.rs/news/?id=70>) и Архус центра Суботица (http://www.aarhussu.rs/detaljnije_2937_izrada-treceg-nacionalnog-izvestaja-o-sprovodjenju-arhuske-konvencije.html). Нацрт извештаја је стављен на сајт МПЗЖС 27 децембра 2016. године.

в) Сва мишљења надлежних органа и удружења која су достављена у фази израде Извештаја размотрена су и узета у обзир од стране експерата МПЗЖС. Неки ставови и мишљења појединих надлежних органа су директно преузети у Извештај. Сва мишљења и ставови изражени у фази јавне расправе такође су размотрена и узета у обзир.

г) За израду Извештаја коришћени су различити материјали као што су:

-важећи прописи РС

-прилози надлежних органа и организација

-стратешки документи усвојени од стране надлежних органа и организација (Стратегија за примену Архуске конвенције, („Службени гласник РС”, број 103/11), Национални програм заштите животне Средине, Национална стратегија одрживог развоја, Стратегија реформе правосуђа, Стратегија развоја система бесплатне правне помоћи у Републици Србији, Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ, Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара, итд.

-извештаји о раду надлежних органа (Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, извештаји о стању животне средине у Републици Србији, годишњи извештај Сектора за инспекцију у МПЗЖС, извештај Заштитника грађана, годишњи извештаји основних судова Републике Србије, итд)

-прилози и коментари привредних субјеката, удружења итд.

II. ПОСЕБНЕ ОКОЛНОСТИ РЕЛЕВАНТНЕ ЗА РАЗУМЕВАЊЕ ИЗВЕШТАЈА

Известите о посебним околностима које су релевантне за разумевање извештаја. На пример: да ли је постоји нека федерална или/и децентрализована структура која доноси одлуке, да ли одредбе Конвенције имају директан утицај након њеног ступања на снагу, или да ли финансијска ограничења представљају значајну препреку у примени Конвенције (опционо).

Одговор:

а) Ово је трећи извештај о спровођењу Архуске конвенције у Републици Србији. Република Србија је ратификовала Конвенцију о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 38/09) 12. маја 2009. године и чланица је Архуске конвенције од 31. јула 2009. године (http://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XXVII-13&chapter=27&lang=en).

Република Србија је потврдила Протокол о регистрима испуштања и преноса загађујућих материја (ПРТР) (Кијев, 2003) 18. октобра 2011. године, („Службени гласник РС - Међународни уговори”, број 8/11.). Република Србија није потврдила ГМО амандман на Архуску конвенцију (Алмату, 2005).

б) Према одредбама члана 176. Устава Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06) „грађани имају право на покрајинску аутономију и локалну самоуправу, које остварују непосредно или преко својих слободно изабраних представника. Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе имају статус правних лица.”

Према одредбама члана 2. Закона о територијалној организацији Републике Србије (ЗТО) („Службени гласник РС”, бр. 129/07 и 18/16) „територијалну организацију Републике Србије чине општине, градови и град Београд као територијалне јединице и аутономне покрајине као облик територијалне аутономије.”

в) Према одредбама члана 16. Устава Републике Србије „општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују. Потврђени међународни уговори морају бити у складу са Уставом Републике Србије.

г) Процењује се да постојеће стање институционалних капацитета и одређени финансијски проблеми могу утицати на потпуно и доследно спровођење Архуске конвенције.

д) Ступањем на снагу Закона о министарствима („Службени гласник РС” бр. 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15), на основу члана 37. став 5. МПЗЖС је преузело запослене, постављена лица, права, обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву за вршење надлежности из области заштите животне средине.

ђ) На основу члана 37. став 7. МПЗЖС преузима од Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања запослене и постављена лица, као и права и обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву који су потребни за вршење надлежности у области заштите природе (национални паркови, биодиверзитет, заштићена подручја).

III. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОПШТИХ ОДРЕДБИ У СТАВОВИМА 2, 3, 4, 7 И 8 ЧЛАНА 3

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе у ставовима 2, 3, 4, 7 и 8 члана 3.

Одговор:

Већи број прописа Републике Србије садржи одредбе којима се обезбеђује транспозиција одговарајућих одредаба члана 3. Архуске конвенције:

-Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06)

-Закон о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10 и 99/14) (ЗДУ)

- Закон о државним службеницима („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 81/05-исправка, 83/05-исправка, 64/07, 67/07-исправка, 116/08, 104/09 и 99/14) (ЗДС)
- Закон о општем управном поступку („Службени лист СРЈ”, бр. 33/97, 31/01, „Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 18/16) (ЗОУП)
- Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја („Службени гласник РС”, бр. 120/04, 54/07, 104/09 и 36/10) (ЗСПИЈЗ)
- Закон о локалној самоуправи „Службени гласник РС” бр. 129/07 и 83/14) (ЗЛС)
- Закон о удружењима („Службени гласник РС” бр. 51/09 и 99/11) (ЗУ)
- Уредба о средствима за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења („Службени гласник РС”, бр. 8/12, 94/13 и 93/15)
- Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр.72/09, 52/11, 55/13, 35/15 и 68/15) (ЗОСОВ)
- Закон о основном образовању и васпитању („Службени гласник РС”, број 55/13)
- Закон о заштитнику грађана („Службени гласник РС”, бр. 79/05 и 54/07) (ЗЗГ)
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11 и 14/16) (ЗЗЖС)
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 36/09) (ЗПУЖС)
- Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05)
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 25/15) (ЗИСКЗЖС)
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 14/16) (ЗЗП)
- Закон о водама („Службени гласник РС”, број 30/10 и 93/12) (ЗВ)
- Закон о шумама („Службени гласник РС”, бр. 30/10 и 89/15) (ЗШ)
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 10/13) (ЗЗВ)
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15) (ЗХ)
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 32/13 и 128/14) (ЗЗОКРФ),
- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14) (ЗПИ)
- Закон о метеоролошкој и хидролошкој делатности („Службени гласник РС”, број 88/10) (ЗМХД)
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС”, број 54/15);

Објасните како се ставови примењују. Посебно описати:

(а) У вези са ставом 2, мере које су предузете да се обезбеди да званичници и власти помогну и пруже потребна упутства;

Одговор:

-ЗДУ дефинише начела деловања органа државне управе, међу којима јавност рада, представља битно начело на којем почива рад управе (члан 11.). Органи државне управе дужни су да јавности омогуће увид у свој рад, према закону којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја. Према одредбама члана 79.

ЗДУ органи државне управе дужни су да на примерен начин, пре свега у просторијама у којима раде са странкама, обавештавају странке о њиховим правима, обавезама и начину остваривања права и обавеза, своме делокругу, о органу државне управе који надзире њихов рад и начину контакта с њиме и о другим подацима битним за јавност рада и односе са странкама.

-Члан 76. ЗДУ предвиђа да су органи државне управе дужни да обавештавају јавност о свом раду преко средстава јавног информисања и на други прикладан начин а запослени који су овлашћени за припрему информација и података везаних за обавештавање јавности одговорни су за њихову тачност и благовременост. На тражење физичких или правних лица, органи државне управе дужни су да дају мишљења о примени одредаба закона и других општих аката, у року од 30 дана (члан 80.). Органи државне управе могу да врше поједине послове у месту изван свог седишта и седишта подручне јединице, у управним данима (члан 78.).

-Према одредбама Уредбе о управним окрузима („Службени гласник РС”, број 15/06) донете на основу ЗДУ управни окрузи се образују ради вршења послова државне управе изван седишта органа државне управе (министарства, посебне организације и органи управе у саставу министарства).

-Члан 8. ЗДС предвиђа да су информације о раду државних службеника доступне јавности, према закону којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја.

-Основна начела дефинисана у ЗОУП укључују, поред осталог, и начело заштите права грађана и заштите јавног интереса (члан 7) и начело пружања помоћи странци (члан 8). Орган који води поступак стараће се да незнање и неукост странке и других учесника у поступку не буду на штету права која им по закону припадају.

- ЗСПИЈЗ у члану 38. став 2. утврђује обавезу поступања по захтеву за слободан приступ информацијама од јавног значаја у органу јавне власти да, уз остало, пружа тражиоцима неопходну помоћ за остваривање њихових права на приступ информацијама од јавног значаја утврђених овим законом. Одговорно лице у органу јавне власти (руководилац органа) може одредити једно или више службених лица (овлашћено лице) за поступање по захтеву за приступ информацијама од јавног значаја, а у случају да то не учини, за поступање по захтеву надлежно је одговорно лице. Одредбама члана 39. истог закона утврђена је обавеза државних органа да израде и на својој веб презентацији објаве информатор о свом раду. Садржај и начин објављивања информатора уређен је Упутством за израду и објављивање информатора о раду државног органа („Службени гласник РС”, број 68/10), којим је предвиђено и то да се у један од обавезних делова информатора унесе подаци о начину подношења захтева за приступ информацијама од јавног значаја и правима тражиоца, заједно са контакт подацима и линковима који могу бити корисни за остваривање права. Значајну улогу у погледу обавештавања јавности и едукације за примену ЗСПИЈЗ има Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности који у ту сврху објављује извештаје, приручнике са изводима из своје праксе и друге публикације, а такође, сам и у сарадњи са Службом Владе РС за управљање кадровима, високошколским установама, невладиним организацијама и другим

заинтересованим субјектима организује семинаре посвећене улози и остваривању права јавности на приступ информацијама у поседу органа јавне власти.

-Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (Повереник), између осталог, обавештава јавност о садржини ЗСПИЈЗ, као и о правима уређеним наведеним законом и обавља друге послове одређене законом. Повереник може да покрене поступак за оцену уставности и законитости закона и других опшних аката (члан 35).

-Значајну улогу у помагању јавности у остваривању правне заштите у питањима животне средине има и Заштитник грађана. Заштитник грађана је установљен као независан државни орган, који штити права грађана и контролише рад органа државне управе, органа надлежног за правну заштиту имовинских права и интереса Републике Србије, као и других органа и организација, предузећа и установа којима су поверена јавна овлашћења. Овлашћен је да контролише законитост и правилност рада органа управе, да утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем органа управе, ако се ради о повреди републичких прописа. Уколико Заштитник грађана прими притужбу у којој се указује на повреде прописа или општег акта аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, без одлагања ће такву притужбу проследити омбудсману аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе ако је установљен. Заштитник грађана није овлашћен да контролише рад Народне скупштине, председника Републике, Владе, Уставног суда, судова и јавних тужилаштава. Такође, има право предлагања закона из своје надлежности, а овлашћен је и да Влади односно Скупштини поднесе иницијативу за измену или допуну закона и других прописа и опшних аката, као и да пред Уставним судом покрене поступак за оцену уставности и законитости закона, других прописа и опшних аката. Институција је почела са радом 2007. године, а од 2010. године је акредитована као Национална институција за заштиту и унапређење људских права у највишем А статусу. Чланом 43. ЗЗГ прописано је да Заштитник грађана неће поступати по случајевима насталим пре ступања на снагу овог закона.

-ЗЛС предвиђа да су органи и службе јединице локалне самоуправе дужни да обавештавају јавност о свом раду преко средстава јавног информисања и на други прикладан начин као и да грађанима у остваривању њихових права и обавеза дају потребне податке, објашњења и обавештења. Такође, органи и службе јединице локалне самоуправе дужни су да свима омогуће подношење притужби на свој рад и на неправилан однос запослених и да одговоре на њих у року од 30 дана, ако подносилац притужбе захтева одговор. Према истом закону, и у јединици локалне самоуправе може се установити заштитник грађана који је овлашћен да контролише поштовање права грађана, утврђује повреде учињене актима, радњама или нечињењем органа управе и јавних служби, ако се ради о повреди прописа и опшних аката јединице локалне самоуправе.

-Члан 4. Правилника о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05) прописује да је надлежни орган дужан да свим заинтересованим органима и организацијама и јавности који врше увид у изложену студију о процени утицаја пружи потребне информације и помоћ приликом тумачења појединих решења и евентуалног давања примедби и мишљења на студију о процени утицаја.

(б) У вези са ставом 3, мере које су предузете да се промовише образовање и свест о заштити животне средине;

Одговор:

-ЗОСОВ дефинише да су циљеви образовања и васпитања, између осталог, и развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња (члан 4. тачка 11.). Истим законом се утврђује да ученици треба да постижу опште исходе образовања и васпитања и један од њих је да, ефикасно и критички користе научна и технолошка знања, уз показивање одговорности према свом животу, животу других и животној средини (члан 5. тачка 8.). Истовремено се прописује да ученик има обавезу да се стара о очувању животне средине и понаша у складу са правилима еколошке етике (члан 112. став 2. тачка 8.).

-Законом о основном образовању и васпитању као један од циљева основног образовања и васпитања прописан је развој свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине, еколошке етике и заштите животиња (члан 21). Чланом 27. овог закона прописано је да школски програм садржи и програм заштите животне средине. Упућујемо и на члан 46. овог закона.

-Члан 6. ЗЗЖС прописује обавезу државних органа, научних установа, установа у области образовања, здравства, информисања, културе и других установа, као и других облика удруживања, да у оквиру својих делатности, подстичу, усмеравају и обезбеђују јачање свести о значају заштите животне средине. Јачање свести о значају заштите животне средине обезбеђује се кроз систем образовања и васпитања, научно-истраживачког и технолошког развоја, усавршавања у процесу рада, јавног информисања и популаризације заштите животне средине. У вези са овим упућујемо и на члан 55. став 1. тачка 4. ЗЗЖС (признања и награде за допринос заштити животне средине), затим члан 65. ЗЗЖС (акциони планови).

-Члан 117. ЗЗП предвиђа да је Министарство надлежно за послове образовања (МПНТР) дужно да осигура услове за унапређивање васпитања и образовања о заштити природе. У складу са тим донети су Стандарди општих међупредметних компетенција за крај средњег образовања, Одговоран однос према околини (тачка 9.). МПЗЖС, надлежни орган аутономне покрајине, завод и правна лица с јавним овлашћењима дужни су да обавештавају јавност о природним вредностима, заштити природе, њеној угрожености, факторима и последицама угрожавања. Упућујемо и на члан 7. тачка 11; члан 29. ст. 2. и 5; члан 30; члан 53. тачка 7.

-Такође, упућујемо и на ЗВ: члан 40. став 8; члан 143. тачка 5; ЗЗОКРФ: члан 2. тачка 34; ЗШ: члан 6. став 4. тач. 6. и 7; члан 36. став 3;

-Активности које се односе на образовање и развијање јавне свести у области животне средине и еколошке културе координира МПЗЖС у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја (МПНТР) и другим надлежним институцијама.

-Завод за заштиту природе Србије (ЗЗПС) је у протеклом периоду, од 2014. до 2016. године, реализовао преко стотину промотивних манифестација, и исто толико различитих образовних програма. На основу годишњих Програма заштите природних добара за наведени период, реализовани су образовни и промотивни програми који се односе на укључивање јавности у послове заштите природе и

обезбеђивања доступности података о природи и њеном очувању. Промотивне манифестације укључиле су различите циљне јавности ради промовисања заштите природе, јачања друштвене свести и усвајања ставова о вредностима и значају националне природне баштине. Образовни програми су били организационо и садржински прилагођени различитим потребама и карактеристикама циљних група којима су били намењени – од ученика различитог узраста, преко образовног кадра, запослених у јавним предузећима, представника локалне самоуправе, до управљача заштићених добара и невладиних организација. Поред одржавања различитих образовних програма и манифестација промотивног карактера, ЗЗПС је издавањем публикација научног, стручног и популарног карактера, упознавао јавност са заштитом природе. У предметном периоду ЗЗПС је објавио 10 нових наслова, од којих су две Црвене књиге (водоземци и гмизавци), две монографије о заштићеним врстама (белоглави суп и заштићени храстови Србије), два приручника (за лековито биље и стрижибубе Србије), а поред редовног издавања стручног часописа „Заштита природе”, покренуто је и издавање часописа за децу „Еко забавник: Свет природе”. Објављена су два нова постера („Вилински коњици Србије” и „Птице северне Шумадије”), који имају за циљ да представе све врсте из једне групе, које живе на одређеном простору. Имајући у виду потребу за учешћем јавности у припремама Србије за успостављање европске мреже заштићених подручја Натура 2000, Завод је издао приручник „Биљке од међународног значаја у Србији” и постер „Натура врсте”. У овом циљу, реализован је семинар за невладине организације и управљаче „Колико нам је позната Натура 2000”, и трибина за заинтересовану јавност „Колико је далеко Европа: Преговарачко поглавље 27 и Натура 2000”.

- РХМЗ је предузео потребне мере којима се промовише образовање и свест јавности о промени климе и заштити глобалне климе за садашње и будуће генерације у складу са основним принципима Светске метеоролошке организације и Оквирне конвенције УН о промени климе. Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у РХМЗ утврђен је делокруг Националног центра за климатске промене који извршава и функције Подрегионалног центра за климатске промене за Југоисточну Европу (SEEVCCC) у оквиру европске мреже регионалних климатских центара Светске метеоролошке организације, а који поред осталог, обавља и послове образовања, информисања и подизања свести јавности о проблему климатских промена. РХМЗ је, у оквиру програма праћења, прогнозирања и истраживања варијабилности климе и климатских промена, и утицаја климатских промена на здравље становништва, поједине секторе привреде и расположивост природних ресурса, обезбедио извршавање оперативних и развојних истраживачких функција SEEVCCC којима су обухваћене и активности образовања, обуке, информисања и подизања свести јавности о проблему климатских промена. У извештајном периоду, РХМЗ је у сарадњи са Светском метеоролошком организацијом организовао 5 регионалних Климатских форума уз учешће представника националних хидрометеоролошких служби из 20 држава региона Југоисточне Европе, Кавказа и Медитерана. Као домаћин SEEVCCC, РХМЗ је иницирао успостављање новог регионалног Конзорцијума за оперативну прогнозу времена за Југоисточну Европу (South-East European Consortium for Operational weather Prediction-SEECOP), који поред даљег развоја и увођења у

оперативан рад нумеричких модела за прогнозу времена, климе и вода, има за циљ и спровођење програма обуке за различите области нумеричког моделирања времена, климе и вода. РХМЗ је, такође, организовао и већи број националних и регионалних конференција и семинара обуке на тему климатских промена и коришћења знања о климатским ризицима у различитим секторима привреде, у оквиру Програма транснационалне сарадње у Југоисточној Европи (пројекти: „Структурна мрежа за интеграцију знања о клими у оквиру политике и просторног планирања” („A structured network for integration of climate knowledge into policy and territorial planning” - ORIENTGATE); „Заједничко управљање проценом ризика и заштитом од катастрофа у Дунавској макрорегији” („Joint Disaster Management risk assessment and preparedness in the Danube macro-region” -SEERISK)). У оквиру наведених пројектних активности, у циљу подршке образовања представника локалне самоуправе у области климатских промена, РХМЗ је израдио „Упутство за адаптацију на климатске промене и процену ризика у Дунавској макрорегији” („Guideline on climate change adaptation and risk assessment in the Danube macro region”).

-Уз подршку МПЗЖС и Града Суботице „Архус центар Суботица” је издао: „Водич за примену Архуске конвенције”, „Водич за практичну примену Закона о процени утицаја на животну средину” и од 2011. године континуирано објављује публикацију „Квалитет стања животне средине у Севернобачком округу”. У „Архус центру Суботица” грађанима је на располагању библиотека са више од 200 еколошких наслова коју највише користе студенти. Са Факултетом техничких наука Нови Сад и Хемијско техничком школом и Економском школом, Суботица „Архус центар Суботица” је успоставио сарадњу у обуци будућих инжењера и техничара животне средине, а у оквиру предмета Грађанско васпитање један час се посвети и екологији. У континуитету се штампају или у електронској форми постављају на сајтове Града Суботице и Архус центра, еколошке новине „Хоризонти” у којима се јавност обавештава о раду Архус центра Суботица. Архус центар је суорганизатор „ЕЦО ДОКС”, Фестивала еколошког документарног филма који је део програма Палићког фестивала европског филма.

- Млади истраживачи Србије, као и бројна друга удружења у РС, велики део својих активности посвећује образовању и подизању свести јавности. Након оснивања Архус центра Нови Београд (у даљем тексту: АЦНБГ) у оквиру удружења Млади истраживачи Србије, у новембру 2015. године континуирано се воде активности подизања свести грађана о Архуској конвенцији путем уличних акција на којима активисти АЦНБГ упознају, информишу и анкетирају грађане, поделом едукативно-информативних материјала (постера, брошура – Водич грађанима Београда за активно учешће у заштити животне средине и одрживом развоју, као и лифлета), али и путем интернета (вебсајт: arhusnbg.mis.org.rs, фејсбук страница [Arhus centar Novi Beograd](http://arhusnbg.mis.org.rs), итд). Додатно, удружење Млади истраживачи Србије у оквиру АЦНБГ континуирано медијски промовише своје активности на заштити животне средине и на тај начин доприноси образовању и подизању јавне свести о заштити животне средине. Удружење Млади истраживачи Србије су 2014. године покренули online платформу за обуке у области заштите животне средине. На платформама се налазе и курсеви који су везани за Архуску конвенцију. Курсеви су

бесплатни и до сада има око 750 регистрованих корисника. Интернет адреса online платформе за обуке је: obuke.mis.org.rs. Активности припреме, промоције и дистрибуције едукативних и информативних материјала АЦНБГ-а је суфинансирало МПЗЖС средине као и ОЕБС Мисија у Србији.

- МПЗЖС – Републичка дирекција за воде (РДВ) реализује манифестације „Дан Дунава”, и „Дан Саве”, у оквиру којих се организују различити садржаји: едукације, предавања, научно-истраживачки пројекти, такмичења и друге активности на тему очувања животне средине у сливовима реке Дунав и реке Саве. У току 2015. године је са удружењима која се баве заштитом животне средине за програме које су пријавили на јавном конкурс, закључено 17 уговора у укупном износу од 1.765.619,00 динара а 2016. године је закључен 21 уговор у укупном износу од 1.300.000,00 динара, за финансирање манифестација „Дан Дунава”, и „Дан Саве”. 2014. године, због катастрофалних поплава које су погодиле Републику Србију и регион, није било прославе „Дана Дунава”, и „Дана Саве”, већ је кампања била посвећена помоћи поплављеним подручјима. У оквиру манифестације „Дан Дунава”, коју финансира МПЗЖС, учествовао је велики број невладиних организација и удружења. У свом Програму управљања водама за 2015. и 2016. годину, РДВ је из буџетских средстава издвојила укупно 3.065.619,00 динара за припрему и одржавање наведених манифестација. 2015. године, у периоду 13.-22. јула, био је организован осми по реду студентски еко камп „Сачувајмо Дунав” на Великом Ратном острву. Еко камп „Сачувајмо Дунав” осмишљен је тако да се студенти кроз предавања и практичан рад упознају са различитим аспектима животне средине. Такође, у оквиру прославе „Дана Дунава”, на нивоу слива, 2015. године је организовано такмичење „Дунавски уметник” за децу са идејом да се шири свест међу најмлађом популацијом о сливу реке Дунав, њеним различитостима, али и сличностима и значају очувања ресурса и одрживог коришћења.

(в) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се обезбеди одговарајуће признање и подршка удружењима, организацијама или групама које промовишу заштиту животне средине;

Одговор:

-Место и улога удружења¹, организација и група као и обавеза њихове подршке прописана је на различите начине у већем броју закона. Најширим одређењем се може сматрати чињеница да су удружења, организације или групе експлицитно дефинисани као део „јавности” у ЗЗЖС (члан 3. тачка 26.), односно „заинтересоване јавности” (члан 3. тачка 28.) са свим правима које су важећим прописима установљени за „јавност”. Осим тога упућујемо и на члан 4. став 1. тачка 6 ; чл. 6, 7, 9. тачка 11; члан 55. став 1. тачка 6. Сличне одредбе, када су у питању дефиниције, налазе се и у ЗЗВ: члан 3. тач. 14. и 16.

-Такође, упућујемо на ЗЗП: члан 102. став 1. тачка 9; ЗПИ: члан 3; ЗВ: члан 142. став 3; ЗХ: члан 7. став 2; ЗУО: члан 13. тачка 2; члан 17. тачка 6.

-Одредбама члана 38. став 1. ЗУ је прописано да се средства за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма које реализују

---

¹ За списак регистрованих удружења које се баве заштитом животне средине по основу новог Закона о удружењима видети сајт <http://www.apr.gov.rs/Регистри/Удружења.aspx>

удружења, а који су од јавног интереса, обезбеђују у буџету Републике Србије. Влада, односно министарство надлежно за област у којој се остварују основни циљеви удружења, додељују наведена средства на основу спроведеног јавног конкурса и закључује уговоре о реализовању одобрених програма (став 2.). У смислу става 3. наведеног члана Закона, под програмом од јавног интереса нарочито се сматрају, између осталог, и програми у области: здравствене заштите, заштите и промовисања људских и мањинских права, образовања, науке, културе, информисања, заштите животне средине, одрживог развоја, заштите животиња, заштите потрошача, борбе против корупције, као и хуманитарни програми и други програми у којима удружење искључиво и непосредно следи јавне потребе. Ставом 5. овог члана прописано је да се наведена средства могу додељивати и из буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе.

- Уредбом о средствима за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења прописују се транспарентни односи и јасна правила у финансирању програма удружења од јавног интереса из буџетских средстава.

- У буџету Републике Србије опредељена су средства за финансијску подршку пројектима које реализују удружења (невладине организације).

- У 2014. години за те намене буџетом МПЗЖС су планирана средства у износу од 26. милиона динара у оквиру којих је 6 милиона динара опредељено за пројекте који се односе на спровођење Архуске конвенције. По Јавном конкурс за суфинансирање пројеката удружења и других организација цивилног друштва у области заштите животне средине у 2014. години, МПЗЖС је суфинансирао 46 пројеката у укупном износу од 23,937,269.00 динара, у оквиру којих се 10 пројеката односило на Архуску конвенцију.

- Министарство надлежно за животну средину подржало је пројекте удружења и уз помоћ донаторских средстава. У 2014. години претходно Министарство енергетике, развоја и заштите животне средине и Организација УН за индустријски развој (УНИДО) расписали су Јавни конкурс за финансирање пројеката у оквиру теме „Озонски омотач – утицај на животну средину и здравље људи”, чији су носиоци удружења и друге организације цивилног друштва која се баве питањима заштите животне средине (27. фебруара 2014. године). По наведеном конкурс за финансирање је изабрано 6 (шест) пројеката у укупном износу од 3.302.300,00 динара.

- У 2015. години за суфинансирање пројеката удружења и других организација цивилног друштва у области заштите животне средине буџетом МПЗЖС планирано је 20 милиона динара. По спроведеном јавном конкурс МПЗЖС је потписало уговоре о суфинансирању 43 пројекта у укупном износу од 19.189.488,00 динара, од којих се 7 односило на Архуску конвенцију.

- Кроз реализоване пројекте током 2014. и 2015. године реализоване су бројне активности у циљу јачања свести јавности о значају заштите животне средине, спровођења конкретних активности на заштити животне средине, као и активности усмерених на спровођење Архуске конвенције (предавања, семинари, радионице, округли столови, вршњачке едукације, медијске кампање, израда информативно-промотивног и штампаног материјала, израда сајтова за промоцију животне

средине, филмско и телевизијско стваралаштво, еколошки кампови, уређење простора и др.).

- У 2016. години за суфинансирање пројеката удружења и других организација цивилног друштва у области заштите животне средине буџетом МПЗЖС планирано је 20 милиона динара. По спроведеном јавном конкурсном МПЗЖС је потписало уговоре о суфинансирању 50 пројеката у укупном износу од 19.909.420,00 динара, од којих се 8 односило на Архуску конвенцију.

-Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине (ПСУГЗЖС) у 2014, 2015 и 2016. години је расписао је Конкурсе за доделу финансијских средства ради реализације пројеката удружења грађана који ће промовисати заштиту животне средине и конкретне активности у области заштите природних вредности, очувања и унапређења биодиверзитета, као и програме едукације и подизања свести јавности на територији АП Војводине. У 2014. години поводом расписаног Конкурса пријавило се 115 пројеката. На основу предлога Комисије за спровођење јавног конкурса, одобрено је суфинансирање 45 пројеката удружења и подељена су средства у укупном износу од 3.000.000,00 динара. ПСУГЗЖС је у 2015. години расписао је два Конкурса, на оба расписана Конкурса пријавило се укупно 371 пројекат. На основу предлога Комисије за спровођење јавног конкурса, одобрено је суфинансирање 116 пројеката удружења и подељена су средства у укупном износу од 8.600.000,00 динара. У 2016. години поводом расписаног Конкурса пријавило се 145 удружења са 148 пројеката. На основу предлога Комисије за спровођење јавног конкурса, одобрено је суфинансирање 26 пројеката удружења и подељена су средства у укупном износу од 3.000.000,00 динара. У 2016. години поводом расписаног Конкурса пријавило 181 пројекат. На основу предлога Комисије за спровођење јавног конкурса, одобрено је суфинансирање 54 удружења и подељена су средства у укупном износу од 2.000.000,00 динара.

-ПСУГЗЖС има отворену комуникацију са удружењима грађана кроз редовне контакте, посебно са удружењима која су финансијски подржана ове године промовишући пројектне активности на сајту секретаријата као и организовање заједничких активности.

-Секретаријат за заштиту животне средине града Београда (Секретаријат) је наставио сарадњу са невладиним сектором, у циљу директног укључења цивилног сектора у унапређење квалитета локалне заједнице, кроз јачање свести о значају заштите животне средине. Секретаријат је 2014. године спровео два јавна конкурса за финансирање пројеката из области заштите животне средине које реализују удружења на територији Београда, под називом „Београду с љубављу” и „Зелено срце белог града”. За ову намену, током 2014. године, издвојена су средства у укупном износу од 28.000.000,00 динара, којима је финансирана реализација 61 пројекта, које је спроводило 61 удружење грађана. Током 2015. и 2016. године нису спроведени јавни конкурси, јер нису обезбеђена средства за финансирање пројеката из области заштите животне средине које реализују удружења на територији града Београда.

-ЗЗПС је у протеклом периоду остварио сарадњу са бројним удружењима која су посвећене заштити животне средине и природе. Сарадња је подразумевала заједничко извођење, или учешће ЗЗПС у реализацији различитих акција

образовног и промотивног карактера, стручне консултације, предавања, радионице, изложбе, обезбеђивање тематског образовног материјала ЗЗПС за рад удружења, итд. Многе од промотивних и образовних активности у протеклом периоду реализоване су у сарадњи са невладиним организацијама, управо у циљу јачања партнерских веза са удружењима грађана која су ангажована у области заштите животне средине и природе. Примери ових програма су организација XI и XII регионалне конференције „Животна средина ка Европи” у сарадњи са удружењем „Амбасадори животне средине и одрживог развоја”, затим „Национални форум за заштиту природе”, у организацији удружења Млади истраживачи Србије, серијал трибина и кампањи против употребе пестицида у пољопривреди, који доводе до тровања орла белорепана „Чујте и не трујте”, у сарадњи са WWF-ом и другим партнерима, као и учешће у реализацији промотивне кампање „Спасимо та дивна створења” (врсте са Црвених листа), у организацији IUCN-а. За спровођење принципа Архуске конвенције, као и за унапређење заштите природе, била је од значаја сарадња са представницима различитих организација и удружења, и појединцима, који су интересно повезани са овом облашћу. У циљу остварења партнерства и сарадње са удружењима на овом пољу, Завод је установио одржавање годишњег скупа заштитара природе „Партнерством ка заштити природе”.

- У претходном периоду (2014-2016) је донета Уредба о изменама и допунама уредбе о средствима за подстицање програма или недостајућег дела средстава за финансирање програма од јавног интереса која реализују удружења. Изменама је подигнут ниво транспарентности и јавности у поступку доделе средстава за финансирање ових програма и уређено је да је надлежни орган дужан да објави јавни конкурс, листу вредновања и рангирања пријављених програма и одлуку о избору програма на својој званичној интернет страници и Порталу еУправа Републике Србије.

(2) У вези са ставом 7, мере које су предузете да се промовишу принципи Конвенције, укључујући:

(I) Мере које су предузете да се координирају активности између и унутар министарстава у циљу информисања званичника који учествују у другим међународним форумима о члану 3, ставу 7 и о упутствима усвојеним у Алма-Ати, указујући на то да ли се мере координирања и даље примењују;

(II) Мере које су предузете да се обезбеди приступ информацијама на државном нивоу у вези са међународним форумима, укључујући фазе у којима је приступ информацијама био обезбеђен;

(III) Мере које су предузете да се промовише и омогући учешће јавности на државном нивоу, у вези са међународним форумима (на пример: позивање чланова из удружења да учествују у делегацијама стране потписнице на преговорима у вези са заштитом животне средине или укључивање удружења у формирање званичног става стране потписнице у оваквим преговорима) укључујући фазе у којима је приступ информацијама био обезбеђен;

(IV) Мере које су предузете да се промовишу принципи Архуске конвенције у протоколима других међународних форума;

(V) Мере које су предузете да се промовишу принципи Архуске конвенције у радним програмима, пројектима, одлукама и другим битним закључцима других међународних форума;

Одговор:

- Представници организација цивилног друштва су учествовали на бројним конференцијама, састанцима и радионицама, које је организовало МПЗЖС, као што су:

- У оквиру пројекта „Припрема другог националног извештаја Републике Србије према Оквирној конвенцији УН о промени климе (UNFCCC)” који МПЗЖС реализује уз помоћ Програма УН за развој и средстава Глобалног фонда за животну средину, одржане су три радионице у локалним заједницама на тему климатских промена у контексту регионалних и локалних развојних планова: у Нишу (29. мај), Бајиној Башти – планина Тара (17. и 18. јун) и у Бору (26. јун) 2016. године. У циљу јачања локалног покровитељства над организацијом скупова, МПЗЖС и Програм УН за развој одабрали су представнике организација цивилног друштва из наведених локалних самоуправа за партнере у реализацији регионалних радионица (Центар за развој грађанског друштва „PROТЕСТА” из Ниша, удружење грађана „Логосфера” из Бајине Баште и „Друштво младих истраживача Бора” из Бора).

- МПЗЖС у сарадњи са ОЕБС-ом и резолуцијом 1325 Савета безбедности, реализовало је Конференцију „План инклузивности” уз учешће цивилног сектора (Београд, 9. и 10. септембар 2015);

- У сарадњи са Светском здравственом организацијом, у контексту процеса Животна средина и здравље, МПЗЖС је реализовало више конференција на којима су учествовали представници организација цивилног друштва;

- Конференција „Дијалог о климатским променама – у сусрет конференцији о Паризу”, одржана је у Београду 5. и 6. октобра 2015, у организацији МПЗЖС и Програма УН за развој (UNDP), а у сарадњи са Амбасадом Републике Француске у Србији и под покровитељством Глобалног фонда за животну средину;

- На завршној конференцији пројекта „Јачање капацитета Шумадије и Поморавља за имплементацију ЕКП” (партнерски са регионалном агенцијом Шумадије и Поморавља) учествовао је већи број удружења (Београд, Народна скупштина, 16.12.2015).

- Организацијама цивилног друштва је омогућено праћење интернет преноса експланаторног аналитичког прегледа (скрининг) за Поглавље 27-животна средина и климатске промене, који је одржан у Бриселу, од 15. до 19. септембра 2014. године;

- Након билатералног скрининга за Поглавље 27 - животна средина и климатске промене (одржаног у Бриселу, од 17. до 21. новембра 2014. године) организован је састанак (22.децембра 2014. године) са организацијама цивилног друштва које се баве темама у оквиру преговарачког Поглавља 27 а у циљу информисања о темама заступљеним на билатералном скринингу и даљој сарадњи;

- Радна верзија пост скрининг документа је представљена цивилном сектору у јулу 2015, у сарадњи са Националним конвентом, а финална верзија документа, са уграђеним коментарима цивилног сектора је усвојена од стране Владе Републике Србије у септембру 2015.

- МПЗЖС, у сарадњи са Програмом УН за развој (UNDP), организовало је семинар за организације цивилног друштва „Избори се да знаш” (20. маја 2016. године у Београду). Семинар је организован у оквиру пројекта - Јачање капацитета и стратешког партнерства за безбедно управљање хемикалијама у Републици Србији” који спроводи МПЗЖС, уз техничку подршку Програма Уједињених нација за развој (UNDP) и финансијску подршку „SAICM Quick Start Programme Trust Fund”, а у сарадњи са организацијама цивилног друштва: „Алтернатива за безбедније хемикалије” (АЛХем) и „Women in Europe for a Common Future” (WECF). Организације цивилног друштва препознате су као један од кључних партнера у успостављању система безбедног управљања хемикалијама, заштите права на благовремено и прецизно информисање грађана и посредовања између доносилаца одлука и шире јавности у циљу заштите здравља и животне средине.

-ЗЗПС промовише принципе Архуске конвенције у оквиру међународне сарадње коју развија са међународним организацијама и институцијама, као и реализације пројеката међународног карактера у којима учествује (пример: „Изградња капацитета за имплементацију стандарда и конвенција правне тековине ЕУ у области заштите природе – успостављање мреже Натура 2000” и „Планирање очувања биолошке разноврсности на националном нивоу, као подршка имплементацији Стратешког плана Конвенције о биолошкој разноврсности у Републици Србији, за период 2011-2020”). Пример међународне сарадње у којој је једна од страна и ЗЗПС, а којом се реализују принципи Архуске конвенције, је реализација програма „МАВ UNESCO” у јачању управљања Резерватом природе „Голија Студеница”, формирањем Форума и Савета заинтересованих страна за развој резервата.

- Одсек за климатске промене МПЗЖС реализовао је више пројеката, а у раду радних група учествовали су и представници удружења („Друга национална комуникација Републике Србије према оквирној конвенцији УН о промени климе”; регионални пројекат „Low Carbon South East Europe”, твининг пројекат „Успостављање система за мониторинг, извештавање и верификацију неопходан за успешну имплементацију Система трговине емисијама Европске уније”).

- Завод за заштиту природе Србије је на основу потписаног Уговора са МПЗЖС о реализацији пројекта „Успостављање еколошке мреже у Републици Србији” (2015-2018) уговором ангажовао цивилно друштво за обезбеђивање података за идентификацију еколошке мреже укључујући и Натура 2000.

-Кроз „Програм обележавања Светског метеоролошког дана и Светског дана вода” који сваке године 23. марта организују све националне хидрометеоролошке службе држава чланица Светске метеоролошке организације међу којима је и РХМЗ, уз присуство заинтересованих државних органа, научно-образовних институција, бројних корисника метеоролошких и хидролошких података и информација и

медија, промовишу се и основни принципи Архуске конвенције. Тако су у периоду 2014-2016. година наведени програми обележавања Светског метеоролошког дана били посвећени темама: „Време и клима: ангажовање младих”; „Знање о клими за климатске акције”; „Топлије, сувље, влажније. Суочимо се са будућношћу”. -У оквиру Међународне комисије за заштиту реке Дунав (ICPDR), обезбеђен је механизам размене информација и података из области заштите слива реке Дунав. Осим држава чланица и Европске уније, у раду „ICPDR” учествује и велики број удружења. МПЗЖС РДВ координира активности Републике Србије у „ICPDR”, а у њеном раду учествују, у складу са надлежностима, министарства, институције, организације и институти.

-У оквиру Међународне комисије за слив реке Саве (Савска комисија) развијен је механизам размене информација и података из области пловидбе, одрживог коришћења, заштите од штетног дејства вода и заштите слива реке Саве. Као посматрачи у раду Савске комисије учествују удружења. МПЗЖС РДВ координира активности РС у Савској комисији, а у њеном раду учествују, у складу са надлежностима, министарства, институције, организације и институти.

- У периоду од 2014. до 2016. године, Међународна организација Регионални центар за животну средину (REC), Канцеларија у Србији, континуирано спроводи програме подршке организацијама цивилног друштва које се баве заштитом животне средине у Србији, посебно у домену укључивања цивилног друштва и грађана у процесе доношења прописа и других одлука од значаја за животну средину, али и на пољу праћена и имплементације усвојених политика, а у складу са обавезама које доноси процес приступања Европској Унији. Од 2012. до 2015. године, REC је реализовао програм SENSE (Програм подршке цивилном друштву у Србији у области заштите животне средине), у оквиру ког је у анализираном периоду (2014. – 2015. година) финансијски подржао иницијативе укупно 32 организације цивилног друштва окупљене у оквиру 10 конзорцијума (пројеката), за шта је издвојено 460.000 евра. Поред директне финансијске подршке REC је паралелно спроводио програме за подизање капацитета, активности у циљу подршке умрежавању и побољшања сарадње са надлежним институцијама и медијима. Пројекат је реализован у циљу унапређења дијалога између цивилног и владиног сектора, повећања укључености цивилног сектора у процесе одлучивања и доприноса доношењу бољих политика у области животне средине - политика које одговарају локалним условима, које су применљиве и доприносе одрживом развоју Србије. 2015. године, REC почиње имплементацију новог програма подршке организацијама цивилног друштва (CSOnnect), у оквиру ког први пут опредељује средства за институционалну подршку удружењима (грантови за институционално јачање и подршку одрживости организација). Конкурс за доделу средстава је расписан у фебруару 2016. године, а сами грантови су додељени током лета. У оквиру првог позива REC ће бити у могућности да финансијски подржи око 10 организација, а буџет опредељен за ту сврху је 800.000 евра (подељен у два позива). Нов механизам помоћи српским организацијама цивилног друштва у области заштите животне средине има за циљ да директно подржи сарадњу и умрежавање међу организацијама цивилног друштва у вези са заштитом животне средине, са освртом на преговарачко Поглавље 27 (животна средина и климатске

промене). Оба наведена програма финансирана су средствима Шведске међународне агенције за развој и сарадњу (SIDA).

(д) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се обезбеди да особе које остварују право овом Конвенцијом не буду кажњаване, осуђиване или малтретиране.

Одговор:

-Чланом 18. став 2. Устава Републике Србије јемче се, и као таква, непосредно се примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. Члан 34. Устава прописује да се нико не може огласити кривим за дело које, пре него што је учињено, законом или другим прописом заснованим на закону није било предвиђено као кажњиво, нити му се може изрећи казна која за то дело није била предвиђена.

IV. ПРЕПРЕКЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 3

Опишите ако се током примене неког од горе наведених ставова члана 3 наишло на неку препреку.

Одговор:

-Општи ниво друштвене свести о потреби заштите животне средине као и ниво еколошке културе у Републици Србији недовољно висок.

-Удружења у Републици Србији углавном имају проблема са финансирањем будући да их држава недовољно стимулише и не третира их као равноправне актере у политичком процесу.

-Током јавне расправе изражен је став да удружења немају довољно подршке, односно подршка се по правилу ограничава на краткорочне подршке и кампање, а не на подршке за системско јачање невладиног сектора у области животне средине.

-Једна од препрека је недовољно развијена свест у државним органима, нарочито на нивоу локалне самоуправе о потреби и неопходности партнерства са цивилним сектором у развијању еколошке свести и решавању еколошких проблема.

-Извештавање о процесима одрживог развоја и животної средини није довољно заступљено у медијима, што је резултат незаинтересованости медија, недовољних стручних знања и свести о неопходности извештавања о стратешким темама и релевантним проблемима.

-Указано је на потребу да се у свакој средини и на свим нивоима обезбеде материјални технички услови да удружења могу да остварују улогу заинтересованих страна у приступу информацијама и правосуђу и учешћу у одлучивању.

-Средства којима се суфинансирају пројекти удружења у вези заштите животне средине неретко касне што представља кочницу за нормално функционисање великог броја удружења.

-Удружења грађана која се баве заштитом животне средине добијају подршку за реализацију својих активности кроз конкурсе МПЖС средине као и других министарстава. Динамика и обим ове сарадње варира, често је недовољно ефикасна, али свакако је добро примљен од стране удружења и ради се на њеном унапређивању.

-Такође, Канцеларија за цивилно друштво Републике Србије даје битну подршку организацијама пре свега кроз стварање позитивног друштвеног окружења као и правне основе за рад организација. Један од битнијих докумената је Смернице за сарадњу са цивилним друштвом, који је усвојила Влада Србије као и документ који дефинише начин сарадње са цивилним друштвом током процеса преговора за чланство у ЕУ. На жалост, у пракси постоји низ пробелма и генерално организације које се баве животном средином нису препознате од свих институција као потенцијални сарадници, реализатори активности или извор релевантних информација.

V. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОПШТИХ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 3

Пружите додатне информације о практичној примени општих одредби члана 3.

Одговор:

-ЗЗПС је активно учествовао у изради Стратегије образовања за заштиту животне средине у функцији одрживог развоја. ЗЗПС више година одржава сталну изложбenu поставку „Природа Србије и заштита” која је у поступку осавремењавања новим методама презентације, и то кроз интеракцију са младим људима, студентима и ученицима. Изложбenu поставку ЗЗПС-а на годишњем нивоу организовано посети око 500 студената и 2000 ученика и 100 предшколаца из различитих образовних институција.

. -ПСУГЗЖС је у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за образовање, управу и националне заједнице, наставио реализацију дугорочног програма „За чистије и зеленије школе у Војводини”. У циљу развијања и унапређивања рада у области заштите животне средине у васпитно образовним установама на територији АП Војводине, а у сарадњи са бројним партнерима расписује се јавни позив за пријаву и учешће у реализацији Програма. У школској 2013/2014. години за учешће у Програму пријавило се 92 васпитно-образовне установе, а извештај о успешно реализованим активностима је поднело 63 установе. По оцени стручног жирија, најбоље 24 предшколске установе, основне, средње школа и школа за ученике са сметњама у развоју, добиле су 38 награда. Школске 2014/2015. године пријавило се 122 васпитно-образовне установе, а извештај о успешно реализованим активностима су поднеле 74 установе. По оцени стручног жирија, најбољих 28 предшколских установа, основних, средњих школа и школа за ученике са сметњама у развоју, било је награђено. У школској 2015/2016 години пријавило се 89 васпитно-образовних установа, док је 63 васпитно-образовне установе успешно реализовало планиране активности. По оцени стручног жирија, најбољих 15 предшколских установа, основних, средњих школа и школа за ученике са сметњама у развоју, добило је награде.

-Оснивањем Архус центра у Крагујевцу, 28. априла 2010. године, на основу Меморандума о разумевању између претходног Министарства и Града Крагујевца (www.aarhuskg.rs/), предузете су мере да се обезбеди да представници локалне власти, службеници градске управе и волонтери пружају савете заинтересованој јавности у тражењу информација, олакшавају учешће грађана у доношењу одлука и

омогућују правну заштиту у питањима животне средине. Иначе, ово је први град у републици Србији, а 29. у региону југоисточне Европе у коме је основан Архус центар. Архус центар у Крагујевцу је 1. августа 2012. године постао удружење „Архус центар.” Удружење „Архус центар” Крагујевац је у сарадњи са Београдским Правним факултетом и организацијом ОЕБС (Мисија у РС) за студенте, правнике и представнике медија и цивилног сектора организовало „Школу еколошког права” (април 2014 у Крагујевцу и Београду и мај 2015 у Београду). Учесници скупа су били студенти завршних година основних студија и студенти мастер и докторских студија на Правним факултетима у Републици Србији, дипломирани правници, као и представници удружења који су одабрани на основу јавног позива. Теме скупа су биле: Архуска конвенција - првих 15 година; Примена Архуске конвенције у Републици Србији; Архус центри у Републици Србији - досадашња искуства; Право на приступ еколошким информацијама; Право на правну заштиту у еколошким стварима; Архуска конвенција пред Судом Европске уније, итд.”

-На основу Меморандума о разумевању између претходног Министарства, града Суботице и Отвореног универзитета Суботица и уз подршку ОЕБС-а, 4. марта. 2011. године је основан Архус центар у Суботици. Циљеви рада овог центра су побољшање еколошког информисања и образовања, обезбеђивање механизма учешћа јавности у одлучивању, те обука различитих циљних група за бољу имплементацију Архуске конвенције у АП Војводини. Осим информисања и едукације, једна од најважнијих активности Архус центра у Суботици је решавање еколошких проблема грађана у сарадњи са Контакт центром 024 у локалној самоуправи и инспекцијом.

-На основу Меморандума о разумевању између претходног Министарства, града Новог Сада и Јужнобачког управног округа и уз подршку ОЕБС-а је 23. децембра 2011. године у Новом Саду, у Јужнобачком управном округу отворен Архус центар Нови Сад.

-Почетком 2013. године, на основу Меморандума о разумевању између претходног Министарства, града Ниша и удружења Архус центар Јужне и Источне Србије је отворен Архус центар у Нишу.

- У Београду је 27. новембра 2015. године отворен 5. Архус центар у РС – Архус центар Нови Београд, који су успоставили МПЗЖС и удружење „Млади истраживачи Србије”.

-РХМЗ је у периоду 2014-2015. година пружио пуну подршку манифестацији обележавања Светског дана науке кроз предавања на тему „Актуелна питања климатских промена” за ученике средњих школа из Београда.. Такође, РХМЗ је у оквиру својих надлежности и делокруга рада, а по захтеву образовних институција (основних и средњих школа и појединих факултета) организовао и спровео већи број програма едукације и информисања ученика и студената кроз реализацију програма радних посета унутрашњим организационим јединцама РХМЗ.

-Уз подршку мисије ОЕБС-а у Републици Србији израђена је Стратегија и Акциони план за примену Архуске конвенције. У Стратегији за примену Архуске конвенције су обрађене следеће области: могућности и препреке за спровођење Архуске

конвенције, анализа развоја информационих система у РС, анализа целокупног законодавства РС у контексту усаглашености са Архуском конвенцијом, анализа институционалног оквира у РС за спровођење Архуске конвенције, анализа услова за ратификацију ГМО амандмана у РС, „SWOT” анализа имплементације Архуске конвенције у РС.

- 2015. године је РДВ је финализирила израду „Дунавске кутије” и дистрибуирала свим основним школама у Србији. „Дунавска кутија” је приручник за наставнике, занимљив и стимулативан образовни материјал у коме се налазе разне занимљиве информације за цео слив Дунава, Овај врло захтеван пројекат је био вођен са стране РДВ, а подржан од ICPDR-а и Cоsa-Cоla система у Србији.

- Представници МПЗЖС су учествовали на бројним састанцима и скуповима које су организовала удружења, као што су:

- Припремни састанци Форума животна средина и клима у оквиру ECRAN пројекта, у организацији удружења Младих истраживача Србије, Центра за екологију и одрживи развој (ЦЕКОР) и Амбасадора одрживог развоја и животне средине (септембар 2014, април 2015)
- Састанак Националног форума за заштиту природе који су организовали удружење Млади истраживачи Србије (2014/2015);
- Јавни скуп „Енергетика и животна средина – Србија на путу ка ЕУ”, у организацији Центра за европске политике (април 2015);
- Округли сто о спровођењу Архуске конвенције на локалу, који је организовало удружење „Еколошки покрет Врбас” (новембар 2014);
- Семинар о спровођењу Архуске конвенције који је организовао Архус центар Суботица за средњошколце, студенте и цивилни сектор, уз подршку МПЗЖС (децембар 2014);
- Конференција у оквиру пројекта „Унапређење доступности информација о животној средини Републике Србије - Архус за медије – медији за јавност” коју је организовао Архус центар јужне и источне Србије, уз подршку МПЗЖС (децембар 2014);
- Школа еколошког права и етике коју је је организовао Архус центар Нови Сад за студенте, правнике и представнике медија и цивилног сектора (април 2015);
- Школа еколошког права коју је је организовао Архус центар Крагујевац, Београдски Правни факултет и организација ОЕБС за студенте, правнике и представнике медија и цивилног сектора (април 2014 у Крагујевцу и Београду и мај 2015 у Београду).
- Одређене пројектне активности које је Министарство финансијски подржало путем конкурса (новембар 2015).
- МПЗЖС, у сарадњи са ОЕБС-ом, окружним привредним коморама и мрежом Архус центара је организовало 10 округлих столова под називом „Нови приступ у заштити вода у Србији” чији је циљ промовисање нових еколошких прописа међу представницима локалних власти, пословног сектора и цивилног друштва. Промотивне активности су организоване у девет градова широм Србије, а

окупио је укупно 350 учесника. Циљ округлих столова био је да се повећа знање надлежних органа, инспектора заштите животне средине, представници завода за јавно здравље, јавних комуналних предузећа, оператера и цивилног друштва о новим подзаконским актима који регулишу третман отпадних вода, али и о одредбама Архуске конвенције и раду и улози Архус центара у решавању еколошких проблема на локалном нивоу.- У организацији удружења ТЕРРА'С и Архус центра Суботица, 19. октобра 2016. године, одржан је семинар у оквиру пројекта „Значај информисања и учешћа грађана у одлучивању за унапређивање животне средине” подржаног од стране МПЗЖС, ПСУГЗЖС, Града Суботице и Мисије ОЕБС-а у Србији. На семинар су позвани млади адвокати, чланови Адвокатске коморе Војводина и студенти будући правници, да би се обучили, посебно у вези са трећим стубом Закона о потврђивању Архуске конвенције: право на правну заштиту у питањима животне средине. Евидентан је мањак обученог кадра у Србији из ове тематике, те је циљ био да се информишу, а тиме и заинтересују адвокати и правници или они који се школују за овај позив, да се баве и решавају предмете из ове области. Осим упознавања са основама Закона о потврђивању Архуске конвенције, те другим најзначајнијим еколошким законима, акценат је дат на конкретне предмете из праксе и изазове на које адвокати наилазе имајући у виду да ни судије нису у довољној мери упознате са овом тематиком. Такође, им је предочено искуство Повереника информација од јавног значаја у примени Закона о Архуској конвенцији

VI. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 3.

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

www.parlament.gov.rs

Народна скупштина Републике Србије

www.srbija.gov.rs

Влада Републике Србије

www.eko.minpolj.gov.rs

www.minpolj.gov.rs

Министарство пољопривреде и заштите животне средине

www.sepa.gov.rs

Агенција за заштиту животне средине

www.srbatom.gov.rs

Агенција за заштиту од јонизујећег зрачења и нуклеарну сигурност Србије

www.natureprotection.org.rs

Завод за заштиту природе Србије

www.minrzs.gov.rs

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

www.mpn.gov.rs

Министарство просвете, науке и технолошког развоја

www.mfa.gov.rs

Министарство спољних послова

<http://www.rdvode.gov.rs/>

Републичка дирекција за воде

<http://www.mduls.gov.rs/>

Министарство државне управе и локалне самоуправе

<http://www.mpravde.gov.rs/lt/>

Министарство правде

www.zdravlje.gov.rs

Министарство здравља

www.zdravlje.org.rs

Градски завод за јавно здравље Београд

<http://www.poverenik.rs>

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

<http://www.ombudsman.rs/>

Заштитник грађана

www.hidmet.gov.rs

Републички хидрометеоролошки завод

<http://webrzs.stat.gov.rs>

Републички завод за статистику

www.aarhuskg.rs

Архус центар Крагујевац

www.aarhussu.rs

Архус центар Суботица

www.aarhusns.rs

Архус центар Нови Сад

www.aarhuscentarjis.rs

Архус центар Јужне и источне Србије

<http://www.arhusnbg.mis.org.rs/>

Архус центар Нови Београд

<http://www.rapp.gov.rs/>

Републичка агенција за просторно планирање

www.icpdr.org

Међународна комисија за заштиту Дунава

www.savacommission.org

Међународна комисија за слив реке Саве

www.rec.rs

Регионални центар за животну средину

www.euprava.gov.rs

Портал еУправа Републике Србије

VII. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О ПРИСТУПУ ИНФОРМАЦИЈАМА ИЗ ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ИЗ ЧЛАНА 4

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе о приступу информацијама из области животне средине из члана 4.

Одговор:

- Устав Републике Србије, ЗОУП, ЗСПИЈЗ,
- Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09) (ЗЗД),
- Закон о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09) (ЗУС),
- ЗЗЖС; ЗПУЖС; ЗЗП, ЗВ, ЗЗВ, ЗЗБ, ЗШ, ЗХ,
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/ 10) (ЗСПУЖС)
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 93/12) (ЗЗЈЗНС);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10 и 14/16) (ЗУО);
- Закон о званичној статистици („Службени гласник РС”, број 104/09) (ЗЗС),
- Закон о полицији („Службени гласник РС”, бр. 101/05, 63/09 и 92/11) (ЗПол).
- Закон о одбрани („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 88/09 и 104/09) (ЗОдб)
- Закон о основама уређења служби безбедности РС („Службени гласник РС”, бр. 116/07 и 72/12) (ЗОУСБРС),
- Закон о безбедносно-информативној агенцији („Службени гласник РС”, бр. 42/02 и 111/09) (ЗБИА),
- Закон о војнобезбедносној агенцији и војнообавештајној агенцији („Службени гласник РС”, бр. 88/09, 55/12 и 17/13) (ЗВБВОА),
- Закон о спољним пословима („Службени гласник РС”, бр. 116/07, 41/09) (ЗСП),
- Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗОБП),
- Закон о заштити података о личности („Службени гласник РС”, бр. 97/08, 104/09, 68/12 и 107/12) (ЗЗПЛ),
- Закон о тајности података („Службени гласник РС”, број 104/09) (ЗТП),
- Закон о ауторским и сродним правима („Службени гласник РС”, бр. 104/09, 99 /11 и 119/12) (ЗАСП),
- Закон о енергетици („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 57/11, 80/11, 93/12 и 124/12) (ЗЕ),
- Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, број 101/05) (ЗБЗР),
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС”, бр.36/09, 88/10 и 92/11) (ЗБП),
- Уредба о висини накнаде нужних трошкова за издавање копије докумената („Службени гласник РС”, број 8/06),
- Пословник Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11 и 30/13),
- ЗМХД

Објасните како се сваки од ставова из члана 4 примењује. Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

Право на обавештеност грађанима Републике Србије гарантује се, пре свега, самим Уставом где је прописано да свако има право да истинито, потпуно и благовремено

буде обавештаван о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују. Такође, свако има право на приступ подацима који су у поседу државних органа и организација којима су поверена јавна овлашћења, у складу са законом (члан 51).

а)

-ЗСПИЈЗ у члану 3. дефинише појам „орган јавне власти” (орган власти) као 1) државни орган, орган територијалне аутономије, орган локалне самоуправе, као и организација којој је поверено вршење јавних овлашћења (државни орган); 2) правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу државни орган. Такође, ЗСПИЈЗ у члану 2. даје дефиницију појма „информација од јавног значаја”. Према овој одредби информација од јавног значаја је „информација којом располаже орган јавне власти, настала у раду или у вези са радом органа јавне власти, садржана у одређеном документу, а односи се на све оно о чему јавност има оправдан интерес да зна.” Да би се нека информација сматрала информацијом од јавног значаја није битно да ли је извор информације орган јавне власти или које друго, лице, није битан носач информација (папир, трака, филм, електронски медији и сл.) на коме се налази документ који садржи информацију, датум настанка информације, начин сазнавања информације, нити су битна друга слична својства информације.

-ЗЗЖС у члану 3. тачка 26. даје дефиницију појма „јавност” док се у тачки 28. дефинише појам заинтересована јавност и то тако да она обухвата јавност на коју утиче или на коју може утицати доношење одлуке надлежног органа или која има интереса у томе, укључујући и удружења грађана и друштвене организације које се баве заштитом животне средине и које су евидентирани код надлежног органа. За обе дефиниције се може рећи да су у складу са дефиницијама из Архуске конвенције. Сличне одредбе садржане су и у члану 2. тачка 1, односно 7. ЗПУЖС; у члану 3. тач. 5. и 6. ЗСПУЖС; у члану 2. тач. 16. и 17. ЗИСКЗ. Дефиниције појма „надлежни орган” из ЗПУЖС (члан 2. тачка 2.) и ЗИСПКЗ (члан 2. тачка 8) обухватају сва три нивоа власти: републички, покрајински и локални).

- Изменом ЗЗЖС је уведена дефиниција појма информација о животној средини из члана 2. став 3. Архуске конвенције.

б)

-Према одредбама члана 21. Устава Републике Србије пред Уставом и законом сви су једнаки. Истовремено се забрањује свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

-Чланом 3. ЗЗД је прописано да „свако има право да га надлежни судови и други органи јавне власти Републике Србије ефикасно штите од свих облика дискриминације. Странац у Републици Србији, у складу са међународним уговорима, има сва права зајемчена Уставом и законом, изузев права која по Уставу и закону имају само грађани Републике Србије. Забрањено је вршење права утврђених овим законом противно циљу у коме су призната или са намером да се

ускрате, повреде или ограниче права и слободе других.” У члану 2. став 1. тачка 1. дата је дефиниција појмова „дискриминација” и „дискриминаторско поступање”.

-Према одредбама члана 6. ЗСПИЈЗ право на приступ информацијама од јавног значаја има свако физичко или правно лице, домаће или страног, под једнаким условима, без обзира на држављанство, пребивалиште, боравиште, односно седиште, или лично својство као што је раса, вероисповест, национална и етничка припадност, пол и слично.

Посебно описати:

(а) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(I) Свака особа може имати приступ информацијама а да притом не мора да наводи разлоге интересовања;

Одговор:

-У члану 15. став 4. ЗСПИЈЗ иричито се наводи да тражилац не мора навести разлоге за захтев. Поред тога, чланом 4. ЗСПИЈЗ прописује се да оправдани интерес јавности да зна, постоји увек када се ради о информацијама којима располаже орган власти, а које се односе на угрожавање, односно заштиту здравља становништва и животне средине. Закон дакле ове информације сматра привилегованим, односно информацијама на које орган власти не може да ускрати приступ.

-Упућујемо и на: ЗЗЖС: чл. 78.; ЗПУЖС: члан 27.

(II) Копије докумената који садрже или обухватају тражене информације буду обезбеђене;

Одговор:

-Члан 5. ЗСПИЈЗ предвиђа да свако има право да му се информација од јавног значаја учини доступном тако што ће му се омогућити увид у документ који садржи информацију од јавног значаја, право на копију тог документа, као и право да му се, на захтев, копија документа упути поштом, факсом, електронском поштом или на други начин.

(III) Информације буду пружене на увид у траженом формату;

Одговор:

Чланом 18. ЗСПИЈЗ прописано је да се увид у документ који садржи тражену информацију врши употребом опреме којом располаже орган власти, осим када тражилац захтева да увид изврши употребом сопствене опреме. Орган власти издаје копију документа (фотокопију, аудио копију, видео копију, дигиталну копију и сл.) који садржи тражену информацију у облику у којем се информација налази, а када је то могуће, у облику у коме је тражена. Ако орган власти не располаже техничким могућностима за израду копије документа у смислу става 2. овог члана, израдиће копију документа у другом облику.

Чланом 78. Став 4, ЗЗЖС је прописано да у случају када орган јавне власти из техничких разлога није у могућности да информацију о животној средини достави у облику или формату у коме је тражена, доставиће је у другом облику или формату, уз навођење разлога за такво поступање.

(б) Мере које су предузете да се обезбеди поштовање временског оквира наведеног у ставу 2;

Одговор:

-ЗСПИЈЗ (члан 16. став 1.) прописује обавезу органа власти да по захтеву за слободан приступ информацијама поступи без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева. Постоји могућност продужења рока у нарочито оправданим ситуацијама, али не дуже од 40 дана од подношења захтева. У случају продужења рока постоји додатна обавеза да се о томе тражилац одмах обавести, а најкасније у року од 7 дана од пријема захтева.

-Члан 16. став 2. предвиђа да, када су у питању информације које се односе на угрожавање или заштиту животне средине, крајњи рок за достављање информација је 48 сати од пријема захтева и тиме овој врсти информација, даје посебно привилеговани статус у погледу њихове доступности јавности.

(в) У вези са ставовима 3 и 4, мере које су предузете да се:

(1)Омогући изузеће од обавезе поступања по захтеву;

Одговор:

- Члан 9. ЗСПИЈЗ предвиђа могућност органа власти да тражиоцу ускрати остваривање права на приступ информацијама од јавног значаја. Ако орган јавне власти ускрати тражиоцу приступ одређеној информацији, дужан је да докаже да је то у конкретном случају оправдано ради заштите претежнијег интереса. То могу бити разлози безбедности или одбране земље, откривања учиниоца кривичних дела, вођења судског поступка, заштите приватности или други, у сваком случају разлози изричито предвиђени законом. Приступ информацијама од јавног значаја може бити ускраћен само у изузетним случајевима и то онда када постоји претежнији интерес, и када је ограничење неопходно у демократском друштву, а мера ограничења пропорционална. У случају када се тражи приступ информацијама које су формално означене као поверљиве, потребно је утврдити да би се објављивањем те информације озбиљно угрозио неки важан интерес и да тај интерес претеже над интересом да информација буде објављена. Неопходност ускраћивања приступа се врши по мерилима демократског друштва. У демократском друштву није неопходно ускратити тражени приступ ако се тиме ионако не могу заштити интереси набројани у Закону или ако се заштита набројаних интереса може подједнако остварити и на други начин. С обзиром на природу демократског друштва, орган јавне власти ће увек омогућити приступ информацијама када постоји нарочито оправдан интерес јавности да зна, када се информација тиче кршења закона од стране органа власти, прекорачења овлашћења, несавесног вршења послова, угрожавања живота и животне околине. Уколико се тражена информација налази у документу који садржи и информације у које орган власти није дужан да омогући увид, орган власти ће омогући тражиоцу увид у део документа који садржи само издвојену информацију. То ће учинити на начин који је примерен датој ситуацији, на пример издавањем пасуса, или прецртавањем поверљивих делова у документу (члан 12. ЗСПИЈЗ).

-Одредбе о поверљивости (тајности) података садрже и следећи прописи у области животне средине: ЗИСКЗЖС: члан 23. став 4; ЗЗШ: члан 115; ЗХ: члан 85, став 1. тачка 4; ЗУО: члан 69. став 3; ЗБП: чл. 46. и 47; ЗЕ: члан 19. став 4, члан 46. став 2; члан 91. тачка 3. и члан 169; ЗГМО: чл. 12, 14, 32, 47. тачка 1; члан 48. тачка 1; ЗЗС: чл. 44-49; ЗОБП: члан 13; ЗОУСБРС: члан 16. став 2; члан 19. став 2; члан 20.

-Такође, прописи у другим областима садрже одредбе о поверљивости података: ЗОУП: члан 70. став 4; члан 140. став 2. тачка 4; члан 141. став 2; члан 165; члан 166. став 1. тачка 2; члан 188; ЗУС: члан 31; ЗПол: члан 4. став 2. тачка 2; члан 5; члан 12. став 2; чл. 74, 75; члан 136. став 2. тач. 1,2,3; члан 160; члан 175. став 4; члан 181; члан 183. ст. 2, 3, 5; члан 193. став 2. тачка 20; ЗОдб: члан 12. став 2. тачка 21; члан 14. став 2. тачка 26; члан 102; ЗБИА: чл. 11, 13, 14, 19, 23; ЗВБВОА: чл. 6, 8, 9, 13 а, 14, 30, 31, 34, 35, 38, 43, 54, 58, 60, итд; ЗСП: члан 50. тачка 4; Пословник Владе: чл. 43-45, 54, 59, 62, 96.

-Упућујемо и на: ЗЗПЛ, ЗТП, ЗАСП.

(II) Обезбеди да се примењује одредба о интересу јавности која се помиње на крају става 4;

Одговор:

-Према одредбама члана 8. ЗСПИЈЗ приступ информацијама од јавног значаја може бити ускраћен само у изузетним случајевима и то онда када постоји право претежнијег интереса и када је то прихватљиво и неопходно у демократском друштву. У случају када се тражи приступ информацијама које су формално означене као поверљиве, потребно је утврдити да би се објављивањем те информације озбиљно угрозио неки важан интерес и да тај интерес претеже над интересом да информација буде објављена.

-Члан 27. став 2. ЗПУЖС прописује да се пословном, службеном или државном тајном не могу бити заштићени подаци који се односе на емисије, ризике од удеса, резултате мониторинга и инспекцијски надзор.

(г) У вези са ставом 5, мере које су предузете да се обезбеди да орган јавне управе који не поседује тражене информације из области животне средине предузме потребне кораке;

Одговор:

-Члан 19. ЗСПИЈЗ дефинише да орган власти када не поседује документ који садржи тражену информацију има обавезу да проследи захтев Поверенику и обавести Повереника и тражиоца о томе у чијем се поседу, по његовом знању, документ налази.

(д) У вези са ставом 6, мере које су предузете да се обезбеди да се примењује правило о издвајању и доступности информација;

Одговор:

Члан 12. ЗСПИЈЗ предвиђа да ако тражена информација од јавног значаја може да се издвоји од осталих информација у документу у које орган власти није дужан

тражиоцу да омогући увид, орган власти има обавезу да омогући тражиоцу увид у део документа који садржи само издвојену информацију. Такође, орган власти има обавезу да обавести тражиоца да остала садржина документа није доступна.

(ђ) У вези са ставом 7, мере које су предузете да се обезбеди да одлука о одбијању захтева буде донета у року као и да се поштују и друга правила која се тичу одбијања;

Одговор:

Члан 16. став 10. ЗСПИЈЗ предвиђа да, ако орган власти одбије да у целини или делимично обавести тражиоца о поседовању информације, да му стави на увид документ који садржи тражену информацију, да му изда, односно упути копију тог документа, дужан је да без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од пријема захтева, донесе решење о одбијању захтева. Осим тога, орган власти је дужан да то решење писмено образложи, као и да у решењу упути тражиоца на правна средства која може изјавити против таквог решења.

(е) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се обезбеди поштовање правила у вези наплате услуга.

Одговор:

-Чланом 17. став 1. ЗСПИЈЗ предвиђено је да је увид у документ који садржи тражену информацију бесплатан. Када се информација доставља као копија документа, наплаћују се нужни трошкови израде те копије и трошкови упућивања, према трошковнику који је прописала Влада (УВННТИКД). Члан 17. став 4 ЗСПИЈЗ, прописује у којим случајевима је предвиђена бесплатна достава копије документа, па тако наводи да су од обавезе плаћања ослобођена и лица која траже приступ информацијама које се односе на угрожавање, односно заштиту здравља становништва и животне средине.

VIII. ПРЕПРЕКЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 4

Опишите било које препреке на које сте наишли током примене неког од ставова члана 4.

Одговор:

а) Не поштовање прописаних рокова од стране органа управе у погледу одговара на захтеве за информацијама.

б) У току 2015. године, изменама и допунама ЗЗЖС отклоњена је неусаглашеност тог закона са ЗСПИЈЗ и тиме је елиминисана препрека која је у ранијем периоду, због постојања паралелног система приступа информацијама од јавног значаја - једног у области заштите животне средине, а другог у осталим областима друштвеног живота, представљала озбиљну сметњу доследном спровођењу Архуске конвенције на начин који је у правном систему наше земље загарантован Уставом.

в) Недовољни кадровски капацитети надлежних органа.

г) Технички проблем прибављања информација по захтеву будући да се у одређеним ситуацијама траже информације у предметима који се након што истекне рок њиховог чувања излучују, односно уништавају.

IX. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 4

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о приступу информацијама из области животне средине члана 4. На пример: да ли постоје неки расположиви статистички подаци у вези са бројем поднетих и одбијених захтева и разлозима за одбијање?

Одговор:

- Чланом 1. ЗЗД се установљава Повереник за заштиту равноправности као самосталан државни орган, независан у обављању послова утврђених законом. Надлежност Повереника прописана је чланом 33. ЗЗД и обухвата, између осталог, и праћење спровођења закона и других прописа, иницирање доношења и измене прописа ради спровођења и унапређивања заштите од дискриминације, давање мишљења о нацртима закона и других прописа, итд.

- У току 2011. године МЕРЗ је поступало по захтевима за информацијама које су доставиле: удружења (55), грађани (51), политичке странке (1), медији (12), државни и други органи (4), остали (5). У шест случајева је захтев одбијен као „нејасан и непрецизан”, у 33 случаја је изјављена жалба Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности а о исходу жалбених поступака нису достављене информације.

- У току 2012. године МЕРЗ је поступало по захтевима за информацијама које су доставиле: удружења (27), грађани (32), медији (6), државни и други органи (1), остали (10). У 8 случаја је изјављена жалба Поверенику за информације од јавног значаја и заштиту података о личности а о исходу жалбених поступака нису достављене информације.

- Секретаријату за заштиту животне средине града Београда у посматраном периоду (2014-2016), поднета су 2 захтева за приступ информацијама од јавног значаја.

- У току 2014. године Служба Повереника примила је 73 жалбе које се односе на заштиту животне средине, или 1,86% од укупно примљених 3929 жалбе. У току 2015. године примљено је 80 жалби које се односе на заштиту животне средине, или 2,09% од укупно примљене 3821 жалбе. Од почетка 2016. до 31.5.2016. године примљено је 85 жалби које се односе на заштиту животне средине, што износи 6% од укупно примљених 1418 жалби. Статистички подаци показују да су најчешћи разлог ускраћивања тражених информација: тајност података, злоупотреба права од стране тражиоца и повреда права на приватност.

- Повереник је Министарству државне управе и локалне самоуправе упутио иницијативе за спровођења надзора над применом ЗСПИЈЗ и покретање прекршајног поступка против одговорног лица у органу јавне власти, и то: у току 2014. године -351 иницијатива, у току 2015. године - 306 иницијатива и до априла 2016. године – 106 иницијатива.

- Претходно министарство и Агенција за заштиту животне средине уз подршку Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) су у току 2012. године реализовали Пројекат израде првог националног метарегистра за информације о животној средини. Пројекат се реализовао у циљу спровођења Стратегије за примену Архуске конвенције. Екорегистар је доступан у електронском облику на интернет презентацији Агенције за заштиту животне средине и представља базу

података и портал ка постојећим базама и документима са информацијама из области животне средине. Екорегистар садржи информације у поседу надлежних министарстава и других државних институција, општинских и градских управа за животну средину, заштићених природних добара и управљача, привредних субјеката и невладиних организација, а основни циљ израде Екорегистра је да се јавности омогући лак, брз и једноставан приступ информацијама о животној средини и унапреди њихова општа доступност. Екорегистар је постављен као поддомен вебсајта Агенције за заштиту животне средине на следећој адреси: <http://www.ekoregistar.sepa.gov.rs>. У току 2013. године је реализован Пројекат унапређења и ажурирања Екорегистра.

-Мрежа еко-повереника СКГО је формирана је тако да су из градских и општинских управа добијени верификовани подаци о запосленима у области заштите животне средине који желе да се укључе у рад Мреже. У Мрежу еко-повереника СКГО су укључени сви они запослени у градским и општинским управама који раде на пословима заштите животне средине, инспектори заштите животне средине, као и један број начелника одељења и служби у којима су дефинисани послови заштите животне средине. Рад у Мрежи је добровољан и представља део свакодневних радних обавеза. Мрежа представља комуникациону форму која треба да допринесе бољој размени свих врста информација и података у области заштите животне средине. Као двосмерна комуникација користи се за бржу и ефикаснију размену података важних за формирање практичних политика, планских и стратешких докумената, али и потреба јединица локалних власти у спровођењу законског оквира на локалном нивоу. Први састанак Мреже еко-повереника је одржан 10. октобра 2013. године у Београду. У рад мреже у овом тренутку укључено је 244 чланова из 133 градских и општинских управа.

- ЗЗПС је по основу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја (ЗСПИЈЗ) у периоду од 2014. до 2016. године одговорио на 25 захтева. ЗЗПС-у су током 2014. упућена два захтева од стране исте невладине организације. Током 2015. упућено је 19 захтева од чега су пет захтева упутили грађани, два захтева представници медија, док су невладине организације поднеле 12 захтева. У одговору на три захтева, упућена од исте невладине организације, ЗЗПС је затражио појашњење и прецизирање захтева, због чега су уследиле три жалбе, а затим и изјашњења Поверенику за информације од јавног значаја, која су достављена у законском року. Од почетка 2016. упућена су четири захтева од стране два удружења за заштиту природе. Сви захтеви су усвојени, а на поступање ЗЗПС-а по захтеву тражиоци информације нису подносили жалбе.

- На основу Закона о заштити потрошача, а са циљем унапређења система заштите потрошача и сарадње надлежних органа, организација и других носилаца заштите потрошача, Влада је у октобру 2012. године образовала Национални савет за заштиту потрошача који је састављен од представника министарстава и других државних органа и носилаца јавних овлашћења, удружења и савеза за заштиту потрошача, привредних и професионалних комора као и представника стручне јавности. Задатак овог владиног тела, између осталог, је да обавештава јавност о свим питањима од значаја за заштиту потрошача. Такође, Национални савет може тражити податке, обавештења и извештаје од других државних органа и организација у вези са питањима од значаја за политику заштите потрошача, као у

случају постојања основане сумње да је угрожено право потрошача на безбедност, односно да је угрожена заштита потрошача од роба и услуга које су опасне по живот, здравље, имовину или животну средину, или робе чије је поседовање или употреба забрањена.

X. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 4
Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје.

www.poverenik.rs/

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности

www.eko.minpolj.gov.rs

www.minpolj.gov.rs

Министарство пољопривреде и заштите животне средине

www.kultura.gov.rs

Министарство културе и информисања

<http://www.mduls.gov.rs/>

Министарство државне управе и локалне самоуправе

<http://www.mpravde.gov.rs/lt/>

Министарство правде

www.zdravlje.gov.rs

Министарство здравља

www.mgsi.gov.rs

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

www.minrzs.gov.rs

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

www.mtt.gov.rs

Министарство трговине, туризма и телекомуникација

www.mprn.gov.rs

Министарство просвете, науке и технолошког развоја

www.mup.gov.rs

Министарство унутрашњих послова

www.mod.gov.rs

Министарство одбране

www.hidmet.gov.rs

Републички хидрометеоролошки завод

www.ekourb.vojvodina.gov.rs/

Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине

www.aarhuskg.rs

Архус Центар Крагујевац

<http://www.beograd.rs/cms/view.php?id=2038;>

Секретаријат за заштиту животне средине Београд

www.zdravlje.org.rs

Градски завод за јавно здравље Београд

<http://www.nepro.gov.rs/default.aspx>

Обавештења о небезбедним производима

www.ekoregistar.sepa.gov.rs

XI. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДАБА О САКУПЉАЊУ И ШИРЕЊУ ИНФОРМАЦИЈА ИЗ ОБЛАСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ИЗ ЧЛАНА 5

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе о сакупљању и ширењу информација из области животне средине из члана 5.

Одговор:

- Закон о заштити потрошача („Службени гласник РС”, бр. 62/14 и 6/16) (ЗЗПот)
- Закон о министарствима („Службени гласник РС”, бр. 44/14, 14/15, 54/15 и 96/15 - др. закон/) (ЗМ)
- ЗЗЖС
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10) (ЗЗБ)
- Закон о амбалажи и амбалажном отпаду („Службени гласник РС”, број 36/09) (ЗААО)
- ЗУО; ЗЗЈЗНС; ЗЗВ, ЗВ, ЗШ, ЗЗОКРФ, ЗЗЈЗНС, ЗУО, ЗЗБ, ЗХ, ЗБП, ЗГМО, ЗВС,
- Закон о ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, бр. 111/09 и 93/12) (ЗВС),
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС”, број 111/09) (ЗЗодП),
- ЗБЗР,
- Закон о званичној статистици („Службени гласник РС”, број 104/09) (ЗЗС),
- Закон о безбедности хране („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗБХ),
- Закон о оглашавању („Службени гласник РС”, бр. 41/09 и 79/05) (ЗО),
- Закон о јавном здрављу („Службени гласник РС”, број 15/16) (ЗЈЗ)
- Уредба о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Службени гласник РС”, број 112/09),
- Правилник о условима за издавање дозволе за мерење квалитета ваздуха и дозволе за мерење емисије из стационарних извора загађивања („Службени гласник РС”, број 01/12),
- Правилник о граничним вредностима емисије, начину и роковима мерења и евидентирања података („Службени гласник РС”, бр. 30/97 и 35/97),
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух („Службени гласник РС”, бр. 71/10 и 6/11-испр.)
- Правилник о начину и минималном броју испитивања квалитета отпадних вода („Службени гласник РС”, бр. 47/83 и 13/84),
- ЗМХД;
- Уредба о утврђивању државних мрежа метеоролошких станица, програма рада и начина извештавања државних мрежа метеоролошких станица („Службени гласник РС”, број 123/12);
- Уредба о утврђивању локација метеоролошких и хидролошких станица државне мреже, као и заштитних зона у околини станица у којима се уводе ограничења („Службени гласник РС”, број 34/13);

-Правилник о садржини политике превенције удеса и садржини и методологији израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 41/10);

-Правилник о садржини обавештења о новом севесо постројењу односно комплексу, постојећем севесо постројењу, односно комплексу и о трајном престанку рада севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/10);

-Правилник о поступку обавештавања, односно размене података о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним ефектима („Службени гласник РС”, број 26/13).

-Уредба о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације („Службени гласник РС” број 98/10)

Објасните како се сваки од ставова из члана 5 примењује.

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидискриминациону одредбу из члана 3, став 9.

Одговор:

Одговор као у члану 4.

Такође, посебно описати:

(а) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(1) Јавна управа поседује и ажурира информације из области животне средине;

Одговор:

-ЗМ у члану 5. ст. 3. и 8. дефинише послове које обавља МПЗЖС у делу који се односи на животну средину, укључујући и активности везане за обезбеђивање информација о животној средини, информациони систем, итд.

-Члан 69. ЗЗЖС предвиђа да Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (мониторинг), у складу са овим и посебним законима. Чланом 73. установљава се обавеза државних органа, односно организација, органа аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, овлашћених организација и загађивача да податке из мониторинга из чл. 70. и 72. овог закона достављају Агенцији за заштиту животне средине (АЗЖС) на прописан начин. Чланом 120. тачка 13. предвиђена казна за прекршај одговорног лица у надлежном органу, односно у организацији која врши јавна овлашћења.

-Чланом 2. ЗЗС област животне средине је обухваћена појмом „дефиниција званичне статистике”, прикупљање података регулисано члановима 24-31, обрађивање и складиштење члановима 32-36. а дисеминација података и информација члановима 39-43.

-Упућујемо на следеће законе:

-ЗИСКЗЖС: члан 6. тач. 5. и 7; члан 8. тачка 11; члан 9. став 1. тачка 3; чл.16, 17; члан 22. став 1. тачка 7; члан 23. став 6; члан 29. став 1. тачка 3; члан 30. став 1. тач. 2. и 3; ЗПУЖС; ЗЗВ: члан 13. став 3; ЗВ: чл. 20, 74, 78, 99, 105, 107-112, итд; ЗШ:

члан 8. тачка 10; члан 15; ЗЗБ: чл. 23-26, ЗМХД: члан 5, ЗЈЗ: члан 13. тачка 11; члан 14, тачка 6; члан 15, итд;

(II) Постоји адекватан доток информација до органа јавне управе;

Одговор:

-Упућујемо на члан 73. ЗЗЖС (видети горе).

-Члан 76. став 3. ЗЗЖС предвиђа да је надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан да АЗЖС тромесечно доставља податке за израду извештаја о стању животне средине и то за прво, друго и треће тромесечје најкасније у року од два месеца по истеку тромесечја, а за последње тромесечје до 31. јануара.”

-Такође, упућујемо на следеће законе:

-ЗИСКЗЖС: члан 17;

-ЗЗВ: члан 13. став 4; члан 15. ст. 8 и 9; члан 17. став 1; члан 41. став 1. тачка 6; члан. 42; члан 58; члан 68; члан 76. тачка 3.

-ЗВ: чл. 56, 74. став 3; члан 78. став 7; члан 90. став 2. тачка 2; члан 99. став 1; члан 109. ст. 2. 5. и 7; члан 193; члан 212. тачка 9, итд.

-ЗЗОКРФ: чл. 37. и 43.

-ЗЗЈЗНС: члан 53. став 2.

-ЗУО: члан 19. став 1. тачка 4; члан 20. став 1. тачка 4; члан 47. став 8; члан 48. став 5; члан 49. став 2; члан 50. став 8; члан 51. став 4; члан 52. став 8; члан 54. став 3; члан 55. став 7. тачка 1; члан 56. ст. 5. и 9; члан 57. став 3; члан 72. став 8; члан 74. ст. 3. и 4; члан 75; члан 76; члан 79. став 5, итд.

-ЗАОО: члан 17. став 1. тачка 2; члан 34. тачка 2; члан 39; чл. 40-42; члан 51. тач. 16. и 17; члан 53. тачка 2.

-ЗЗБ: члан 19; члан 20; члан 23; члан 27; члан 28; члан 32. тачка 10; члан 36. тачка 7.

-ЗХ: члан 19. ст. 3. и 4; члан 38. став 3; члан 40; члан 42; члан 45; члан 46. став 3; члан 55. ст. 2. и 3; члан 58; члан 59; члан 67. став 4; чл. 69, 70, 78, 81, 83, 85, 88, итд.

-ЗБП: члан 9; члан 11; члан 12. став 4; члан 16. ст. 4. и 5; члан 26. ст. 3. и 4; члан 27; члан 32. став 3; члан 34; члан 35. ст. 3. и 5; члан 36. став 2; члан 38. став 2; члан 41. став 2; итд.

-Закон о генетички модификованим организмима („Службени гласник РС”, бр. 21/01, 101/05 и 41/09) (ЗГМО): члан 14; члан 23; члан 27; члан 29; члан 47. тачка 4.

-ЗВС: члан 11. став 2. тачка 3; члан 13. тачка 4; чл. 17, 21, 47, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 103, став 4; 105, 107; 108; члан 144. тач. 2, 14, 20, 22, 23, 32 и 39; члан 148.

-ЗЗодП: члан 69. став 1.

-ЗМХД: чл. 5, 16. и 31.

-ЗБХ: чл. 66. и 67, итд.

(III) У ванредним ситуацијама ширење одговорајућих информација буде тренутно и без одлагања;

Одговор:

-Чл. 75-77. ЗВС прописује обавезе обавештавања о удесу.

-ЗВС у члану 5. наводи начело јавности које прописује да подаци о опасностима и деловању државних органа, органа аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе и других субјеката заштите и спасавања су јавни. Органи државне управе, органи аутономних покрајина и органи јединица локалне самоуправе морају обезбедити да становништво, на подручју које може погодити елементарна и друга несрећа, буде обавештено о опасности.

-Упућујемо и на члан 60ј ЗЗЖС (обавештење о удесу); члан 58, члан 59; члан 60.а; Правилник о садржини Политике превенције удеса и садржина и методологија израде Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС”, број 41/10); Правилник о садржини обавештења о новом севесо постројењу односно комплексу, постојећем севесо постројењу, односно комплексу и о трајном престанку рада севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС”, број 41/10); члан 11. ЗЗодП (начело јавности); чл. 30 и 31. ЗБЗР, итд.

-Такође, упућујемо и на следеће законе: ЗЗВ: члан 36; члан 66. став 2; ЗВ: члан 101, 106; ЗХ: члан 84. став 4; ЗЗЈЗНС: члан 62. став 2; ЗБЗР; ЗМХД: члан 24; ЗБХ: чл. 9, 38-44. итд.

-Такође упућујемо на Националну стратегију заштите и спасавања у ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 86/11) и на Стратегију заштите од пожара за период 2012-2017. године („Службени гласник РС”, број 21/12).

-Такође упућујемо на Уредбу о саставу и начину рада штабова за ванредне ситуације („Службени гласник РС”, број 98/10).

(б) У вези са ставом 2, мере које су предузете да се обезбеди да органи јавне управе пружају информације из области животне средине на видљив начин, као и да информације буду практично доступне;

Одговор:

а)

-Члан 2. став 2. ЗСПИЈЗ утврђује да за дефиницију информације од јавног значаја није битан, имећу осталог, носач информација (папир, трака, филм, електронски медији и сл.) на коме се налази документ који садржи информацију, начин сазнавања информације, нити су битна друга слична својства информације. Чланом 39. ЗСПИЈЗ предвиђена је, такође, обавеза државних органа да редовно израђују и објављују информатор о свом раду

-Члан 115. ЗЗП прописује да јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом. Различити прописи у области животне средине и другим областима од значаја за област животне средине предвиђају установљавање практичних мера као што су јавно доступне листе, евиденције и регистри као што су:

-ЗЗЖС: члан 28. (регистар издатих дозвола за промет угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне); члан 60и (Регистар постројења и регистар пријављених удеса); члан 75. ЗЗЖС (регистри извора загађивања);

-ЗПУЖС: члан 34. (обавеза вођења евиденције о спроведеним поступцима и донетим одлукама као јавној књизи);

-ЗПИ: члан 8. (регистар инвеститора); члан 43. (централни регистар планских докумената);

-ЗУО: члан 76. (Регистар издатих дозвола);

- ЗАОО: члан 42. (Регистар издатих дозвола за управљање амбалажним отпадом);
- ЗЗП: члан 24. (Катастар спелеолошких објеката као дигитални географски информациони систем);
- ЗГМО: чл. 32-36. (Регистар ГМО и производа од ГМО и Регистар дозвола);
- ЗВ: члан 130. (Водна књига), члан 131. (Водни катастар), члан 110. (Регистар заштићених области);
- ЗЗОКРФ: члан 12. (Регистар издатих лиценци); члан 32. (Регистар привредних рибара); члан 37. (Евиденција улова привредног рибара);
- ЗШ: члан 19. ст. 1, 8, 9, 10 и 11;
- ЗХ: чл. 38-47. (Интегрални регистар хемикалија);
- ЗБП: члан 34. (Регистар биоцидних производа);
- ЗВС: члан 78. (Регистар правних лица која производе, прерађују, користе и складиште опасне материје);
- ЗЗодП: члан 69. ст. 2. и 4;
- ЗЗС: чл. 37 и 38. (статистички регистри);
- ЗМХД: чл. 30, 32. и 33
- ЗБХ: чл. 66. и 67, итд.

Поред поменутих закона, више подзаконских прописа регулише поједина питања у овој области као што су:

- Правилник о садржини, изгледу и начину вођења јавне књиге о спроведеним поступцима и донетим одлукама о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
  - Правилник о садржини и начину вођења регистра издатих интегрисаних дозвола („Службени гласник РС”, број 69/05);
  - Правилник о садржају и начину вођења регистра заштићених природних добара („Службени гласник РС”, број 88/10);
  - Правилник о садржини, начину вођења и изгледу Регистра издатих дозвола за управљање отпадом („Службени гласник РС”, број 95/10);
  - Правилник о начину нумерисања, скраћеницама и симболима на којима се заснива систем идентификације и означавања амбалажних материјала („Службени гласник РС”, број. 70/09);
  - Правилник о начину вођења евиденције о улову рибе, као и о изгледу и садржини јединственог обрасца евиденције улова од стране рекреативног риболовца („Службени гласник РС”, број 104/09);
  - Правилник о регистру хемикалија („Службени гласник РС”, број 40/10);
  - Правилник о садржини евиденције о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса („Службени гласник РС”, број 104/09);
  - Правилник о садржини и подацима регистра генетички модификованих организама и производа од генетички модификованих организама („Службени гласник РС”, број 66/02);
- ц) Према одредбама члана 38. ЗСПИЈЗ одговорно лице у органу власти одредиће једно или више службених лица (овлашћено лице) за поступање по захтеву за слободан приступ информацијама од јавног значаја.

(в) У вези са ставом 3, мере које су предузете да се информације из области животне средине постепено пребацују у електронске базе података и буду лако доступне јавности путем јавних телекомуникационих мрежа;

Одговор:

-Упућујемо на члан 80. став 2. ЗЗЖС; Уредбу о садржини и начину вођења информационог система заштите животне средине, методологији, структури, заједничким основама, категоријама и нивоима сакупљања података, као и о садржини информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност („Службени гласник РС”, број 112/09).

Више других прописа такође садрже одредбе које се односе на ова питања:

-ЗВ: чл. 148-149. – водни информациони систем;

-ЗШ: члан 68. - информациони систем у шумарству;

-ЗЗВ: чл. 68-70, 85. - информациони систем квалитета ваздуха;

-ЗХ: члан 38. став 4. - интегрални регистар хемикалија;

-ЗЗЈЗ: члан 6. став 1. тачка 15.

-ЗБХ: члан 68.

а) Извештаји о стању животне средине (од 2003. до 2015. године) доступни су на сајту АЗЖС:

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=5000&id=13&akcija=showExternal>

б) Текстови прописа у области животне средине доступни су на сајту МПЗЖС: <http://www.eko.minpolj.gov.rs/dokumenti>.

в) На сајту МПЗЖС могу се пронаћи и остале информације које олакшавају примену националних прописа којим се спроводи Архуска конвенција (извештаји о раду инспекцијске службе, захтеви за одлучивање о потреби процене утицаја и решења, захтеви за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја и решења, студије о процени утицаја, издате сагласности на студије о процени утицаја на животну средину, извештаји о учешћу на међународним скуповима, итд):

<http://www.eko.minpolj.gov.rs/dokumenti>

(<http://www.eko.minpolj.gov.rs/obavestenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>).

(г) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се објаве и даље шире државни извештаји о стању животне средине;

Одговор:

-Обавеза израде националног извештаја о стању животне средине прописана је одредбама члана 76. ЗЗЖС тако што је прописано да Влада једном годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици. Закон регулише и обавезу надлежних органа аутономне покрајине, односно надлежних органа јединица локалне самоуправе да АЗЖС тромесечно достављају податке за израду националног извештаја о стању животне средине. Истовремено, прописана је и обавеза објављивања извештаја о стању животне средине у службеним гласилима Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе (Члан 76. став 4).

-У погледу садржаја Извештаја члан 77. дефинише обавезан део садржаја и он обухвата, у складу са захтевима из Архуске конвенције, информације о квалитету животне средине и информације о претњама животной средини.

- Упућујемо и на члан 21. ЗЈЗ.

(д) Мере предузете ради ширења информација наведене у ставу 5;

Одговор:

Упућујемо на одговор за став 3. овог члана.

(ђ) У вези са ставом 6, мере које су предузете да се охрабре оператери чије активности имају значајан утицај на животну средину да редовно информишу јавност о утицају својих активности и производа на животну средину;

Одговор:

-Чланом 53. ЗЗЖС прописано је да се еколошки знак утврђује за производе намењене општој потрошњи, изузев производа за исхрану, пољопривредних и других производа добијених у складу са прописима којима се регулише органска производња, производња пића, производња фармацеутских производа и медицинске опреме. који у поређењу са сличним производима мање загађују животну средину при производњи, пласману, промету, потрошњи и одлагању или су добијени рециклажом отпада.

-Упућујемо и на Правилник о ближим условима и поступку за добијање права на коришћење еколошког знака, елементима, изгледу и начину употребе еколошког знака за производе, процесе и услуге („Службени гласник РС”, број 3/09).

-Према одредбама члана 44. став 3. ЗЗЖС правна лица, предузетници и организације, која имају успостављен систем управљања заштитом животне средине могу се укључити у систем управљања заштитом животне средине и провере (систем EMAS), у складу са овим законом.

-Национални програм заштите животне средине (НПЗЖС) предвиђа да системи управљања заштитом животне средине (ISO 14001, EMAS) за индустријске локације, треба широко да се промовишу као добровољна мера. Треба подстицати привредна друштва да примењују систем управљања заштитом животне средине и успоставити регистар привредних друштава са успостављеним системима управљања животном средином.

-Према подацима Привредне коморе Србије (ПКС) 302 предузећа имају сертификован системе ISO 14001.

(е) Мере предузете да се објаве и пруже информације у складу са одредбама из става 7;

Одговор:

а. и б.) Видети одговор за став 3. овог члана.

ц) Према одредбама члана 39. ЗСПИЈЗ и Упутства за објављивање информатора о раду државног органа, државни и други органи јавне власти који имају тај статус у смислу овог закона, у обавези су да израде информатор у електронском облику и објаве га на начин прописан Упутством, путем интернета, тј. своје веб презентације, уз могућност да га уз то, објаве и у неком другом облику.

(ж) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се развију механизми који би обезбедили да се јавности пружи довољно информација о производима;

Одговор:

-Према одредбама члана 52. ЗЗЖС произвођач или дистрибутер је обавезан да на декларацији сировине, полупроизвода или производа упозори на загађење животне средине и штету по људско здравље које производ или његово паковање узрокује или може узроковати. Упозорење мора садржати упутство за употребу или руковање производом, састојцима и његовим паковањем у производњи, употреби и одлагању, у складу са важећим стандардима и прописима за руковање.

-Упућујемо и на одредбу чл. 53 и 54. ЗЗЖС (еколошки знак), као и на члан 84. тачка 4. ЗБХ.

-ЗЗПот у члану 7. прописује да амбалажа мора бити нешкодљива за здравље потрошача и животну средину. Паковање и препакивање производа мора бити учињено на начин којим се обезбеђује очување здравствене и хигијенске исправности и квалитета производа.

-ЗО у члану 41. забрањује оглашавање којим се неоправдано искоришћава забринутост људи за очување здравља или здраве животне средине, као и недостатак њиховог знања о начинима и средствима заштите животне средине, тј. оглашавање које подстиче или одобрава поступке који нису у складу са прописима о заштити животне средине (члан 42). У члану 43. се прописује да огласна порука не може да садржи неистините тврдње да производ или услуга имају позитиван или негативан утицај на заштиту здравља или животне средине, нарочито истицањем речи „еколошки сигуран”, „еколошки нешкодљив”, „еко храна”, „здрава храна” и сличних речи или симбола који имају исто значење. Понашање супротно последњој одредби је санкционисано као прекршај у члану 108. став 1. тачка 31.

-ЗБХ садржи посебне одредбе које се односе на „следљивост и означавање нове хране, генетски модификоване хране и генетски модификоване хране за животиње” (члан 63).

(з) У вези са ставом 9, мере које су предузете да се оснује инвентар или регистар загађивача којим би била обухваћена цела територија државе.

Одговор:

Чланом 75. ЗЗЖС предвиђено је да се, ради праћења квалитативних и квантитативних промена у животној средини и предузимања мера заштите у животној средини, воде национални и локални регистри извора загађивања животне средине у складу са овим законом.

XII. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 5

Опишите ако се током примене неког од ставова члана 5 наишло на неку препреку.

Одговор:

-Мониторинг у РС је углавном усмерен на квалитет амбијенталне средине и не покрива све приоритетне области.

- Сопствени мониторинг загађивача се успоставља у складу са хармонизацијом законске регулативе са законодавством ЕУ.

-Праћење земљишта као систематска и перманентна активност није организована на целовитом простору Републике Србије.

-Законска регулатива која се односи на праћење стања вода је значајно развијенија у односу на 2010. годину, али још нису усвојени сви подзаконски акти који произилазе из ЗВ, а који ће допринети бољем регулисању стања у овој области.

- Успостављен је систем за праћење стања управљања отпадом. Тренутно се ради на његовој хармонизацији са ЕУ законодавством.

-Не постоји адекватан мониторинг и систем прикупљања информација у различитим другим областима (биодиверзитет, рибље врсте, отпад, промет и коришћење хемикалија, мониторинг буке).

-Током јавне расправе указано је да се објављивање извештаја о стању животне средине од стране локалних самоуправа већином не поштује.

-Иако постоји солидан правни оквир која регулише прикупљање и ширење информација из области животне средине постоји велики проблем у примени закона, подзаконских аката као и других мера. Са једне стране изражен је недостатак капацитета (нпр. адекватна опрема, обучене људство и слично) а са друге стране постоји и политички или утицај интересних група да се информације не прикупе и не шире. Неусклађеност закона из области животне средине са другим законима је додатни пробем али је то већ идентификовано као проблем и ради се на решавању.

-Одређене невладине организације сматрају да иако постоји солидан правни оквир која регулише прикупљање и ширење информација из области животне средине постоји велики проблем у примени закона, подзаконских аката као и других мера. Са једне стране изражен је недостатак капацитета (нпр. адекватна опрема, обучене људство и слично) а са друге стране постоји и политички или утицај интересних група да се информације не прикупе и не шире. Неусклађеност закона из области животне средине са другим законима је додатни пробем али је то већ идентификовано као проблем и ради се на решавању. Одређене невладине организације такође сматрају да информације које пружају органи јавне власти нису доступне на видљив и практичан начин широј јавности у РС. Мере које се предузимају покривају одређену популацију али недостаје стратешки приступ и комуникација која је прилагођена различитим категоријама становништва. У средствима јавног информисања (националној телевизији, најтиражнијим новинама) нема довољно информација о животној средини.

- Одређене невладине организације сматрају да из перспективе удружења грађана, дакле корисника информација, информације нису лако доступне. Један од проблема је недостатак опреме и недовољно обучено људство тако да се често документи које је потребно скинути са интернета превелики, лоше скенирани и прилично неупотребљиви. Осим тога, присутан је и недостатак свести о потреби (а често и законској обавези) да се документа објављују на начин који је приступачан и практичан потенцијалним заинтересованим странама.

- Одређене невладине организације сматрају недостатак што никада нису били укључени у ширење информација о извештају о стању животне средине или из извештаја о стању животне средине.

- Одређене невладине организације такође сматрају да оператери не информишу редовно о својим активностима и да би Министарство требало да предузме додатне мере и додатно обавезе оператере на извештавање о емисијама.
- Активности Архус центара охрабрују учешће заинтересоване јавности у процесима доношења одлука, као и активности бројих удружења. Недостаје континуирани рад на овоме.
- Одређене невладине организације такође сматрају да је у већини случајева до свих информација тешко доћи посебно када се ради о пројектима и активностима који су препознати као национални интерес од стране одређених политичких група.

XIII. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 5

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о сакупљању и ширењу информација из области животне средине у члану 5. На пример: да ли постоје неки статистички подаци о објављеним информацијама?

Одговор:

а)

-Списак важећих прописа из области животне средине може се пронаћи на следећем веб сајту МПЗЖС:

<http://www.eko.minpolj.gov.rs/dokumenti/>

-Списак надлежних и овлашћених институција (Списак овлашћених организација у области заштите од јонизујућих зрачења; Списак овлашћених организација за систематско испитивање нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини; Списак организација са важећим овлашћењима за мерење емисије и имисије; Списак организација којима је укинута овлашћење за мерење емисије и имисије; Преглед организација које испуњавају услове за мерења буке у животној средини; Списак овлашћених организација за испитивање отпада) могу се пронаћи на следећем веб сајту МПЗЖС:

- <http://www.eko.minpolj.gov.rs/organizacija/sektori/sektor-za-zastitu-zivotne-sredine/odeljenje-za-zastitu-prirodnih-resursa/>

- <http://www.eko.minpolj.gov.rs/organizacija/sektori/sektor-za-planiranje-i-upravljanje-u-zivotnoj-sredini/odeljenje-za-upravljanje>

-Агенције за заштиту од јонизујућих зрачење и нуклеарну сигурност (АЗЗЈЗНС):

<http://www.srbatom.gov.rs/srbatom/spisak-ovlascenih-pravnih-lica.htm>

-Списак дозвола и потребна документација и поступак за издавање дозволе (Документи потребни за дозволе за извоз/увоз дивљих биљних и животињских врста које су заштићене према Уредби о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре, фауне и гљива; Поступак за добијање овлашћења за мерење нивоа буке у животној средини; Дозволе за увоз и извоз контролисаних супстанци које оштећују озонски омогач (фреон) и дозволе за увоз и извоз флуорованих гасова са ефектом стаклене баште; Поступак за добијање овлашћења за мерење емисије и имисије; Поступак за добијање овлашћења за стручне организације за испитивање отпада; Документација која се подноси уз захтев за добијање дозволе за прекогранично кретање отпада; Документи неопходно за издавање ЦИТЕС

дозвола – Конвенција о међународној трговини угроженим врстама дивље фауне и флоре) налазе се на следећим веб сајту МПЗЖС:

-<http://www.eko.minpolj.gov.rs/organizacija/sektori/sektor-za-zastitu-zivotne-sredine/odeljenje-za-izdavanje-dozvola-u-oblasti-zastite-biodiverziteta/>

-<http://www.eko.minpolj.gov.rs/dozvole-obraci/zastita-vazduha-i-ozonskog-omotaca/http://www.eko.minpolj.gov.rs/dozvole-obraci/zastita-biodiverziteta/>

- <http://www.eko.minpolj.gov.rs/dozvole-obraci/zastita-biodiverziteta/cites-dozvole-i-potvrde/>б) У оквиру АЗЖС успостављене су или су у фази развоја базе података из више области заштите животне средине. На сајту АЗЖС доступна је мрежна апликација за приказ резултата из Државне мреже за аутоматски мониторинг квалитета ваздуха. Уз подршку ИПА 2012 Пројекта „Supply of ICT equipment and software for Air Quality Monitoring System” на веб страници <http://amskv.sepa.gov.rs/stanicepodaci.php>. Агенција је омогућила обједињење резултата мониторинга квалитета ваздуха у Државној и локалним мрежама на подручју Републике Србије.

в) У Агенцији за заштиту животне средине је успостављен информациони подсистем информационог система животне средине - Национални регистар извора загађивања (НРИЗ) односно регистар информација и података о загађивачима животне средине. То је регистар систематизованих информација и података о изворима загађивања животне средине са подацима о њиховој локацији, производним процесима, карактеристикама, материјалним билансима на улазима и излазима сировина, полупроизвода и производа, постројењима за пречишћавање, токовима отпада и загађујућих материја и месту њиховог испуштања, третмана и одлагања. Овај регистар је развијен у складу са законима и одговарајућим подзаконским актима Републике Србије. У оквиру регистра такође се прикупљају подаци који су неопходни за извештавање у складу са преузетим међународним обавезама извештавања, конвенцијама и уговорима из области заштите животне средине, које је Република Србија до сада потврдила или потписала.

Предузећа имају законску обавезу да једном годишње, до 31. марта текуће године, доставе податке из претходне године о емитованим количинама загађујућих материја у ваздух, воде и тло, као и о управљању отпадом и производима.

Информациони систем НРИЗ развијен у Агенцији обухвата: ПРТР регистар, као и податке који се односе на управљање отпадом, емисије загађујућих материја у ваздух, воде и тло, производе који након употребе постају посебни токови отпада и амбалажу и амбалажни отпад.

Други софтвер, TEAMS је окружење, развијено уз финансијску помоћ Краљевине Норвешке, намењено предузећима која желе да на дневној или недељној бази прате утицаје својих активности на животну средину.

Оба софтвера (НРИЗ и TEAMS), развијена су уз финансијску помоћ Краљевине Норвешке, а имплементирана од стране Међународне организације Регионални центар за животну средину (REC), у својству имплементационе агенције, на пројекту ЕМС (успостављање Центра за управљање животном средином – ЕМС). Пројекат ЕМС је реализован кроз успешну сарадњу између Агенције, као носиоца пројекта и REC-а, као имплементационе агенције.

-У оквиру пројекта Праћење стања отпада у Републици Србији развијени су и други модули за извештавање, као што је ПЦБ опрема и отпад, ДЕОБ образац - дневни извештај који достављају сакупљачи и други власници отпада, електронски Документ о кретању отпада итд.

У складу са Законом о заштити животне средине и другим законима, као и међународним обавезама, обезбеђена је јавност података и информација, које морају бити доступне свим заинтересованим странама, уз једно ограничење које је прописано и законом и односи се на поверљивост података који могу бити пословна тајна предузећа. Подаци се могу видети на следећем линку:

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=20173&id=20006&akcija>ShowAll>

- Агенција за заштиту животне средине, Одељење Националног регистра извора загађивања, је у току 2015. и 2016. године израдило посебан интернет сајт за податке о емисијама у ваздух и воде и управљање отпадом где су сви подаци доступни јавности:

<http://80.93.233.116/TeamsPublic/teamssr.aspx?FormName=AirEmissionsperYearForm;>

<http://80.93.233.116/TeamsPublic/teamssr.aspx?FormName=WaterEmissionsperYearForm;>

[http://80.93.233.116/TeamsPublic/teamssr.aspx?FormName=WasteGeneratedperYearForm.](http://80.93.233.116/TeamsPublic/teamssr.aspx?FormName=WasteGeneratedperYearForm;)

- У току 2016. године, Агенција је припремила посебан интернет портал намењен ПРТР предузећима у складу са захтевима ПРТР протокола уз Архуску конвенцију. Овај портал је доступан на адреси <http://prtr.sepa.gov.rs/>.

г) Влада је донела Стратегију развоја електронске управе у Републици Србији за период од 2015. до 2018. године („Службени гласник РС”, број 107/15), којом се дефинишу основни приоритети унапређења стања у области информационог друштва, утврђују активности које ће имати утицаја на обезбеђивање инфраструктурних и других услова који ће омогућити да информације у свим областима па и у области животне средине постану доступније у електронским базама података до којих јавност може доћи путем јавних телекомуникационих мрежа.

д) Јавне информације о заштити природе које поседује ЗЗПС (Списак заштићених добара, правни прописи којима се регулише област заштита природе) налазе се на интернет презентацији ЗЗПС (www.zzps.rs) и редовно су ажурирани. Закони који се односе на заштиту природе, студије заштите природних добара, информације о заштићеним природним добрима и друга стручна и научна документација, део је архиве ЗЗПС која је доступна јавности путем рада Библиотеке ЗЗПС. Попуњавањем библиотечког обрасца који је постављен на интернет страни или непосредном пријавом омогућено је свим заинтересованим грађанима бесплатно коришћење документације ЗЗПС, односно увид у стручну документацију о заштити као јавни податак. На интернет презентацији ЗЗПС-а постављено је на видном месту упутство за упућивање захтева за издавање Услови или Мишљења; постављене су везе са презентацијом МПЗЖС на странама које се односе на промет дивљих врста

под контролом, односно на промет врста и предмета на које се односи CITES конвенција, са намером да се информације за које су заинтересовани грађани учине лакше доступним. Посебан део интернет презентације, тренутно у изради, односи се на информације о заштићеним природним добрима, а његов концепт подразумева доступност више релевантних података које поседује ЗЗПС као стручна установа за заштиту природе. Концепт подразумева више података о заштићеним подручјима, као и географске дигиталне податке, чија ће доступност бити развијана у наредном периоду. Податке везано за стање у области заштите природе ЗЗПС редовно доставља АЗЖС и Заводу за статистику, те су они саставни део њихове електронске базе података, и као такви лако доступни јавности.

ђ) Интернет страна Архус центра Суботице се свакодневно ажурира са вестима из целе Републике Србије (<http://www.aarhussu.rs/index.html>), а сарађује и на ажурирању података на интернет страни Града Суботице (<http://www.subotica.rs/sr/7344/zastita-zivotne-sredine>), посебно код обавештавања о јавним расправама о студијама процене утицаја пројеката на животну средину.

е) На нивоу града Београда све информације које се односе на стање животне средине, на мере које се предузимају за побољшање стања животне средине, или ако се ради о проценама утицаја на животну средину са стручног аспекта пролазе кроз Градски завод за јавно здравље Београд, Институт за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић” и Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”, а затим се преко Секретаријата за заштиту животне средине у виду Еколошког билтена (једном месечно) дистрибуирају на преко 300 адреса. Сваке године се (од 2003.) објављује публикација „Квалитет животне средине на територији Београда”.

ж) РХМЗ оперативно издаје информације опште намене и ванредне информације о стању и прогнози времена, климе и вода и доставља их путем средстава јавног информисања у виду редовних саопштења и/или путем мрежа електронског или поштанског саобраћаја у виду текста у писаној форми, у облику табела, графикана или пригодних графичких приказа о стању и прогнози времена, климе и вода, и ставља их на располагање јавности путем интернет странице РХМЗ и странице на друштвеним мрежама. У периоду 2014 - 2016 година, информацијама објављеним на интернет страници РХМЗ приступило је око 9,2 милиона особа, при чему се непрекидно бележи пораст броја корисника ових информација.

- У складу са Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности, у току 2015. године, донет је подзаконски акт о садржини, начину вођења и одржавања фонда званичних метеоролошких и хидролошких података и информација, као и методама контроле квалитета и верификације поузданости података и начину њиховог објављивања и коришћења, који доприноси примени одредби члана 5. Архуске конвенције о систематском сакупљању и ширењу информација о стању времена, климе и вода, као компонентама животне средине.

- Републички завод за статистику је публикувао „Еко-билтен 2014” који садржи приказ најважнијих кретања и резултата у области заштите животне средине у Републици Србији у 2014. години. Поред детаљних података из статистике отпада, опасних хемикалија и вода за 2014. годину, који су приказани за територију Републике Србије, приказани су и други подаци неопходни за комплетирање слике о стању животне средине.

- У области поштанских услуга, препорука Светског поштанског савеза, односно, један од кључних закључака Доха поштанске стратегије из 2012. године, је одржив развој поштанског сектора и то кроз правце и иницијативе, као што су:

- 1) Мониторинг и подизање свести о утицају поштанских активности на животну средину;
- 2) Провера да ли се производи и услуге поштанског сектора користе на одржив начин;
- 3) Подршка иницијативама које се односе на друштвену димензију одрживости;
- 4) Формирање базе података о сопственим карбон отисцима;
- 5) Предлог акција које треба предузети у поштанском сектору за смањење укупног карбонског отиска.

Такође истичемо да су у Стратегији развоја поштанских услуга у Србији 2013-2016, у Стратегији 6-Стратегија одрживости и ефикасности поштанске мреже, предвиђене активности:

- 1) Подизање свести и друштвено одговорно пословање;
- 2) Едукација унутар сектора и јавне кампање;
- 3) Квантификовање утицаја свих елемената пословања поштанског сектора на животну средину.

Поменуте активности су трајне, а носиоци истих су ресорно Министарство, Регулаторна агенција за електронске комуникације и поштанске услуге, Јавни поштански оператор као и други поштански оператори .

XIV. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 5

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

а) Видети интернет адресе наведене за члан 4.

б)

Агенција за заштиту животне средине: (www.sepa.gov.rs):

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=20173&id=20006&akcija=ShowAll>

(Национални регистар извора загађивања)

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=5000&id=13&akcija=showExternal>

(Извештаји о стању животне средине)

<http://indicator.sepa.gov.rs/>

(Национална листа индикатора)

<http://prtr.sepa.gov.rs/>

PRTR portal

<http://www.amskv.sepa.gov.rs/>

(Обједињени приказ аутоматског мониторинга квалитета ваздуха у Републици Србији)

<http://biodiverzitet-chm.rs/>

(Српски портал о биолошкој разноврсности)

<http://80.93.233.118:8080/apex/f?p=406:4:0:::>

(Подаци о квалитету вода са дневних извештајних станица)

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=315&id=1111&akcija=showExternal>

(Подаци о концентрацији алергеног полена у ваздуху)

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=320&id=2013&akcija=showAll>

(Информације о прекорачењима концентрација загађујућих материја у ваздух и хаваријском загађењу вода)

<http://www.sepa.gov.rs/index.php?menu=20173&id=20006&akcija>ShowAll>

(Дозволе за управљање отпадом)

<http://www.sepa.gov.rs/KretanjeOtpada/>

(Документи о кретању отпада)

<http://www.poverenik.org.rs/sr/izvestaji-poverenika.html> (Извештај о спровођењу ЗСПИЈЗ до 2015. године)

в) Јавне метеоролошке, климатске и хидролошке оперативне информације и објављени метеоролошки годишњаци, хидролошки годишњи прегледи и анализе налазе се на интернет презентацији РХМЗ:

www.hidmet.gov.rs;

www.meteoalarm.rs;

<http://www.hidmet.gov.rs/ciril/osmotreni/naslovna.php>;

<http://www.hidmet.gov.rs/ciril/meteorologija/agrometeorologija.php>

http://www.hidmet.gov.rs/ciril/hidrologija/naslovna_analize.php

http://www.hidmet.gov.rs/ciril/hidrologija/povrsinske_godisnjaci.php

www.hidmet.gov.rs/ciril/meteorologija/klimatologija_godisnjaci.php;

www.hidmet.gov.rs/podaci/dokumenti_ciril/delatnost_hid_hidro_analiza_odsek.pdf;

www.sevccc.rs.

г) Мониторинг радиоактивности: <http://www.srbatom.gov.rs/srbatom/monitoring-radioaktivnosti.htm>

д) Републички завод за статистику: www.stat.gov.rs

ђ) Републички завод за статистику, Еко-билтен:

http://webrzs.stat.gov.rs/WebSite/repository/documents/00/01/96/07/SB_602_EKObilten_2014.pdf

е) Републичка агенција за просторно планирање: www.rapp.gov.rs

ж) Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“:

www.batut.org.rs.

XV. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О УЧЕШЋУ ЈАВНОСТИ У ОДЛУЧИВАЊУ О ПОСЕБНИМ АКТИВНОСТИМА ИЗ ЧЛАНА 6

Наведите правне, регулативне и друге мере којима се примењују одредбе о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 6.

Одговор:

Основни пропис који регулише учешће јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 6. Архуске конвенције је ЗПУЖС. Разрада решења из ЗПУЖС спроведена је одредбама подзаконских прописа:

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08);

- Правилник о садржини захтева за одлучивање о потреби израде студије утицаја и садржају захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о садржини, изгледу и начину вођења јавне књиге о спроведеним поступцима и донетим одлукама о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о раду техничке комисије за оцену студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05);
- Правилник о јавном увиду, презентацији и јавној расправи студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05).

Поред тога, учешће јавности у одлучивању од значаја за активности из члана 6. регулисано је одредбама других прописа:

- ЗЗЖС;
- ЗВ;
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 25/15) (ЗИСКЗЖС);
- Уредба о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола („Службени гласник РС”, број 84/05) (УВАПИИД);
- ЗПИ,
- Закон о генетички модификованим организмима („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗГМО).

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

ЗЗЖС и ЗПУЖС садрже дефиниције појма „јавност”, „заинтересована јавност” и „надлежни орган”. ЗЗЖС: члан 3. тач. 26, 28. и 29а; члан 2. тач. 1, 7 и 2.

ЗПУЖС дефинише и значење других појмова који могу бити релевантни за примену члана 6. као што су: „носилац пројекта”, „пројекат”, „заинтересовани органи и организације”, „студија о процени утицаја на животну средину”, итд.

Посебно описати:

(а) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(1) Одредбе члана 6 буду примењене када се доносе одлуке о томе да ли да се дозволе предложене активности наведене у анексу I Архуске конвенције;

Одговор:

-Упућујемо на ЗПУЖС: члан 4. став 1. тачка 1. и члан 5. (Обавеза прибављања сагласности на процену утицаја) као и Уредбу о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08) – „Листа I”. На пројекте дефинисане у Листу пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину примењују се правила процедуре учешћа јавности.

-Упућујемо на ЗИСКЗЖС: члан 4 (Врсте активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола) и УВАПИИД. Законом је у потпуности дефинисана процедура учешћа јавности у процедури издавања интегрисане дозволе за постројења обухваћена ЗИСКЗЖС.

(II) Одредбе члана 6 буду примењене на одлуке о предложеним активностима које нису наведене у анексу I, а могу имати значајан утицај на животну средину;

Одговор:

-Упућујемо на ЗПУЖС: члан 4. став 1. тачка 2; члан 5 (Обавеза прибављања сагласности на процену утицаја). Процедура процене утицаја на животну средину примењује и на пројекте који нису наведени у „Листи I”, уколико надлежни орган на основу прописаних критеријума донесе одлуку о томе, тј. уколико ови пројекти могу имати значајан утицај на животну средину. Листа пројеката за које није обавезна процена утицаја на животну средину дефинисана је Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 114/08) – „Листа II”.

(б) Мере које су предузете да се обезбеди да је заинтересована јавност информисана, на адекватан, правовремени и делотворан начин, на самом почетку процедуре доношења одлука у вези са животном средином о свему што је поменуто у ставу 2;

Одговор:

-Учешће заинтересоване јавности регулисано је чл. 10, 11, 14, 15, 20, 25, 27, 29 и 32. ЗПУЖС. Чланом 10. ЗПУЖС прописана је обавеза надлежног органа да обавештава заинтересовану јавност (као и заинтересоване органе и организације) о поднетом захтеву о потреби процене утицаја у року од десет дана од дана пријема уредног захтева.

-ЗИСКЗЖС регулише учешће заинтересоване јавности чл., 6, 11, 12, 14, 15, 23 и 24. Обавештавање органа и организација и јавности о пријему захтева за интегрисану дозволу дефинисано је чланом 11.

-ЗВ у члану 38. регулише учешће заинтересоване јавности у процесу припреме и доношења плана управљања водама. Члан 142. ЗВ прописује да Националну конференцију за воде чине представници јединица локалне самоуправе, представници корисника вода и удружења грађана.

(в) Мере које су предузете да се обезбеди да временски рокови који се односе на процедуре учешћа јавности буду у складу са захтевима наведеним у ставу 3;

Одговор:

-Рокови предвиђени за учешће јавности или у вези са учешћем јавности у различитим фазама процедуре процене утицаја на животну средину регулисани су ЗПУЖС и чл: 10, 11, 14, 15, 20, 21, 23, 24, 25, 27, 28.

-Чл.11, 12, 14. и 15. ЗИСКЗЖС предвиђени су рокови за учешће јавности у појединим фазама процедуре издавања интегрисане дозволе.

(г) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се обезбеди да се јавност укључи на самом почетку процедуре;

Одговор:

-Чланом 10. став 1. ЗПУЖС је придвиђена обавеза надлежног органа да обавештава заинтересоване органе и организације и јавност о поднетом захтеву о потреби процене утицаја у року од десет дана од дана пријема уредног захтева. На основу става 3. члана 10. заинтересована јавност, у року од десет дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана могу доставити своје мишљење. Ставом 4. члана 10. је предвиђено да надлежни орган, у року од 10 дана од истека рока утврђеног у ставу 3. овог члана, одлучује о поднетом захтеву узимајући у обзир достављена мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности. Потом наредни орган доставља носиоцу пројекта одлуку и о њој обавештава заинтересоване органе и организације и јавност у року од три дана од дана доношења одлуке (став 7).

-Упућујемо на ЗИСКЗЖС који чланом 11. регулише обавештавање органа и организација и јавности о пријему захтева за интегрисану дозволу. Члан 12. дефинише обавезу обавештавања о израђеном нацрту дозволе, а чланом 15. се регулише обавеза обавештавања о издавању интегрисане дозволе. Надлежни орган обавезан је да на захтев других органа и организација и заинтересоване јавности достави копију захтева за интегрисану дозволу и копију нацрта дозволе. Надлежни орган је дужан да обавештава друге органе и организације и заинтересовану јавност путем медија и то најмање у једном локалном листу који излази на подручју које ће бити захваћено утицајем активности постројења, као и путем интернета.

(д) У вези са ставом 5, мере које су предузете да се охрабре будући подносиоци захтева да препознају заинтересовану јавност, да узму учешће у дискусијама и да пруже информације у вези са циљевима пријављивања пре него што се пријаве за дозволу;

Одговор:

Посебне мере ради подстицања подносилаца захтева да препознају заинтересовану јавност, да узму учешће у дискусијама и да пруже информације у вези са циљевима пријављивања пре него што се пријаве за дозволу нису предвиђене.

(ђ) У вези са ставом 6, мере које су предузете да се обезбеди да:

(I) Надлежни органи јавне управе пруже заинтересованој јавности све информације релевантне за доношење одлука наведене у ставу 6 које су доступне у време спровођења процедуре учешћа јавности;

(II) Посебно да надлежни органи јавне управе пруже заинтересованој јавности информације наведене у овом ставу;

Одговор:

а)

-Упућујемо на ЗПУЖС: члан 10. став 2; члан 12. став 2.

-Члан 20. став 1. ЗПУЖС прописује да надлежни орган обезбеђује јавни увид, организује презентацију и спроводи јавну расправу о студији о процени утицаја а Члан 17. истог закона прописује садржај студије о процени утицаја на животну средину, односно садржај релевантних информација које се стављају на

располагање јавности. Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, број 69/05) детаљније прописује шта поједини елементи из члана 17. ЗПУЖС садрже.

б)

-Заинтересованој јавности је омогућен бесплатан преглед свих релеватних информација утврђених чланом 17. односно Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину. Упућујемо и на члан 33. ЗПУЖС где је прописано да трошкове, између осталог, учешћа јавности сноси носилац пројекта.

-Упућујемо на члан 3. ЗИСКЗЖС где су наведена основна начела интегрисаног спречавања и контроле загађивања између којих је и начело јавности. У члану 6. ЗИСКЗЖС дефинисано је да је обавеза надлежног органа да, поред осталог, обезбеди приступ јавности садржају захтева за издавање дозволе, издатим дозволама и резултатима мониторинга.

(е) У вези са ставом 7, мере које су предузете да се обезбеди да процедуре учешћа јавности дозволе јавности да подноси коментаре, информације, анализе или мишљења која сматра релевантним за предложену активност;

Одговор:

-Упућујемо на ЗЖС: члан 81. став 4; ЗПУЖС: члан 10. ст. 2 и 3; члан 14. став 2; члан 20; члан 21. ст. 1,2 и 3; члан 23; члан 32. ст. 2 и 4;

-Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину: чл. 4, 5, 6 и 7.

-Упућујемо на ЗИСКЗЖС који предвиђа да други органи и организације и представници заинтересоване јавности достављају своја мишљења надлежном органу у року од 15 дана од дана пријема обавештења. Приликом израде нацрта дозволе надлежни орган разматра мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности (члан 12.).

(ж) У вези са ставом 8, мере које су предузете да се обезбеди да се при доношењу одлука узме у обзир и исход учешћа јавности;

Одговор:

-ЗПУЖС: члан 14. став 3; члан 21. ст. 1 и 2; члан 32. став 4.

-Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину: члан 7.

-Упућујемо и на члан 15. ЗИСКЗЖС који предвиђа да надлежни орган одлучује о издавању дозволе на основу захтева оператера, приложене документације, извештаја и оцене техничке комисије, као и прибављених мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности.

(з) У вези са ставом 9, мере које су предузете да се јавност у најкраћем року обавести о одлуци у складу са одговарајућом процедуром;

Одговор:

-Обавеза обавештавања јавности о одлуци утврђена је ЗПУЖС и то чланом 25. укључујући и обавезу навођења разлога на којима је одлука донета. Такође, упућујемо и на члан 196. ЗОУП којим се прописују облик и саставни делови решења.

-Упућујемо на члан 15. ЗИСКЗЖС којим је прописано да решење о издавању дозволе, односно о одбијању захтева за издавање дозволе надлежни орган доставља оператеру и о томе обавештава друге органе и организације и јавност у року од осам дана од дана доношења решења. Надлежни орган доставља у писаној форми обавештење другим органима и организацијама. Чланом 31. дефинисано је да се новчаном казном кажњава за прекршај одговорно лице у надлежном органу и ако не обавештава друге органе, организације и јавност на прописани начин (члан 23);

(и) У вези са ставом 10, мере које су предузете да се обезбеди да се када орган јавне управе поново размотри или ажурира услове за обављање активности која је наведена у ставу 1, примењују одредбе из ставова 2–9 пошто буду унете неопходне измене, на одговарајућим местима;

Одговор:

-Чланом 3. ЗПУЖС предвиђено је да су предмет процене утицаја на животну средину пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину. У складу са овим на процене утицаја на животну средину за пројекте код којих се врши промена технологије, реконструкција, проширење капацитета, итд. спроводи се процедура прописана Законом.

-Упућујемо и на чл. 18 и 28. ЗПУЖС

-ЗИСКЗЖС у члану 18. дефинише поступак и услове за ревизију дозволе. Ревизија дозволе се врши по истом поступку као и доношење дозволе.

(ј) У вези са ставом 11, мере које су предузете да се примене одредбе члана 6 на одлуке о томе да ли да се одобри намерно увођење генетички модификованих организама у животну средину.

Одговор:

У складу са чланом 15. ЗГМО (Упознавање јавности) МПЗЖС ставља на увид јавности садржину пријаве у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије и путем електронских медија. Министарство организује и спроводи јавну расправу у трајању до 30 дана од дана стављања на увид јавности садржину пријаве. Мишљење Стручног савета за биолошку сигурност (извештај о процени ризика), као и коначно решење са образложењем, МПЗЖС такође објављује у најмање једном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије и путем електронских медија.

-Упућујемо и на члан 63. ЗБХ који прописује да је при стављању у промет генетски модификоване хране и генетички модификоване хране за животиње, укључујући и количине у расутом стању, субјект у пословању таквом храном или храном за

животиње дужан да субјекту који прима ту храну или храну за животиње, у писаном облику достави прописане податке.

XVI. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 6

Опишите ако се током примене неког од ставова члана 6 наишло на неку препреку.

Одговор:

-Постојећи институционални и други капацитети МПЗЖС и надлежних органа локалне самоуправе нису на одговарајућем нивоу због чега је потребно предузети мере ради њиховог јачања; Недостатак капацитета, посебно на локалном нивоу, према реакцијама удружења грађана, често се користи с циљем да се недовољно аргументоване студије „провуку” и добије дозвола.

-Злоупотреба транспарентности процедуре процене утицаја са намером опструирања доношења одлуке у околностима када се пропусте могућности утицаја на одлуке у другим надлежним органима.

-Захтеви да се у поступку процене утицаја омогуће копије целокупне документације, чиме се нарушавају ауторска права пројектаната/консултаната.

-Релативно слабо учешће грађана (осим малог броја удружења) у поступцима процене утицаја на животну средину пројеката на покрајинском нивоу чему (можда) доприноси и непостојање обавезе писменог обавештавања заинтересоване јавности;

-Скромно учешће заинтересованих органа и организација (осим стручних организација као што су организације заштите природе);

-Током јавне расправе указано на проблем неусаглашености ЗПУЖС са Архуском конвенцијом (у делу Закона који регулише „процену затеченог стања”) као и на то да ЗПИ не садржи одредбе које упућују на процену утицаја на животну средину.

-Еколошка удружења не поседују одговарајуће материјално - техничке услове за обезбеђивање већег учешћа грађана.

- Најчешће препреке и проблеми у спровођењу прописа који се односе на учешће јавности у доношењу одлука које се тичу процене утицаја на животну средину су недовољно учешће јавности услед необавештености, незаинтересованости, касно укључивање у ток предмета када су истекли рокови за право на жалбу као и неповерење у рад надлежног органа у смислу заштите њихових интереса (Град Ниш).

- Проблеми који се јављају односе се на незадовољство грађана по питању избора локације на којој се планира реализација пројеката који подлежу поступку процене утицаја на животну средину (Град Нови Сад).

- Најчешћи проблем и препрека које се односе на учешће јавности у доношењу одлука које се тичу процене утицаја на животну средину је што заинтересована јавност и поред редовног обавештавања у складу са прописима, као и обавештењима Савета месних заједница на чијој територији се планира реализација пројекта, у свим фазама спровођења поступка није довољно заинтересована за учешће у поступку (Град Крагујевац).

XVII. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 6

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 6. На пример: да ли има неких статистичких података или неких других информација о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима или о одлукама да се не примене одредбе овог члана на предложене активности које се спровode у циљу националне одбране.

Одговор:

а)

- У току 2014. године у МПЗЖС решено је 90 захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину, 13 захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину, 27 захтева за издавање сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, дато је 60 мишљења /инструкција у вези са применом Закона о процени утицаја (надлежност за вођење поступка, ажурирање студије, тумачење уредби, листе пројеката, одговор на информације од јавног значаја и др.) и донето 3 закључка о одбацивању предмета (због формалних недостатака, или немања потребе за покретање процедуре).

- У току 2015. године у МПЗЖС решено је 145 захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину, 42 захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину, 52 захтева за издавање сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, дато је 108 мишљења /инструкција у вези са применом Закона о процени утицаја (надлежност за вођење поступка, ажурирање студије, тумачење уредби, листе пројеката, одговор на информације од јавног значаја и др.) и донето 19 закључка о одбацивању предмета (због формалних недостатака, или немања потребе за покретање процедуре).

- У току 2016. године у МПЗЖС решено је 42 захтева за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину, 8 захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину, 28 захтева за издавање сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, дато је 40 мишљења /инструкција у вези са применом Закона о процени утицаја (надлежност за вођење поступка, ажурирање студије, тумачење уредби, листе пројеката, одговор на информације од јавног значаја и др.) и донето 21 закључак о одбацивању предмета (због формалних недостатака, или немања потребе за покретање процедуре).

-У току 2014. године, у ПСУГЗЖС вођен је 202 поступка процене утицаја на животну средину, од тога: I фаза – одлучивање о потреби процене утицаја: 55 поступака; II фаза – одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја: 26 поступака; III фаза - одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја: 26 поступка, ажурирање студије: 4 поступка. Од укупног броја предмета, јавност се укључила у само један поступак, док су заинтересовани органи и организације узели активно учешће у доношењу коначне одлуке у 40 поступака (Покрајински завод за заштиту природе и локалне самоуправе и др.).

-У току 2015. године, у ПСУГЗЖС вођено је 106 поступка процене утицаја на животну средину, од тога: I фаза – одлучивање о потреби процене утицаја: 48 поступака; II фаза – одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја: 13 поступака; III фаза - одлучивање о давању сагласности на студију о процени

утицаја: 43 поступака, ажурирање студије: 2 поступка. Од укупног броја предмета, јавност се укључила у само 2 поступка, док су заинтересовани органи и организације узели активно учешће у доношењу коначне одлуке у 34 поступка (Покрајински завод за заштиту природе, Национални парк Фрушка гора и локалне самоуправе и др.).

-У току 2016. године, у ПСУГЗЖС вођено је 26 поступака процене утицаја на животну средину, од тога: I фаза – одлучивање о потреби процене утицаја: 17 поступка; II фаза – одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја: 2 поступка; III фаза - одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја: 2 поступка. У овој години јавност, као ни заинтересовани органи и организације нису се укључивали у доношење коначних одлука.

- У Секретаријату за заштиту животне средине града Београда (СЗЖСГБ), у поступцима процене утицаја пројеката на животну средину, у делокругу Одељења за процену утицаја пројеката на животну средину:

- 2014. године, број захтева и окончаних поступака процене утицаја пројеката на животну средину износио је 299.
- 2015. године, број захтева износио је 301, од чега је решено 260 захтева, а 41 поступак је у току.
- 2016. године (до краја априла), број примљених захтева износи 64, од чега је решено 30, а у току је 34 поступака.

У наведеном периоду, грађани су исказали интересовање за давање мишљења у укупно 12 поступака процене утицаја.

У оквиру права на жалбу евидентирано је следеће:

- У 2014. години изјављено је 11 жалби, све од носилаца пројеката, а од заинтересоване јавности није било изјављених жалби;
- У 2015. години изјављено је 20 жалби, од којих је 6 изјављено од носилаца пројеката, а 14 од грађана (од тога је један грађанин изјавио 10 жалби на решења СЗЖСГБ у вези постављања базних станица мобилне телефоније за 10 различитих локација);
- У 2016. години (до краја априла) изјављена је 1 жалба заинтересоване јавности.

- У погледу учешћа јавности у поступцима издавања дозвола за третман, односно складиштење и поновно искоришћење отпада у постројењима на подручју града Београда, СЗЖСГБ обавештава јавност о поднетим захтевима и донетим решењима, и организује јавни увид у расположиву документацију, у складу са законом. У посматраном периоду (1. јануар 2014 - 30. април 2016), у спроведеним поступцима представници јавности нису се одазвали позиву за учешће у поступку јавног увида, нити је било достављених мишљења и изјављених жалби представника јавности. У погледу захтева за издавање дозволе за третман, односно складиштење и поновно искоришћење отпада:

- у 2014. години број захтева и окончаних поступака издавања дозвола за третман, односно складиштење и поновно искоришћење отпада износио је 20;

- у 2015. години број захтева износио је 15, од чега је решено свих 15 захтева;
- у 2016. години (до краја априла) број примљених захтева износи 6, од чега је решено 3, а у току је 3 поступка.

У оквиру права на жалбу евидентирано је следеће:

- у 2014. години изјављена је 1 жалба оператера – подносиоца захтева;
- у 2015. години изјављена је 1 жалба оператера – подносиоца захтева;
- у 2016. години (до краја априла) није било изјављених жалби на донета управна акта.

- У Градској управи за заштиту животне средине (Нови Сад) број процена утицаја на животну средину у 2014. години (износи 39, број процена утицаја на животну средину у 2015. години износи 74 а број процена утицаја на животну средину у 2016. години (до 25. маја) износи 16. Заинтересованих грађана за давање мишљења на процену утицаја за овај период било је 10. Жалби грађана и удружења на процедуре процене утицаја на животну средину, због непоштовања прописа у области животне средине, није било.

- У Управи за привреду, одрживи развој и заштиту животне средине (Ниш) број процена утицаја на животну средину урађених за 2014. годину износи 70 предмета од чега: број предмета одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину износи 51 предмет; број предмета одлучивања о давању сагласности на студију о процени утицаја износи 18 и један предмет ажурирање студије. Број процена утицаја на животну средину урађених за 2015. годину износи 60 предмета од чега: број предмета одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину износи 40 предмета; број предмета одлучивања о давању сагласности на студију о процени утицаја износи 20 предмета. Број процена утицаја на животну средину урађених за 2016. годину износи 7 предмета од чега: број предмета одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину износи 6 предмета; број предмета одлучивања о давању сагласности на студију о процени утицаја износи 1 предмет. Интересовања грађана за давање мишљења на процену утицаја на животну средину за 2014. 2015 и 2016. годину није било а од стране носица пројекта, заинтересованих органа и организација и других правних лица износи 20 предмета. Жалби грађана и невладиних организација на процедуру процене утицаја на животну средину, због непоштовања прописа у области животне средине, у периоду 2014, 2015. и 2016. годину није било. У наведеном периоду поднетих жалби од стране носиоца пројекта било је 5.

- У градској управи за просторно планирање, урбанизам, изградњу и заштиту животне средине (Крагујевац) број процена утицаја на животну средину у 2014. години износи 41 предмет, у 2015. години 49 предмет и у 2016. години 3 предмета. У току спровођења поступака процене утицаја на животну средину било је пет достављених мишљења, углавном заинтересованих лица која су била против постављања базних станица мобилних телефона у свом најближем окружењу. Ниједно удружење није показало интересовање за давање мишљења на процену утицаја на животну средину нити уложило жалбу на процедуру спровођења поступка процене утицаја на животну средину. За две протекле године (2014. и 2015. година) и у текућој 2016. години поднете су две жалбе од стране заинтересоване јавности и предмети су прослеђени другостепеном органу - МПЗЖС и поступак је

у току. Било је веома мало интересовања грађана за давање мишљења у току спровођења поступка процене утицаја на животну средину.

б)

- Архус центар Суботица је организовао велики број јавних расправа о студијама о процени утицаја пројеката на животну средину, затим јавне расправе о разним документима попут Стратегије локалног одрживог развоја Суботице, Закона о ГМО, изменама и допунама Закона о управљању отпадом, итд, на које су позивани грађани и стручна јавност да учествују у доношењу одлука У сарадњи са удружењем TERRA'S, на један предмет су предате примедбе с образложењем да он није у надлежности општинске управе већ покрајинског секретаријата, јер је у питању опасан отпад за који је законом прописана надлежност покрајинских институција.

- У сарадњи са Архус центром Јужне и Источне Србије, у периоду од 24 јуна - 14. септембар 2014. године Мисија ОЕБС-а у РС је реализовала пројекат који је имао за циљ успостављање савета за животну средину у пет општина у југоисточној Србији (Мерошина, Лебане, Књажевац, Бор и Лесковца) и одабир про-активних чланова еколошких организација цивилног друштва који би учествовали у раду новоформираних савета за животну средину. Пројекат је повећао свест и знање заинтересоване јавности у вези са њиховим правима и механизмима за њихово јаче учешће у управљању животном средином на локалу. Такође је побољшао познавање локалних власти о начинима на које могу успешно да ангажују цивилно друштво и медије у решавању локалних проблема заштите животне средине.

XVIII. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 6

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

а) Видети интернет адресе наведене за члан 4.

б) <http://www.eko.minpolj.gov.rs/obavestenja/>
МПЗЖС

<http://www.ekourb.vojvodina.gov.rs/>

Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине

<http://www.beograd.rs/index.php?lang=cir&kat=beoinfo&sub=1720094%3F>Секретарија

т за заштиту животне средине Београд

www.aarhus.org.rs

Архус центар Крагујевац

www.environovisad.org.rs

Градска управа за заштиту животне средине Нови Сад

<http://www.ni.rs/gradska-uprava/uprave-i-sluzbe/uporzss/>Управа за привреду, одрживи

развој и заштиту животне средине Ниш

http://www.kragujevac.rs/Sekretarijat_za_urbanizam-344-1

Градска управа за просторно планирање, урбанизам, изградњу и заштиту животне средине Крагујевац

XIX. ПРАКТИЧНЕ И/ИЛИ ДРУГЕ ОДРЕДБЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ У ПРИПРЕМИ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА У ВЕЗИ СА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ СХОДНО ЧЛАНУ 7

Наведите одговарајуће практичне и/или друге одредбе које се односе на учешће јавности у припреми планова и програма у вези са заштитом животне средине сходно члану 7.

-ЗСПУЖС;

-ЗЗЖС: члан 10; члан 14. став 1. тачка 3; члан 35; члан 81 ; ЗПИ: члан 16. став 2; члан 33. ст. 3. и 4. ; члан 41; члан 42; члан 43 став 3, члан 45; чл. 50. и 51; ЗЗВ: члан 37. став 3; ЗВ: чл. 37-39; члан 25. тачка 7; ЗЗП: члан 54. ст. 6-8; чл. 115. и 116; ЗШ: члан 21; ЗЕ: чл. 5. и 6; Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС”, број 41/09) (ЗППР): члан 5; итд.

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидескриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

ЗСПУЖС садржи дефиниције појмова „јавност” и „заинтересовна јавност” (члан 3. тач. 5. и 6) за које се може рећи да су у складу са дефиницијама у Архуској конвенцији.

XX.МОГУЋНОСТИ ЗА УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ У ПРИПРЕМИ ПОЛИТИКА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СХОДНО ЧЛАНУ 7

Објасните могућности које се пружају за учешће јавности у припреми политика које се односе на животну средину сходно члану 7.

Одговор:

-Према одредбама члана 81. ЗЗЖС учешће јавности у погледу стратешке процене утицаја обезбеђује се у оквиру излагања просторног и урбанистичког плана, односно другог плана или програма из члана 35. овог закона на јавни увид. Стратешка процена утицаја на животну средину врши се за стратегије планове, програме и основе у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, инфраструктурних система, заштите природних и културних добара, биљног и животињског света и њихових станишта и др. и саставни је део плана, односно програма или основе (члан 35). Стратешка процена утицаја на животну средину мора бити усклађена са другим проценама утицаја на животну средину, као и са плановима и програмима заштите животне средине и врши се у складу са поступком прописаним посебним законом. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру својих права и дужности, одређује врсте планова и програма за које се израђује стратешка процена утицаја.

-Према одредбама члана 19. ЗСПУЖС учешће јавности је саставни део поступка одлучивања. Пре упућивања захтева за добијање сагласности на извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени. Јавност разматра извештај у оквиру излагања плана и програма на јавни увид и одржавања јавне расправе, ако законом није друкчије одређено. Орган надлежан за припрему плана и програма обавештава јавност о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу

са законом којим се уређује поступак доношења плана и програма. Орган надлежан за припрему плана и програма израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења из члана 18. став 2. овог закона, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе о плану или програму, односно о извештају о стратешкој процени из члана 19. овог закона. Извештај се израђује у року од 30 дана од дана завршетка јавне расправе и садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима (члан 20). Према одредби члана 22. на основу оцене из члана 21. овог закона орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на извештај о стратешкој процени или одбија захтев за давање сагласности. Рок за одлучивање о давању сагласности је 30 дана од дана пријема захтева органа надлежног за припрему плана и програма. Орган надлежан за припрему плана или програма не може упутити план или програм у даљу процедуру усвајања без сагласности на извештај о стратешкој процени од органа надлежног за заштиту животне средине. Размену информација о прекограничном утицају плана и програма на животну средину врши министарство надлежно за послове заштите животне средине (члан 23). Према одредби члана 24. Извештај о стратешкој процени, резултати учешћа заинтересованих органа и организација и јавности и других држава у случају прекограничног утицаја, саставни су део документационе основе плана и програма. Орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује доступност података из става 1. овог члана после усвајања плана и програма под условима одређеним законом.

-ЗПИ предвиђа да стратешка процена утицаја на животну средину представља саставни део просторног плана подручја посебне намене (члан 22). Одлука о изради планских докумената садржи и обавезу израде или неприступање изради стратешке процене утицаја на животну средину (члан 46). ЗПИ прописано је да се за урбанистичке и просторне планове учешће јавности спроводи у току спровођења поступка јавне расправе, тако да се истовремено разматра и извештај о СПУ. Чланом 41. је предвиђено да плански документи са прилозима морају бити доступни на увид јавности у току важења документа у седишту доносиоца. Излагање планског документа на јавни увид врши се после извршене стручне контроле и оглашава се у дневном и локалном листу (члан 50). О излагању планског документа на јавни увид стара се Републичка агенција за просторно планирање, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове просторног и урбанистичког планирања. О извршеном јавном увиду планског документа, надлежни орган, односно комисија за планове сачињава извештај који садржи податке о извршеном јавном увиду, са свим примедбама и одлукама по свакој примедби. Извештај се доставља носиоцу израде планског документа, који има обавезу да у року од 30 дана од дана достављања извештаја поступи по одлукама. Осим тога, у случају да након јавног увида нацрта планског документа надлежни орган, односно комисија за планове утврди да усвојене примедбе суштински мењају плански документ, предвиђена је могућности да се донесе одлука којом се носиоцу израде налаже да изради нови нацрт или концепт планског документа, у року који не може бити дужи од 60 дана од дана доношења одлуке (члан 51).

-ЗЛ прописује да се општина (град) преко својих органа, у складу са Уставом и законом, стара о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине (члан 20. тачка 11.).

-ЗЗВ у члану 37. предвиђа да Национални програм за постепено смањивање годишњих максималних националних емисија загађујућих материја доноси Влада Републике Србије за период од четири године и да он мора да буде доступан јавности и заинтересованој јавности.

-ЗВ у члану 37. утврђује обавезу израде стратешке процене утицаја на животну средину за Стратегију, план управљања водама и за посебан план управљања водама у складу са прописима којима се уређује заштита животне средине. Учешће јавности у припреми плана управљања водама регулисано је чланом 38. а поступак по примедбама чланом 39. Закона. Чланом 25. тачка 7. прописује се да јавност има право на информације о стању вода и раду надлежних органа у области вода, као и на укључење у процесе припреме и доношења планова управљања водама и контроле њиховог извршења.

-Члан 43. ЗЗП предвиђа да надлежни орган обезбеђује јавни увид и организује јавну расправу о предлогу акта о проглашењу заштићеног подручја и стручној основи – студији о заштити са картографском документацијом. Члан 54. ст. 6-8. ЗЗП предвиђа да је о предлогу плана управљања заштићеним подручјем управљач дужан да обавести јавност. Обавештавање јавности подразумева јавни увид у предложени план. Према одредби члана 116. у току израде прописа, односно аката о проглашавању заштићених природних добара, планова управљања заштићеним подручјима и планова коришћења природних вредности, обезбеђује се учешће јавности у складу са овим законом.

-ЗШ у члану 21. предвиђа да План развоја шумског подручја, односно план развоја шума у националном парку, као плански документ којим се утврђују правци развоја шума и шумарства с планом за његово спровођење за шумско подручје, садржи, између осталог и извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину.

XXI. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 7

Опишите неку препреку на коју сте наишли током примене члана 7.

Одговор:

-Неусаглашеност секторских прописа на основу којих се планови и програми доносе са ЗСПУЖС (како се СПУ ради за планове и програме из различитих сектора, а не само за оне који се односе на просторно и урбанистичко планирање, јавља се проблем са учешћем јавности за оне секторске планове и програме за које није прописана процедура учешћа јавности у оквиру секторских закона на основу којих се ти планови и програми доносе)

-Смањена могућност заштите права једнакости у управном и судском поступку јер се јавност укључује тек у трећој фази (I фаза је припремна фаза, II фаза је израда мишљења и III фаза је одлучивање о извештају о стратешкој процени)

- Један део удружења сматра да учешће јавности у креирању стратешких државних докумената и процесима који се тичу израде закона, подзаконских аката, правилника није на задовољавајућем нивоу. Улога медија када је у питању извештавање о животној средини није на задовољавајућем нивоу.

XXII. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 7

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о учешћу јавности у одлучивању о посебним активностима из члана 7.

Одговор:

-На нивоу МПЗЖС у току 2014-16. године издато је 19 Сагласности на извештај о СПУ. Не постоји евиденција укупног броја урађених СПУ на нивоу локалне самоуправе.

-У 2014. години у ПСУГЗЖС вођено је 90 поступака у вези са стратешком проценом утицаја на животну средину и то: давање мишљења на одлуке о неприступању изради стратешке процене утицаја на животну средину – 70 захтева, давање мишљења на одлуку о изради стратешке процене – 7 захтева, давање мишљења на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину – 9 захтева и давање сагласности на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину – 4 захтева.

-У 2015. години у ПСУГЗЖС вођено је 103 поступака у вези са стратешком проценом утицаја на животну средину и то: давање мишљења на одлуке о неприступању изради стратешке процене – 72 захтева, давање мишљења на одлуку о изради стратешке процене – 20 захтева, давање мишљења на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину – 8 захтева и давање сагласности на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину – 3 захтева.-У 2016. години у ПСУГЗЖС вођено је 30 поступака у вези са стратешком проценом утицаја на животну средину и то: давање мишљења на одлуке о неприступању изради стратешке процене – 25 захтева, давање мишљења на одлуку о изради стратешке процене – 3 захтева и давање мишљења на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину – 2 захтева.

- Сагласно одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 -УС, 98/13 – УС, 132/14 и 145/14), Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10) и другим релевантним прописима, у периоду 2014-2016. година одржани су јавни увиди у 12 нацрта просторних планова подручја посебне намене (у даљем тексту: просторни планови) и извештаја о стратешкој процени утицаја просторних планова подручја посебне намене на животну средину (у даљем тексту: извештаји о СПУ), и то:

1. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене уређења дела приобаља града Београда - подручје приобаља реке Саве за пројекат „Београд на води” и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене уређења дела приобаља града Београда - подручје приобаља реке Саве за пројекат „Београд на води” на животну средину;

2. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе на животну средину;
3. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене културног предела Бач и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене културног предела Бач на животну средину;
4. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора нафтовода од сабирно отпремне станице Турија север до рафинерије нафте Нови Сад са елементима детаљне регулације и Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора нафтовода од сабирно отпремне станице Турија север до рафинерије нафте Нови Сад са елементима детаљне регулације;
5. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене археолошког налазишта Виминацијум и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене археолошког налазишта Виминацијум на животну средину;
6. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Селова” и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене слива акумулације „Селова” на животну средину;
7. Нацрт измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копаоник и Извештај о стратешкој процени утицаја измена и допуна Просторног плана подручја посебне намене Националног парка Копаоник на животну средину;
8. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 2x110 kV Краљево 3–Нови Пазар 1 и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора високонапонског далековода 2x110 kV Краљево 3–Нови Пазар 1 на животну средину;
9. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене регионалног центра за обуку јединица за мултинационалне операције–База „Југ” и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене регионалног центра за обуку јединица за мултинационалне операције–База „Југ” на животну средину;
10. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене за инфраструктурни коридор високонапонског далековода 110 kV број 113/х од ТС Ниш 1 до Врле III и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене за инфраструктурни коридор високонапонског далековода 110 kV број 113/х од ТС Ниш 1 до Врле III на животну средину;
11. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора магистралног гасовода Ниш–Димитровград са елементима детаљне регулације и Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора магистралног гасовода Ниш–Димитровград са елементима детаљне регулације на животну средину;
12. Нацрт Просторног плана подручја посебне намене за део разводног гасовода РГ 11-02 Лесковац-Врање, деоница од блок станице „Велика Копашница” до границе подручја општине Владичин Хан и града Врања и Извештај о стратешкој процени утицаја Нацрта Просторног плана подручја посебне намене за део

разводног гасовода РГ 11-02 Лесковац-Врање, деоница од блок станице „Велика Копашница” до границе подручја општине Владичин Хан и града Врања на животну средину.

Оглашавање и излагање на јавни увид наведених нацрта просторних планова и извештаја о СПУ била је у надлежности Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (2015. и 2016. године), односно Републичке агенције за просторно планирање² (2014. године), а у сарадњи са органима јединица локалних самоуправа надлежних за послове урбанизма и просторног планирања. Нацрти просторних планова и извештаји о СПУ излагани су на јавни увид у трајању од 30 дана у оглашеним терминима (у дневном листу „ДАНАС” 2015. и 2016. године, односно дневном листу „ПОЛИТИКА” 2014. године) у седиштима јединица локалних самоуправа које се налазе у обухвату наведених просторних планова, као и на интернет страници Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (2015. и 2016. године), односно Републичке агенције за просторно планирање (2014. године). Све ближе информације о месту излагања, као и потребна објашњења, могле су се добити у службама задуженим за послове урбанизма и просторног планирања јединица локалних самоуправа. Јавне презентације наведених нацрта просторних планова и извештаја о СПУ одржане су у седиштима јединица локалних самоуправа које се налазе у обухвату наведених просторних планова. Физичка и правна лица, могла су у току трајања јавног увида да доставе своје примедбе на нацрте просторних планова и извештаје о СПУ у писаном облику Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (2015. и 2016. године), односно Републичкој агенцији за просторно планирање (2014. године). Истовремено, у току трајања јавног увида прибављана су и мишљења заинтересованих органа и организација и јавности, сагласно одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину. По завршетку јавног увида, одржане су јавне седнице Комисије за спровођење поступка јавног увида у нацрте просторних планова и извештаје о СПУ (даље: Комисија) у седиштима јединица локалних самоуправа у обухвату просторних планова, на којима су разматране примедбе физичких и правних лица достављених у току трајања јавног увида. На наведеним јавним седницама, физичка и правна лица су могла јавно да образложе своје примедбе. На затвореним седницама Комисије заузети су и коначни ставови о свакој појединачној поднетој примедби физичких и правних лица, односно заинтересованих органа и организација и јавности. Сагласно одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, на наведене извештаје о СПУ прибављене су сагласности министарства надлежног за послове заштите животне средине.

- У складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину, у поступку припреме и доношења Стратегије развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године, јавно је представљен 12. децембра 2014. године у Београду, у просторијама Дирекције за водне путеве, Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Стратегије развоја водног саобраћаја. Презентацији је

---

² Законом о изменама и допунама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 132/14), прописано је да даном ступања на снагу овог закона престаје са радом **Републичка агенција за просторно планирање**, а да послове из њене надлежности преузима Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.

присуствовало двадесет петоро заинтересованих учесника из различитих институција и удружења. МПЗЖС је издало сагласност број: 350-02-114/14-16 дана 23. 12. 2014. године на Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину Стратегије развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године. Почетни циљ приликом израде Стратегије развоја водног саобраћаја током 2014. године је био да обезбеди висок степен заштите животне средине и да допринесе интеграцији захтева водног саобраћаја са принципима заштите животне средине при изради пројеката, односно при усвајању планова, програма и саме стратегије. Израда Стратегије развоја водног саобраћаја је током израде у целини била у функцији промоције одрживог развоја и заштите животне средине Републике Србије. Циљ Стратешке процене утицаја Стратегије развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године на животну средину био је утврђивање обавезујућих, хијерархијски усаглашених смерница, односно дефинисање мера заштите и унапређења стања животне средине и стварања услова за одрживи развој водног саобраћаја у Републици Србији до 2025. године. Министарства, посебне организације, јавна предузећа и установе надлежне за послове заштите животне средине, заштите природе и заштите споменика културе, пољопривреде, водопривреде, економије, регионалног развоја и локалне самоуправе су доставиле своје податке и сугестије током израде Стратегије развоја водног саобраћаја Републике Србије, што је узето у обзир приликом израде Стратешке процене утицаја на животну средину. Додатно је укључено мишљење Републичког завода за заштиту споменика културе-Београд, и мишљење Покрајинског завода за заштиту природе. Шира јавност је била укључена од самог почетка процеса израде Извештаја о процени утицаја на животну средину Стратегије развоја водног саобраћаја Републике Србије од 2015. до 2025. године, и све сугестије и примедбе су благовремено укључене у Извештај.

XXIII. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 7

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

а) Видети интернет адресе наведене за Члан 4.

б) <http://www.rapp.gov.rs/>

Републичка агенција за просторно планирање

<http://www.ekourb.vojvodina.gov.rs/>

Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство заштиту животне средине

XXIV. НАПОРИ НАЧИЊЕНИ ДА СЕ ПРОМОВИШЕ УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ ТОКОМ ПРИПРЕМА ПРОПИСА И ПРАВИЛА КОЈИ БИ МОГЛИ ДА ИМАЈУ ЗНАЧАЈАН УТИЦАЈ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СХОДНО ЧЛАНУ 8.

Наведите напоре које су органи јавне управе начинили са циљем да се промовише делотворно учешће јавности током припреме извршних прописа и других опште примењивих правно обавезујућих правила која би могла да имају значајан утицај на животну средину сходно члану 8. Колико год је то могуће, опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2 и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

-Члан 77. ЗДУ прописује да су Министарство и посебна организација дужни да у припреми закона којим се битно мења правни режим у једној области или којим се уређују питања која посебно занимају јавност спроведу јавну расправу. Спровођење јавне расправе у припреми закона ближе се уређује пословником Владе.

-Упућујемо на члан 41-45. Пословника Владе („Службени гласник РС”, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/11, 37/11 и 30/13). Слична одредба садржана је и у Пословнику Народне скупштине Републике Србије, а у поступку припреме прописа које доноси Народна скупштина примењују се Јединствена методолошка правила за израду прописа („Службени гласник РС”, број 21/10).

-Неколико прописа у области животне средине предвиђају могућност учешћа јавности у припреми прописа. Тако на пример: члан 116. ЗЗП предвиђа да се у току израде прописа, односно аката о проглашавању заштићених природних добара, планова управљања заштићеним подручјима и планова коришћења природних вредности, обезбеђује учешће јавности у складу са овим законом; члан 6. тачка 20. ЗЗЈЗНС којим је експлицитно прописано да Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије обезбеђује јавност у раду на спровођењу овог закона и „у поступку доношења подзаконских прописа”. ЗБХ у члану 10. предвиђа да се „приликом припреме, оцене и измене прописа о храни, морају обављати јавне расправе сходно важећим прописима, уз непосредно или посредно учешће свих заинтересованих страна, осим у хитним случајевима када то није могуће.”

XXV. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 8

Опишите ако се током примене члана 8 наишли на неку препреку.

Одговор:

-Не постоји обавеза спровођења процедуре учешћа јавности приликом доношења свих прописа који могу бити значајни за област животне средине

-Иако надлежни органи у току припреме и усвајања прописа у области животне средине, или од значаја за област животне средине, спроводе различите активности које имају за циљ информисање јавности и прикупљање мишљења заинтересоване јавности нека удружења сматрају да се ова процедура не спроводи доследно и да јавност нема довољно могућности да утиче на доношење прописа.

-Релативно слаба заинтересованост јавности за учешће у процедурама припреме прописа.

-Недовољна знања заинтересоване јавности у погледу питања како, када и коме да доставе своја мишљења.

XXVI. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 8

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о учешћу јавности на област о којој је се говори у члану 8.

-МПЗЖС све нацрте прописа поставља на свој веб сајт (www.eko.minpolj.gov.rs) и заинтересована јавност може достављати своје коментаре и учествовати у процесу њиховог усвајања.

-Радну групу за израду Нацрта закона о одговорности за штету према животној средини чине и представници удружења, као што је удружење „Београдска отворена школа”, која је Нацрт закона проследила великом броју других удружења и прибавила њихове сугестије и коментаре.

-МПЗЖС је од 2013. године почео да периодично одржава састанке са представницима удружења у циљу њиховог укључивања у све активности МПЗЖС -а и успостављања партнерског односа.

-Прве Јавне консултације за припрему Нацрта закона о одговорности за штету према животној средини су одржане са оператерима, невладиним организацијама и заинтересованом јавношћу у Привредној комори Србије 16. марта 2015. године, уз подршку ПЛАЦ пројекта. („Policy and Legal Advice Center”).

-Друге Јавне консултације за припрему Нацрта закона о одговорности за штету према животној средини су одржане са оператерима, невладиним организацијама и заинтересованом јавношћу у Архус центру Нови Сад 24. априла 2015. године, уз подршку ПЛАЦ пројекта.

-Треће Јавне консултације за припрему Нацрта закона о одговорности за штету према животној средини су одржане са оператерима, невладиним организацијама и заинтересованом јавношћу у Привредној комори Ниша 19. маја 2015. године, у сарадњи са Архус центром јужне и источне Србије и уз подршку ПЛАЦ пројекта.

-Четврте Јавне консултације за припрему Нацрта закона о одговорности за штету према животној средини су одржане са оператерима, невладиним организацијама и заинтересованом јавношћу у Привредној комори Крагујевца 20. маја 2015. године, у сарадњи са Архус центром Крагујевац и уз подршку ПЛАЦ пројекта.

- У мају 2015. године, образована је посебна Радна група за израду Предлога правилника о измени Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива, у којој је поред представника МПЗЖС и стручних организација (Заводи за заштиту природе) активно учешће имао и представник Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, као цивилни сектор.

- Представници цивилног друштва су званично именовани и чланови Радне групе за ревизију Стратегије о биолошкој разноврсности (2011-2018).

XXVII. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 8

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

<http://www.eko.minpolj.gov.rs/dokumenti/predlozi-i-nacrti>

Министарство пољопривреде и заштите животне средине

<http://www.mpravde.gov.rs/sekcija/53/radne-verzije-propisa.php>

Министарство правде

<http://www.srbatom.gov.rs/srbatom/zakonska-regulativa.htm>

Агенција за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије

XXVIII.ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О ПРАВУ НА ПРАВНУ ЗАШТИТУ ИЗ ЧЛАНА 9

Наведите правне, регулативне и друге мере које се односе на примену одредби о праву на правну заштиту из члана 9.

- Устав РС, ЗЗЖС, ЗИСКЗ, ЗСПИЈЗ, ЗДУ, ЗЛС, ЗОУП
- Закон о управним споровима („Службени гласник РС”, број 111/09) (ЗУС)
- Закон о парничном поступку („Службени гласник РС”, бр. 125/04, 72/11, 49/13 - одлука УС и 74/13 - одлука УС, 55/14) (ЗПП)
- Закон о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС”, бр. 31/11, 99/11 - др. Закон и 106/15)
- Закон о облигационим односима („Службени лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, „Службени лист СРЈ”, број 31/93) (ЗОО)
- Закон о заштитнику грађана („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 54/07) (ЗЗГ)
- Закон о посредовању у решавању спорова („Службени гласник РС”, број 55/14) (ЗП-М)
- Законик о кривичном поступку („Службени гласник РС”, број 46/06, 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13 и 55/14) (ЗКП)
- Кривични законик („Службени гласник РС”, бр. 85/05, 88/05 - исправка, 107/05 - исправка, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13 и 108/14) (КЗ)
- Закон о одговорности правних лица за кривична дела („Службени гласник РС”, број 97/08) (ЗОПЈКД)
- Закон о Уставном суду („Службени гласник РС”, број 109/07, 99/11, 18/13 (УС), 40/15 (др. закон), 103/15 109/07, 99/11, 18/13 (УС), 40/15 (др. закон), 103/15 (ЗУстС)
- Закон о прекршајима („Службени гласник РС”, бр. 65/13 и 13/16)
- Закон о привредним преступима („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 36/77, 14/85, 10/86, 74/87, 57/89 и 3/90 и „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01 и „Службени гласник РС”, бр. 101/05 (ЗПрПр)
- Закон о адвокатури („Службени гласник РС”, бр. 31/11 и 24/12)) (ЗА)

Објасните како се сваки од ставова у члану 9 примењује.

Опишите транспозицију релевантних дефиниција из члана 2. и антидискриминационе одредбе из члана 3, став 9.

Одговор:

-Упућујемо на члан 21. Устава Републике Србије који прописује да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације. Забрањена је свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког или другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког или физичког инвалидитета.

-Чланом 81а ЗЗЖС предвиђено је да заинтересована јавност у поступку остваривања права на здраву животну средину као странка има право да покреће поступак преиспитивања одлуке пред надлежним органом, односно судом, у складу са законом.

-Упућујемо на члан 6. ЗСПИЈЗ у коме је прописано начело једнакости по коме права из овог закона припадају свима под једнаким условима, без обзира на

држављанство, пребивалиште, боравиште, односно седиште, или лично својство као што је раса, вероисповест, национална и етничка припадност, пол и слично.

Такође, посебно описати:

(а) У вези са ставом 1, мере које су предузете да се обезбеди да:

(1) Свака особа која сматра да њен-његов захтев за добијање информација из члана 4 није био процесуиран у складу са одредбама тог члана има приступ процедури за преиспитивање одлуке пред судом или пред другим независним и непристрасним телом установљеним законом;

Одговор:

-Упућујемо на члан 40. ЗОУП који предвиђа да странка у поступку може бити свако физичко и правно лице. Државни орган, организација, насеље, група лица и др. који немају својство правног лица, могу бити странке ако могу бити носиоци права и обавеза или правних интереса о којима се решава у поступку (ст. 1. и 2).

-Чланом 22. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да тражилац информације може изјавити жалбу Поверенику уколико: орган јавне власти одбаци или одбије захтев тражиоца, у року од 15 дана од дана када му је достављено решење или други акт; супротно обавези да у року од 48 часова од пријема захтева за које се може претпоставити да је од значаја за заштиту живота или слободе неког лица, односно да је од значаја за угрожавање или заштиту здравља и животне средине, не одговори тражиоцу; услови издавања копије документа који садржи тражену информацију уплатом накнаде која превазилази износ нужних трошкова израде те копије; не стави на увид документ који садржи тражену информацију употребом опреме којом сам располаже, односно не допусти тражиоцу да увид у документ изврши употребом сопствене опреме; не стави на увид документ који садржи тражену информацију, односно не изда копију тог документа на језику на којем је поднет захтев, иако располаже документом на том језику; орган власти на други начин отежава или онемогућава тражиоцу остваривање права на слободан приступ информацијама од јавног значаја, супротно одредбама овог закона. Против решења Народне скупштине, председника Републике, Владе Републике Србије, Врховног касационог суда Републике Србије, Уставног суда и Републичког јавног тужиоца не може се изјавити жалба Поверенику (члан 22. став 2) али се може покренути управни спор (члан 22. став 3). Решења Повереника су обавезујућа, коначна и извршна (члан 28. ст.1), а непоступања по решењу су санкционисана као прекршај кажњив по овом Закону (члан 46. став 1. тачка 14.). Када решење не буде извршено добровољно, Повереник спроводи административно извршење, путем принуде, тј. изрицањем новчаних казни, а ако се ни тако не спроведе извршење, Закон прописује да у том случају Влада обезбеђује извршење решења Повереника. Чланом 27. је прописано да се против решења и закључка Повереника тражилац информације може пред Управним судом покренути управни спор. Управни спор поводом остваривања права на слободан приступ информацијама од јавног значаја је хитан.

- Према одредбама члана 81. ЗДУ органи државне управе дужни су да омогуће прикладан начин на који им грађани могу поднети притужбе на рад или на неправилан однос запослених као и да у року од 15 дана одговоре на притужбу ако то подносилац притужбе захтева. Најмање једном у 30 дана орган државне управе је дужан да разматра питања која су обухваћена притужбама.

-Чланом 11. ЗУС предвиђено је да тужилац у управном спору може да буде физичко, правно или друго лице, ако сматра да му је управним актом повређено неко право или на закону засновани интерес. Државни орган, орган аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, организација, део привредног друштва са овлашћењима у правном промету, насеље, група лица и други који немају својство правног лица, могу покренути управни спор ако могу да буду носиоци права и обавеза о којима се решавало у управном поступку (ст. 1. и 2).

-Упућујемо на члан 29. ЗУст.С који регулише питање учесника у поступку пред Уставним судом.

-Упућујемо на члан 25. ЗЗГ који прописује да свако физичко или правно, домаће или страно лице које сматра да су му актом, радњом или нечињењем органа управе повређена права, може да поднесе притужбу Заштитнику грађана. Заштитник грађана ће упутити подносиоца притужбе на покретање одговарајућег правног поступка, ако је такав поступак предвиђен, а неће покретати поступак док не буду исцрпљена сва правна средства. Притужба се подноси у писаној форми или усмено на записник и на подношење притужбе се не плаћа такса, нити друга накнада. Притужба се може поднети најкасније у року од једне године од извршене повреде права грађана, односно од последњег поступања, односно непостапања органа управе у вези са учињеном повредом права грађана. На захтев притужиоца стручна лица у служби Заштитника грађана ће без накнаде притужиоцу пружити стручну помоћ у састављању притужбе (чл. 26. и 27. ЗЗГ). О покретању и завршетку поступка Заштитник грађана обавештава подносиоца притужбе и орган против којег је поднета притужба. Орган је обавезан да одговори на све захтеве Заштитника грађана и да му достави све тражене информације и списе у року који он одреди. Заштитник грађана може, у нарочито оправданим случајевима, да органу управе не открије идентитет подносиоца притужбе (члан 29. ЗЗГ). Ако орган против којег је поднета притужба сам отклони недостатке, Заштитник грађана ће о томе обавестити подносиоца притужбе и оставити му рок да се изјасни да ли је таквим поступком задовољан. Ако подносилац притужбе одговори да је задовољан начином на који је отклоњен недостатак, или ако не одговори у остављеном року, поступак ће се обуставити (члан 30. ЗЗГ). Након утврђивања свих релевантних чињеница и околности Заштитник грађана може обавестити подносиоца притужбе да је притужба неоснована или може утврдити да су постојали недостаци у раду органа управе. Ако нађе да су постојали недостаци у раду органа управе, Заштитник грађана ће упутити препоруку органу о томе како би уочени недостатак требало отклонити. Орган је дужан да, најкасније у року од 60 дана од дана добијања препоруке обавести Заштитника грађана о томе да ли је поступио по препоруци и отклонио недостатак, односно да извести о разлозима због којих није поступио по препоруци (члан 31. ЗЗГ).

-Упућујемо на чл. 2. и 3. ЗП-М.

(II)Када постоји основ за преиспитивање одлуке пред судом, особа која се обраћа суду такође има право да се њен предмет решава по убрзаној процедури дефинисаној законом, која је бесплатна или јевтина и која подразумева да одлуку поново разматрају органи јавне управе или да је преиспитује независно и непристрасно тело које није суд;

Одговор:

-Упућујемо на члан 24. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да Повереник доноси решење без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана предаје жалбе, пошто омогући органу власти да се писмено изјасни, а по потреби и тражиоцу. На поступак пред Повереником примењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, а које се односе на решавање другостепеног органа по жалби. Поступак пред Повереником је бесплатан.

-Упућујемо на члан 14. ЗОУП-а који прописује да се поступак мора водити без одуговлачења и са што мање трошкова за странку и друге учеснике у поступку, али тако да се прибаве сви докази потребни за правилно и потпуно утврђивање чињеничног стања и за доношење законитог и правилног решења. Чланом 7. ЗОУП-а прописује да су органи који воде поступак, односно решавају у управним стварима, дужни да обезбеде успешно и квалитетно остваривање и заштиту права и правних интереса физичких лица, правних лица или других странака.

-Одредбом члана 110. ЗОУП прописано је да орган који води поступак може ослободити странку од плаћања трошкова поступка у целини или делимично, ако нађе да их не може поднети без штете по своје нужно издржавање, односно по нужно издржавање своје породице. Орган доноси закључак о томе по предлогу странке, на основу уверења о њеном имовном стању које издаје надлежни орган (став1). Упућујемо и на члан 168. ЗПП који прописује да ће суд ослободити од плаћања трошкова поступка странку која према свом општем имовном стању није у могућности да сноси ове трошкове.

(III) Коначне одлуке из овог става обавезују органе јавне управе која поседује информацију да своје разлоге наведу у писаној форми, макар у случајевима када је приступ информацијама одбијен;

Одговор:

- Упућујемо на члан 16. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да је орган власти, уколико одбије да у целини или делимично обавести тражиоца о поседовању информације, да му стави на увид документ који садржи тражену информацију, да му изда, односно упути копију тог документа, дужан да без одлагања, а најкасније у року од 15 дана од пријема захтева, донесе решење о одбијању захтева и да то решење писмено образложи, као и да у решењу упути тражиоца на правна средства која може изјавити против таквог решења

-Упућујемо на члан 24. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да Повереник доноси решење без одлагања, а најкасније у року од 30 дана од дана предаје жалбе, пошто омогући органу јавне власти да се писмено изјасни, а по потреби и тражиоцу. Повереник ће решењем наложити органу власти да тражиоцу омогући слободан приступ информацијама од јавног значаја, када утврди да је жалба основана.

-Упућујемо на члан 28. ЗСПИЈЗ у коме је прописано да су решења Повереника обавезујућа, коначна и извршна, а непоступање по решењу су санкционисана као прекршај кажњив по овом Закону (члан 46. став 1. тачка 14.). Када решење не буде извршено добровољно, Повереник спроводи административно извршење, путем принуде, тј. изрицањем новчаних казни, а ако се ни тако не спроведе извршење, Закон прописује да у том случају Влада обезбеђује извршење решења.

-У складу са чланом 196. ЗОУП, решење се доноси писмено и садржи, између осталог, и образложење и упутство о правном средству.

(б) Мере које су предузете да се обезбеди да у оквиру државних закона, представници заинтересоване јавности који испуњавају критеријуме наведене у ставу 2 имају приступ процедури за преиспитивање одлука пред судом и/или пред неким другим независним и непристрасним телом установљеним законом, како би преиспитали материјалну и процесну законитост било које одлуке, чина или пропуста, сходно одредбама члана 6;

Одговор:

-Упућујемо на члан 11. ЗПУЖС којим је прописано да носилац пројекта и заинтересована јавност могу изјавити жалбу против одлуке надлежног органа о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја. Такође, носилац пројекта и заинтересована јавност могу изјавити жалбу против одлуке надлежног органа о захтеву за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја (члан 15)

-Упућујемо на чл. 24, 25. и 26. ЗПУЖС који прописују да надлежни орган доноси одлуку о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности на студију утицаја, на основу спроведеног поступка и извештаја техничке комисије и доставља носиоцу пројекта у року од десет дана од дана пријема извештаја. Одлука надлежног органа је коначна а против ње подносилац захтева и заинтересована јавност могу покренути управни спор.

-Упућујемо на члан 11. ЗУС; чл. 74. и 191. ЗПП; чл. 50-62. ЗКП; члан 29. ЗУстС; члан 25. ЗЗГ; чл. 8., 12 и 18. ЗМ.

(в) У вези са ставом 3, мере које су предузете да се обезбеди да тамо где су евентуални критеријуми, постављени државним законима, испуњени, представници јавности имају приступ административним и правним процедурама како би оспорили поступке и пропусте које су начинила приватна лица или органи јавне управе, а који су супротни одредбама државног закона који се односи на животну средину;

Одговор:

-Општом одредбом члана 113. ЗОУП-а прописано је да управни поступак покреће надлежни орган по службеној дужности или поводом захтева странке.

-Упућујемо на члан 9. ЗЗЖС који прописује да грађанин или групе грађана, њихова удружења, професионалне или друге организације, право на здраву животну средину остварују пред надлежним органом, односно судом, у складу са законом. Чланом 81а. предвиђено је да да заинтересована јавност у поступку остваривања права на здраву животну средину као странка има право да покреће поступак преиспитивања одлуке пред надлежним органом, односно судом, у складу са законом. Такође, чланом 107. ЗЗЖС је прописано да свако ко претрпи штету има право на накнаду штете. Захтев за накнаду штете може се поднети непосредно загађивачу. Поступак пред судом за накнаду штете је хитан.

-Упућујемо на члан 26. ЗПУЖС који предвиђа да против одлуке о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности на студију утицаја подносилац захтева и заинтересована јавност могу покренути управни спор.

-Чланом 15. ЗИСКЗ предвиђено је да против решења надлежног органа о издавању дозволе, односно о одбијању захтева за издавање дозволе није допуштена жалба али се може покренути управни спор.

-Одредбом члана 5. ЗКП прописано је да за кривична дела за која се гоне по службеној дужности овлашћени тужилац је јавни тужилац, а за кривична дела за која се гони по приватној тужби овлашћени тужилац је приватни тужилац. Кривично гоњење започиње: 1) првом радњом јавног тужиоца, или овлашћених службених лица полиције на основу захтева јавног тужиоца, предузетом у складу са овим закоником ради провере основа сумње да је учињено кривично дело или да је одређено лице учинило кривично дело; 2) подношењем приватне тужбе. Ако јавни тужилац изјави да одустаје од оптужбе (члан 52.), на његово место може ступити оштећени као тужилац, под условима прописаним овим закоником. Одредбом члана 281. став 1. Законика о кривичном поступку прописано је да се кривична пријава се подноси надлежном јавном тужиоцу, писмено, усмено или другим средством.

-Инспектор за заштиту животне средине у границама својих овлашћења може поднети пријаву надлежном органу за учињено кривично дело. Иначе, у Глави XXIV КЗ дефинисана су кривична дела против животне средине и то су следећа кривична дела: „непредузимање мера заштите животне средине”, „противправна изградња и стављање у погон објеката и постројења која загађују животну средину”, „оштећење објеката и уређаја за заштиту животне средине”, „оштећење животне средине”, „уништење, оштећење, изношење у иностранство и уношење у Србију заштићеног природног добра”, „уношење опасних материја у Србију и недозвољено прерађивање, одлагање и складиштење опасних материја”, „недозвољена изградња нуклеарних постројења”, „повреда права на информисање о стању животне средине”, „убијање и злостављање животиња”, „преношење заразних болести код животиња и биљака”, „несавесно пружање ветеринарске помоћи”, „производња штетних средстава за лечење животиња”, „загађивање хране и воде за исхрану”, „односно напајање животиња”, „пустошење шума”, „шумска крађа”, „незаконит лов” и „незаконит риболов”.

- Упућујемо и на члан 6. ЗОПЛКД којим је предвиђено да правно лице одговара за кривично дело које у оквиру својих послова односно овлашћења учини одговорно лице у намери да за правно лице оствари корист или ако је због непоступања, надзора или контроле од стране одговорног лица омогућено извршење кривичног дела у корист правног лица од стране физичког лица које делује под надзором и контролом одговорног лица. Упућујемо и на члан 35. истог закона који предвиђа да се за исто кривично дело покреће и води, по правилу, против правног лица и одговорног лица јединствен поступак и доноси једна пресуда.

-Упућујемо на чл. 1 и 191. ЗПП. Према одредбама члана 74. ЗПП странка у поступку може бити свако физичко и правно лице а чланом 191. се предвиђа да се парнични поступак покреће тужбом.

-Према одредбама члана 156. ЗОО свако може захтевати од другог да уклони извор опасности од кога прети знатнија штета њему или неодређеном броју лица, као и да се уздржи од делатности од које произилази узнемиравање или опасност

штете, ако се настанак узнемиравања или штете не може спречити одговарајућим мерама (став 1).

-Упућујемо на члан 179. ЗП који прописује да захтев за покретање прекршајног поступка подноси овлашћени орган или оштећени који има право да сам или преко свог законског заступника или пуномоћника подноси и заступа захтев за покретање прекршајног поступка. Овлашћени органи су органи управе, овлашћени инспектори, јавни тужилац и други органи и организације, које врше јавна овлашћења у чију надлежност спада непосредно извршење или надзор над извршењем прописа у којима су прекршаји предвиђени.

-Упућујемо на члан 86. ЗПрПр који прописује да се пријава за привредни преступ подноси надлежном јавном тужиоцу писмено или усмено. Инспектор за заштиту животне средине у границама својих овлашћења може поднети пријаву надлежном органу за учињен привредни преступ.

-Упућујемо на члан 170. Устава којим је предвиђено да се Уставна жалба може изјавити против појединачних аката или радњи државних органа или организација којима су поверена јавна овлашћења, а којима се повређују или ускраћују људска или мањинска права и слободе зајемчене Уставом, ако су исцрпљена или нису предвиђена друга правна средства за њихову заштиту.

-Упућујемо и на релевантне прописе којима се прописује обавезан изглед решења и право на разгледање списа. У вези са тим упућујемо на члан 196. ЗОУП којим се прописује изглед решења које доноси надлежни орган и члан 70. који предвиђа право странака да разгледају списе и о свом трошку фотокопирају списе, као и право трећег лица да разгледа, препише или о свом трошку фотокопира списе уколико учини вероватним свој правни интерес. Указујемо и на члан 166. ЗП којим је предвиђено право подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка, окривљеног, браниоца окривљеног, представника односно пуномоћника правног лица, оштећеног и његовог законског заступника односно пуномоћника, као и право других лица који за то имају интереса, да разматрају и преписују списе предмета. Указујемо и на члан 149. ЗПП којим је предвиђено право странака да прегледају, фотокопирају и преписују списе у коме учествују, односно право осталих лица да прегледају и преписују списе уколико имају оправдани интерес. Указујемо и на чл. 50, 68, 71. и 250. ЗКП којим је предвиђено право оштећеног, оштећеног као тужиоца и приватног тужиоца, односно окривљеног, осумњиченог и браниоца, односно сваког ко има оправдани интерес, да разматра списе и разгледа предмете који служе као доказ.

(г) У вези са ставом 4, мере које су предузете да се обезбеди да:

(I)Процедуре поменуте у ставовима 1, 2 и 3 пруже адекватан и делотворан правни лек;

(II)Наведене процедуре у свему осталом испуњавају захтеве из овог става;

Одговор:

-Упућујемо на члан 32. Устава Републике Србије који прописује да свако има право да независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и о оптужбама против њега. Јавност се може искључити током читавог поступка који се води пред судом или у делу поступка, само ради заштите интереса националне безбедности, јавног реда и морала у демократском

друштву, као и ради заштите интереса малолетника или приватности учесника у поступку, у складу са законом.

-Упућујемо на члан 12. ЗОУП-а који прописује да против решења донесеног у првом степену странка има право на жалбу. Чланом 14. ЗОУП-а је прописано да се поступак мора водити без одуговлачења и са што мање трошкова за странку и друге учеснике у поступку, али тако да се прибаве сви докази потребни за правилно и потпуно утврђивање чињеничног стања и за доношење законитог и правилног решења.

-Упућујемо на члан 64. ЗП који прописује да ће заштитну меру објављивања пресуде суд изрећи ако сматра да би било корисно да се јавност упозна са пресудом, а нарочито ако би објављивање пресуде допринело да се отклони опасност по живот или здравље људи или да се заштити сигурност промета роба и услуга или привреда. Члан 91. прописује да је суд дужан да поступак спроведе без одуговлачења, али тако да то не буде на штету доношења правилне и законите одлуке а члан 258. прописује да се против пресуде и решења прекршајног суда може изјавити жалба другостепеном прекршајном суду.

-Упућујемо на члан 254. ЗП који прописује да писмено израђена пресуда садржи: увод, изреку, образложење и упутство о праву на жалбу, као и број, датум, потпис судије и службени печат.

-Упућујемо на члан 118. ЗПрПр који прописује да против пресуде донесене у првом степену овлашћена лица могу изјавити жалбу у року од осам дана од дана достављања преписа пресуде.

-Упућујемо на члан 427. ЗКП који прописује да се пресуда која је објављена мора писмено израдити и доставити у року од петнаест дана од дана објављивања. Према одредби члана 432. ЗКП овлашћена лица могу изјавити жалбу против пресуде донете у првом степену у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

-Упућујемо на члан 285. Закона о извршењу и обезбеђењу који прописује да привремену меру може одредити суд, а спровести суд или извршитељ пре покретања, у току, као и по окончању судског или управног поступка, све док извршење не буде спроведено. Решење којим се одређује привремена мера има правно дејство правноснажног решења о извршењу.

- Упућујемо на члан 352. став 1. ЗПП који прописује је да се пресуда доноси и објављује у име народа. Одредбом члана 354. став 1. закона о парничном поступку прописано је да се пресуда мора писано израдити у року од осам дана од дана објављивања. У сложенијим предметима суд може да одложи писану израду пресуде за још 15 дана. Одредбама члана 367. ЗПП прописано је да странка може да изјави жалбу против пресуде донете у првом степену у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде, ако у овом закону није другачије прописано. Благовремено изјављена жалба спречава да пресуда постане правноснажна у делу који се побија жалбом. О жалби против пресуде одлучује другостепени суд.

(д)У вези са ставом 5, мере које су предузете да се обезбеди да су јавности пружене информације о приступу покретања управних и судских процедура за коришћење правних лекова.

Одговор:

-Устав Републике Србије гарантује сваком појединцу право на правну помоћ (члан 67.), чиме је ово право по први пут у нашем правном систему стекло статус Уставом зајамченог људског права. Према Уставу Републике Србије, право на правну помоћ, укључујући и бесплатну правну помоћ, користи се под условима одређеним законом.

-Одредбе о правној помоћи садржане су у више закона, који регулишу само поједине видове правне помоћи. ЗЛС у члану 20. тачка 31. предвиђено је да општина организује службу правне помоћи грађанима. ЗА у члану 66. предвиђа да адвокатска комора може организовати пружање бесплатне правне помоћи грађанима на територији основног суда. У области крвичноправне заштите, пружање правне помоћи, укључујући и бесплатну правну помоћ, парцијално је регулисано ЗКП и Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и крвичноправној заштити малолетних лица (ЗМУКД) („Службени гласник РС”, број 85/05). Бесплатно заступање странака у грађанским судским поступцима регулисано је чл. 168-173. ЗПП. Одредбама члана 170. ЗПП је прописано да ће Суд у току читавог поступка да призна странци право на бесплатну правну помоћ кад је странка потпуно ослобођена од плаћања трошкова поступка (члан 168. став 2), ако је то нужно ради заштите права странке, односно ако је то прописано посебним законом.

-Једно од начела ЗОУП-а је начело пружања помоћи странци (члан 15). Указујемо на члан 110. ЗОУП који предвиђа право странке на ослобођење од трошкова поступка у целини или делимично, уколико их странка не може поднети без штете по своје нужно издржавање, односно по нужно издржавање своје породице.

XXIX. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЧЛАНА 9.

Опишите ако сте током примене неког од ставова члана 9 наишли на неку препреку.

Одговор:

-Између опште јавности и припадника самог правосуђа, постоје разлике у разумевању суштине процеса у правосуђу због чега и постоје притужбе на рад судова. Такође, постоји погрешна идентификација одговорности Министарства правде и државне управе за стање у свим органима правосудног система. Многи грађани не разумеју у потпуности функционисање правосудног система у демократском друштву. То има за последицу да грађани невољно користе судове да би остварили правну заштиту за повреду основних права и слобода.

-Министарство правде и државне управе је израдило Националну стратегију реформе превосуђа на основу које утврдило да је приступ евиденцији о предметима ограничен на странке у поступку, адвокате и уски круг других лица. Министарство правде је у оквиру Националне стратегије реформе правосуђа приступило извођењу пројекта увођења новог пословног софтвера, односно програма за аутоматизовано вођење предмета у судовима у Републици Србији. Системи за аутоматизовано вођење предмета уведени су у свим Привредним судовима у Републици Србији а пројекат увођења система у остале судове у Републици Србији је реализован тако да је свих 60 основних и виших судова у Републици Србији повезано у софтверски систем за аутоматско вођење података. Након увођења система, грађанима ће бити омогућен слободан приступ подацима из предмета као и преглед кретања предмета

уз очување приватности странака у поступку. На овај начин отвореним приступом постићиће се објективна слика о судовима, судијама и судским поступцима, смањити могућност дезинформисања јавности и постићи боље разумевање и веће поверење у правосуђе.

-Схватајући да снага и виталност правосудног система зависи од грађана који разумеју и подржавају његову улогу, правосудни систем тежи да промовише равноправан приступ правосуђу свих, укључујући сиромашне грађане, доношењем новог закона који би путем програма правне помоћи испоставио целовит и ефикасан систем бесплатне правне помоћи, доступан свима којим је таква помоћ потребна. Новим законом, ће се успоставити целовит систем правне помоћи који ће обезбедити делотворнију помоћ оптуженима у парничним и кривичним поступцима, и омогућити стандардизован начин утврђивања критеријума за пружање правне помоћи.

- Удружења у РС сматрају да је евидентан мањак обученог кадра у РС у области правне заштите у питањима животне средине.

XXX. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 9

Пружите додатне информације о практичној примени одредби о праву на правну заштиту из члана 9. На пример: да ли има неких статистичких података о правним поступцима из области животне средине и да ли постоје неки механизми за пружање помоћи који би уклонили или умањили финансијске и друге препреке које се односе на право на правну заштиту?

Одговор:

-Инспектори Сектора инспекције за заштиту животне средине учествовали су на регионалним обукама за инспекторе за заштиту животне средине у организацији пројекта „ECRAN”. Главни циљ „ECRAN”-а је јачање регионалне сарадње између земаља ЕУ кандидата и потенцијалних кандидата у области заштите животне средине и климатских промена и помоћи на њиховом путу у транспозицији и имплементацији прописа и инструмената што представља један од услова прикључења ЕУ. У оквиру „ECRAN”- а образована је група ECENA (Environmental Compliance and Enforcement Network for Accession) која има за циљ имплементацију и спровођење надзора из области заштите животне средине, са акцентом на јачање ефикасности инспекцијских органа. У циљу бољег приближавања начина контроле односно имплементације прописа организују се радионице за већи број учесника из сваке од земаља које обухвата „ECRAN”. Радионице су тематске и одржавају се по већ одређеном плану и динамици. Учешћем на радионицама стичу се искуства и знања за што бољу имплементацију прописа у области заштите животне средине. Посебно треба истаћи учешће инспекције за заштиту животне средине у радионици под називом „Јачање капацитета – метода процене ризика/коришћење алата – IRAM”, што је у складу са Препоруком о минималним критеријумима за инспекцију у области заштите животне средине (РМЦЕИ), а уједно и са Законом о инспекцијском надзору који препознаје процену ризика као кључни елемент планирања инспекцијског надзора. Ова радионица је у организацији ТАИЕХ-ECRAN, у јануару 2016. године одржана у Београду. Такође, у оквиру

ECRAN/ECENA програма и финансијску помоћ TAIEХ-a, у Београду је у априлу 2016. године одржан тродневни субрегионални тренинг за инспекторе за заштиту животне средине. Циљ тренинга била је изградња капацитета у спровођењу прописа из области заштите животне средине кроз повећање ефикасности инспекцијских органа у контроли IPPC и Seveso постројења. Такође поред изградње капацитета један од главних циљева је и размена информација између инспекцијских органа региона као и унапређење и размена искустава и знања са земљама чланицама ЕУ.

- У јануару 2016. године, у организацији Агенције за заштиту од јонизујућих зрачења и нуклеарну сигурност Србије, инспектори за заштиту од јонизујућих зрачења учествовали су на радионици о изради и допуни регулаторног оквира са нагласком на безбедност радиоактивних извора.

-Према подацима Сектора инспекције МПЗЖС од 2014. године закључно са мајем 2016. године, поднето је за прекршај 507 пријава, за привредни преступ 152 захтева, и кривичних пријава 22, а процесурано је 386 пријава, али податак није комплетан јер суд не доставља редовно информације.

- Претходно министарство надлежно за животну средину је у сарадњи са ОЕБС-ом у току 2013. године релизовало Пројекат израде Практикума о праву на правну заштиту у питањима од значаја за заштиту животне средине у управном поступку и управном спору. Практикум је намењен државним службеницима судијама Управног суда, представницима организација цивилног друштва и студентима еколошког права.

- На основу Практикума о праву на правну заштиту у питањима од значаја за заштиту животне средине у управном поступку и управном спору и приручника „*Правни инструменти еколошке заштите – грађанскоправна и кривичноправна заштита*” Мисија ОЕБС-а у Србији, заједно са Правосудном академијом и уз учешће представника МПЗЖС је организовала три курса обуке за судије Управног суда, судије парничаре и кривичаре, судске саветнике и заменике јавних тужилаца који је окупио укупно 115 учесника. Прва два курса обуке су организована за 88 судија Управног суда и судска стручна сарадника из Београда, Ниша, Крагујевца и Новог Сада са циљем јачања спровођења прописа у области заштите животне средине и надоградњом праксе у спровођењу еколошких закона и знања о Архуској конвенцији. Тренинзи су се одржали 21. 09. 2015. године у Врднику и 22.09.2015. године у Аранђеловцу.

- На основу приручника „*Правни инструменти еколошке заштите – грађанскоправна и кривичноправна заштита*” трећи тренинг изградње капацитета о улози судија и заменика јавних тужилаца у примени закона о заштити животне средине чији је циљ јачање њихове способности да процесуирају случајеве заштите животне средине је организован у Врњачкој Бањи 2. октобра 2015. године. Овој обуци је присуствовало 27 судија парничара и кривичара и заменика јавних тужилаца из 8 основних судова и тужилаштва из централне, источне и југоисточне Србије. Семинар је био фокусиран на повећање примене одредаба Кривичног законика и Закона о парничном поступку, у циљу заштите животне средине.

- Мисија ОЕБС-а у Србији у сарадњи са Правосудном академијом и уз учешће представника МПЗЖС је организовала тренинг за представнике правосуђа о

правним инструментима заштите животне средине путем грађанског и кривичног права, који је одржан у Београду 27. маја 2016. године. Овој обуци је присуствовало 20 судија парничара и кривичара и заменика јавних тужилаца из 13 основних судова и тужилаштава из централне, северне и северозападне Србије. Семинар је био фокусиран на повећање примене одредаба Кривичног законика и Закона о парничном поступку, у циљу заштите животне средине. Овај тренинг је организован на основу приручника „*Правни инструменти еколошке заштите – грађанскоправна и кривичноправна заштита*”.

- У периоду април - новембар 2014. године, уз подршку Мисије ОЕБС у РС, МПЗЖС је реализовало пројекат израде приручника „*Правни инструменти еколошке заштите – грађанскоправна и кривичноправна заштита*”. Приручник је намењен судијама који воде кривични и парнични поступак, тужиоцима, студентима права, инспекторима за заштиту животне средине и цивилном сектору. Приручник садржи анализу доступности информација о животној средини и учешће јавности у доношењу одлука о животној средини у различитим законима, као и кривично и грађанско спровођење закона у области заштите животне средине. Овај приручник ставља јак нагласак на улогу јавности да иницира и учествује у кривичним и грађанским поступцима у области заштите животне средине.

-Влада Републике Србије је усвојила Националну стратегију реформе правосуђа за период 2013.-2018. године са циљем да правосудни систем, у коме се делотворно управља и рационално користе ресурси, по предметима поступа и суди у разумним роковима, примењује законито прописан поступак, уз поштовање људских права и слобода, загарантованих, како домаћим, тако и међународним прописима. Националну стратегију реформе правосуђа прати и Акциони план. Један од основних циљева ове стратегије је подизање квалитета у раду судова и тужилаштава, јачање независности и одговорности правосуђа, у циљу јачања владавине права, демократије, правне сигурности, приближавања правде грађанима и враћања поверења у правосудни систем. Напред наведене промене утицаће на ефикаснију примену прописа, као и Архуске конвенције, у поступцима који за предмет имају заштиту животне средине.

-Од 24. 10. 2013. - 31. 5. 2016. године Заштитник грађана је примио укупно 88 притужби које су се односиле на повреду права на здраву животну средину, и то 2013. године две (2), 2014. године 26, 2015. године 45 притужби, а у 2016. години до 31. 5. примљено је 15 притужби.. Ове притужбе чине мање од 1% од укупног броја свих примљених притужби у том периоду. Садржај притужби најчешће упућује на заштиту од буке у урбаним срединама, загађење ваздуха, тла и воде услед штетних емисија привредних постројења, загађење животне средине услед нестручног и непрописног складиштења смећа и опасних материја, близину трафо станица и тв предајника стамбеним објектима, итд. Притужбе често подnose групе грађана или удружења која своје циљеве удруживања остварују у области заштите животне средине. Од свих пристиглих притужби у овој области окончан је рад на 67 притужби, а по 21 притужби поступање је још увек у току. Рад по 35 притужбе (52%) окончан је одбачајем притужби из разлога наведених у члану 28. ЗЗГ, 19 притужби (28%) је неосновано, а у 4 случаја (10%) органи су отклонили пропуст у раду по сазнању да је Заштитник грађана примио притужбу на њихов рад.

Заштитник грађана је у области заштите животне средине упутио органима јавне власти 5 аката препорука који садржи укупно 14 појединачних препорука, од којих је по 6 поступљено, по 4 је делимично поступљено и Заштитник грађана и даље прати њихово извршење, док по 4 није поступљено. У свом превентивном деловању, у циљу унапређења рада органа управе и унапређења заштите људских слобода и права, Заштитник грађана упутио је и 2 мишљења надлежним министарствима..

- Поступајући по притужби којом се указује на загађеност животне средине и емисије штетних материја насталих радом топионице у Зајечи, Заштитних грађана је препоручио министарству надлежном за послове заштите животне средине, да у сарадњи са Министарством здравља и министарством надлежним за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде свакодневно, док постоји потреба, спроводи узорковање и анализу загађености ваздуха, да редовно врши узорковање површинских и подземних вода, пијаће воде и земљишта и спроводи анализу загађености, да резултате тих анализа у интервалима од највише седам дана, објављује на интернет страници Агенције за заштиту животне средине као и да, најмање једном месечно, извештава становнике места Зајача о резултатима спроведених анализа. Такође, свим наведеним органима препоручено је, да у сарадњи са другим надлежним институцијама, успоставе механизам редовног праћења здравља становништва, а нарочито деце, и предузму активности на планирању и изградњи објеката и инсталација које обезбеђују трајна и безбедна решења за уклањање загађујућих и опасних материја. Напомињемо да, упркос континуираном праћењу активности надлежних органа од стране Заштитника грађана, ова препорука од дана упућивања 2013. године до 31.05.2016. године, није испуњена у делу који се односи на успостављање механизма сталног мониторинга загађености воде, ваздуха и земљишта и емисија загађујућих материја, редовног и целовитог обавештавања заинтересоване јавности о резултатима мониторинга и, планирања и изградње објеката и инсталација које обезбеђују трајна и сигурна решења за уклањање загађујућих и опасних материја. Поводом притужбе којом се указује на дугогодишњи проблем загађења реке Криваје код Бачке Тополе, услед одлагања отпада, Заштитник грађана је 2015. године препоручио Министарству пољопривреде и заштите животне средине да предузме све неопходне мере у циљу доношења недостајућих планских докумената за управљање водама, као и да обезбеди ефикасну сарадњу свих надлежних органа на општинском, покрајинском и републичком нивоу у циљу свеобухватног и трајног решења загађења реке Криваје. Упркос исказаној спремности Министарства пољопривреде и заштите животне средине да поступи по препоруци, препорука није извршена.

-При свакој локалној самоуправи постоји као посебно одељење-канцеларија за пружање бесплатне правне помоћи грађанима а која се састоји у: пружању усмених правних савета, као и у потпуном преузимању и вођењу предмета (писање тужби, поднесака правних лекова итд.

- У сарадњи са удружењем Београдска отворена школе Мисија ОЕБС-а у РС је подржала успостављање систематског, јавно доступног механизма за про - боно правну помоћи на веб платформи „Аархупедиа” који би унапредио правну заштиту грађана када су њихова права у области заштите животне средине прекршена као и њихов приступ информацијама о животној средини. Пројекат је такође усмерен на

јачање улоге цивилног друштва у спровођењу Архуске конвенције и подизање свести јавности о правима грађана у области заштите животне средине. У току пројекта бесплатна услуга правне помоћи је постављен на „Архупедиа” веб платформу. У циљу промовисања функције међу заинтересованим грађанима, пројектни тим је покренуо онлине кампању и организовао један Е-тренинг курс о Архуској конвенцији и правима грађана на животну средину. На крају пројекта, око десет случајева у области заштите животне средине је решено кроз успостављени систем услуге правне помоћи и неколико случајева је процесуирано.

-На правним факултетима у Републици Србији је уведен наставни предмет „Правна клиника”. У оквиру овог предмета се пружа бесплатна правна помоћ за сиромашне грађане, избеглице, жртве породичног насиља. „Правна клиника” правног факултета универзитета у Београду пружа бесплатну правну помоћ сиромашним грађанима и свим студентима београдског универзитета.

- Као резултат сарадње у праву животне средине између Мисија ОЕБС-а у РС и Правног факултета Универзитета у Београду, Правна клиника за еколошко право је основана на Правном факултету у Београду 16. новембра 2015. године. Правна клиника за еколошко право има за циљ унапређење знања и вештина студената права у погледу заштите животне средине, унапређење спровођења правног оквира заштите животне средине, као и давање прилике да развију практичне вештине у решавању предмета у области заштите животне средине у складу са различитим правним инструментима. Осим тога, она ће омогућити студентима рад са стручњацима из области права и заштите животне средине, као и да истраже добре праксе у вези са еколошким законима на међународном и националном нивоу. У 2015. години, Мисија ОЕБС-а у РС је подржала организацију седам (7) радионица за 50 студената права који су се пријавили да присуствују програму Правне клинике у 2015. години и 17 радионица у 2016. години.

- У организацији удружења ТЕРРА’С и Архус центра Суботица, 19. октобра 2016. године, одржан је семинар у оквиру пројекта „Значај информисања и учешћа грађана у одлучивању за унапређивање животне средине” подржаног од стране МПЗЖС, ПСУГЗЖС, Града Суботице и Мисије ОЕБС-а у Србији. На семинар су позвани млади адвокати, чланови Адвокатске коморе Војводина и студенти будући правници, да би се обучили, посебно у вези са трећим стубом Закона о Архуској конвенцији: право на правну заштиту у питањима животне средине. Осим упознавања са основама Закона о потврђивању Архуске конвенције, те другим најзначајнијим еколошким законима, акценат је дат на конкретне предмете из праксе и изазове на које адвокати наилазе имајући у виду да ни судије нису у довољној мери упознате са овом тематиком. Такође, им је предочено искуство Повереника информација од јавног значаја у примени Закона о Архуској конвенцији

XXXI. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 9

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје:

<http://www.parlament.gov.rs>

Народна скупштина Републике Србије

<http://www.mpravde.gov.rs/lt/>

Министарство правде

<http://www.mduls.gov.rs/>

Министарство државне управе и локалне самоуправе

<http://www.ustavni.sud.rs/page/view/166-101192/obracanje-sudu>

Уставни суд

<http://www.vk.sud.rs>

Врховни касациони суд

<http://www.bg.ap.sud.rs/cr/articles/sluzba-za-odnose-sa-javnoscu/>

Апелациони суд у Београду

<http://www.ns.ap.sud.rs/index.php/srl/informator-o-radu>

Апелациони суд у Новом Саду

<http://bg.pr.sud.rs/index.php?prf=con&id=32>

Привредни суд у Београду

<http://prvisud.rs/informator.html>

Први основни суд у Београду

<http://www.ombudsman.rs/>

Заштитник грађана

<http://www.advokatska-komora.co.rs/>

Адвокатска комора Србије

<http://ekologija.pf.uns.ac.rs/pravna%20klinika.htm>

Правна клиника – Правни факултет Универзитет у Новом Саду

http://www.ius.bg.ac.rs/Pravna%20klinika/Pravna_klinika_PF.htm

Правна клиника –
Правни факултет Универзитет у Београду

http://www.prafak.ni.ac.rs/index.php?option=com_content&task=view&id=376&Itemid=469

Правна клиника – Правни факултет Универзитет у Нишу

www.portal.sud.rs/code/navigate.aspx?Id=601

Преглед судских предмета пред Привредним судовима у Србији

<http://www.portal.sud.rs>

Портал судова Србије

Чланови 10 – 22 не односе се на државну примену.

XXXII. ОПШТА ЗАПАЖАЊА У ВЕЗИ СА ЦИЉЕВИМА КОНВЕНЦИЈЕ

Ако је могуће, укажите на то како примена Конвенције доприноси заштити права свих људи, данашњих и будућих генерација да живе у окружењу које је подесно за њихово здравље и благостање.

Допринос Конвенције би се могао се посматрати са становишта јачања положаја грађана и удружења која се баве питањима од значаја за животну средину, увођења извесне систематичности у правила која се односе на заштиту појединих права у области животне средине или у вези са животном средином као и интернационализације процедуралних аспеката заштите права на здраву животну средину из члана 74. Устава Републике Србије.

XXXIII. ПРАВНЕ, РЕГУЛАТИВНЕ И ДРУГЕ МЕРЕ КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ НА ПРИМЕНУ ОДРЕДБИ О ГЕНЕТИЧКИ МОДИФИКОВАНИМ ОРГАНИЗМИМА СХОДНО ЧЛАНУ 6 bis и АНЕКСУ I bis
НАПОМЕНА:

Република Србија није потврдила ГМО амандман, тј. није страна уговорница ГМО амандмана.

У вези са правним, регулативним и другим мерама којима се примењују одредбе о учешћу јавности у доношењу одлука о намерном увођењу генетички модификованих организама у животну средину и о стављању у промет генетички модификованих организама из члана 6 bis, опишите:

(а) У вези са **ставом 1** члана 6 bis и:

- (I) **Члан 1** анекса I bis, мере у регулаторном оквиру стране потписнице које су предузете да се обезбеди делотворно информисање и учешће јавности у доношењу одлука сходно одредбама из члана 6 bis;
- (II) **Члан 2** анекса I bis, било која изузећа предвиђена у регулаторном оквиру стране потписнице која се односе на процедуру учешћа јавности дефинисану у анексу I bis као и критеријуме за та изузећа;
- (III) **Члан 3** анекса I bis, мере које су предузете да се јавности, на адекватан, правовремени и делотворан начин, обезбеди сиже обавештења, уведен како би се добило овлаштење за намерно увођење и стављање у промет, као и извештај о процени, ако постоји;
- (IV) **Члан 4** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди да информације које су наведене у том члану ни у ком случају не могу бити поверљиве;
- (V) **Члан 5** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди видљивост процедура доношења одлука као и да се јавности пружи приступ релевантним процедуралним информацијама укључујући, на пример и информације о:
  - а. Природи могућих одлука;
  - б. Органима јавне управе одговорним за доношење одлуке;
  - в. Мерама учешћа јавности сходно ставу 1 анекса I bis;
  - г. Упућивању на органе јавне управе од којих се може добити релевантна информација;
  - д. Упућивању на органе јавне управе којима се могу поднети коментари и код којих се може заказати време предаје тих коментара;
- (VI) **Члан 6** анекса I bis, кораци које су предузети да се обезбеди да мере које су уведене ради спровођења става 1 анекса I bis дозвољавају јавности да поднесу, на било који прикладан начин, било које коментаре, информације, анализе или мишљења која сматра релевантним за предложена намерна увођења или стављање у промет;

(VII)**Члан 7** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди да се узме у обзир исход процедура учешћа јавности организованих сходно ставу I анекса I bis;

(VIII)**Члан 8** анекса I bis, мере које су предузете да се обезбеди да текстови одлука које су донели органи јавне управе у складу са одредбама анекса I bis буду јавно доступни заједно са разлозима и факторима на основу којих су те одлуке донете;

(б) У вези са **ставом 2** члана 6 bis, како су начињени захтеви постављени у складу са одредбама анекса I bis комплементарни и дефинисани на начин да представљају потпору националног оквира биолошке сигурности стране потписнице, те да су у складу са циљевима Картегена протокола о биолошкој сигурности уз Конвенцију о биодиверзитету;

Одговор:

МПЗЖС је надлежна институција за имплементацију Закона о генетички модификованим организмима (ЗГМО) („Службени гласник РС”, број 41/09).

Управа за заштиту биља (Група за заштиту биљних сорти и биолошку сигурност), као орган управе унутар МПЗЖС, је надлежна за пријем и разматрање захтева за добијање одобрења за рад са ГМО у затвореним системима (експериментални рад са ГМО у лабораторији, стакленику) и за намерно увођење ГМО у животну средину (експериментални рад са ГМО у пољу).

ЗГМО прописује забрану комерцијалног гајења живих модификованих организама, као и забрану стављања у промет живих модификованих организама и производа од генетички модификованих организама.

У погледу са Упознавања јавности (члан 15. ЗГМО) видети одговор дат у поглављу XV тачка (j).

XXXIV. ПРЕПРЕКЕ НА КОЈЕ СЕ НАИЛАЗИ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 6 bis И АНЕКСА I bis

Опишите ако се током примене неког од ставова члана 6 bis и анекса I bis наишли на неку препреку.

Одговор:

XXXV. ДОДАТНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ПРАКТИЧНОЈ ПРИМЕНИ ОДРЕДБИ ЧЛАНА 6 bis И АНЕКСА I bis

Пружите додатне информације о практичној примени одредаба о учешћу јавности у доношењу одлука о увођењу и стављању у промет генетички модификованих организама из члана 6 bis. На пример: да ли има неких статистичких података или других информација о учешћу јавности у таквим одлукама или у одлукама разматраним у ставу 2 анекса I bis које се сматрају изузећима из процедура учешћа јавности у том анексу?

Одговор:

XXXVI. АДРЕСЕ ИНТЕРНЕТ САЈТОВА РЕЛЕВАНТНИХ ЗА ПРИМЕНУ ЧЛАНА 6 bis

Наведите адресе релевантних Интернет сајтова, ако постоје, укључујући и адресе на којима су доступни регистри одлука и увођења која се односе на генетички модификоване организме:

Одговор:

<http://www.minpolj.gov.rs/>

<http://www.uzb.minpolj.gov.rs/>

XXXVII. ПРАЋЕЊЕ УСКЛАЂЕНОСТИ

Уколико је, након разматрања извештаја и препорука Комитета за поштовање усаглашености, Састанак страна на последњој седници одлучио о мерама у вези усаглашености према вашој земљи, молимо да се изјасните (а) које су биле мере, и (б) које специфичне акције је ваша земља предузела да спроведе те мере како би се постигла усаглашеност са Конвенцијом.

Одговор:

/